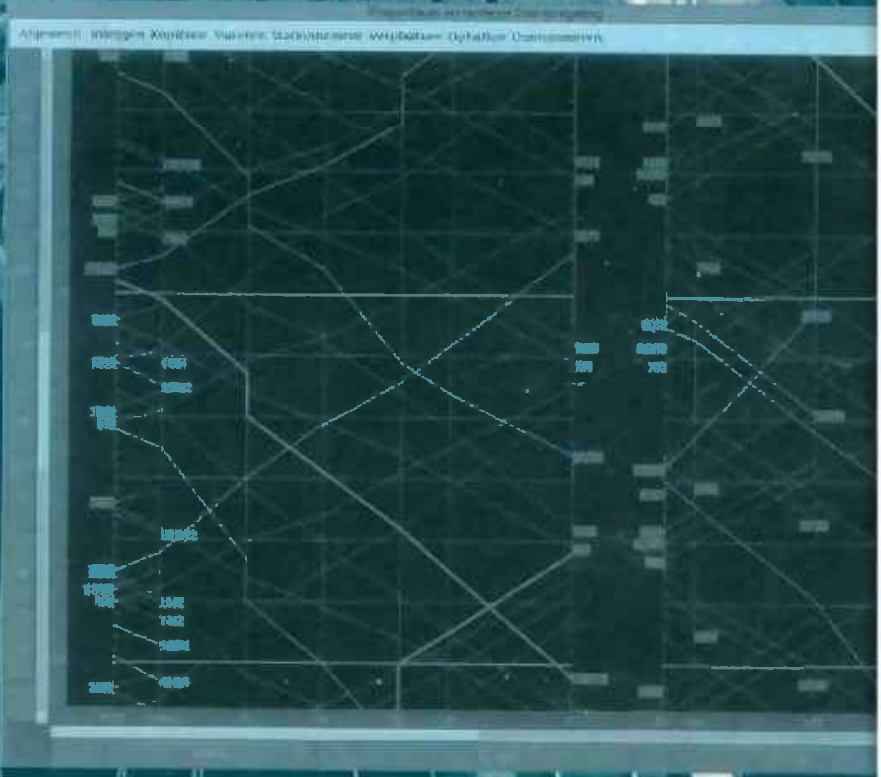
Dienst van Exploitatie 4.1

Gebruikershandleiding Verkeersleiding

VPT

Nederlandse Spoorwegen

DEEL A: VERKEERSLEIDING

GEBRUIKERSHANDLEIDING

- Inleiding
- Volgen trein
- Berichten
- Tijd/weg-diagram
- Werkwijze

uitgave:
VPT

redactie en produktie:
Implementatiebureau VKL
tel. 21-6793

versie:
oktober 1993

1 Inleiding

2 Volgen Trein

3 Berichten

4 Tijd/weg-diagram

5 Werkwijze

6 Index

7

8

9

10

Inhoud

1 Inleiding . . . . . 1 - 1
1.1 Opbouw van de VKL-handleiding . . . . . 1 - 1
1.2 VKL in hoofdlijnen . . . . . 1 - 2
1.3 Relatie van VKL met andere systemen . . . . . 1 - 8
1.4 Starten en stoppen; hoofdmenu . . . . . 1 - 9
1.4.1 Starten . . . . . 1 - 9
1.4.2 Hoofdmenu (voor de verkeersleider) . 1 - 11
1.4.3 Stoppen . . . . . 1 - 12
1.5 Werken met een grafisch beeldscherm . . . . . 1 - 13
1.6 Vragen, problemen? . . . . . 1 - 18
1.7 Storingen . . . . . 1 - 19

2 Volgen trein . . . . . 2 - 1
2.1 Volgen trein in hoofdlijnen . . . . . 2 - 1
2.2 De verschillende soorten vertragingen . . . . . 2 - 5
2.3 Selecteren van een baanvak . . . . . 2 - 7
2.4 Vergroten / verkleinen van een venster . . . . . 2 - 8
2.5 Instellen van een drempel . . . . . 2 - 9

3 Berichten . . . . . 3 - 1
3.1 Inleiding . . . . . 3 - 1
3.2 Het Berichtenscherm in hoofdlijnen . . . . . 3 - 3
3.3 Buffer . . . . . 3 - 10
3.4 Historie . . . . . 3 - 12
3.5 Drempels . . . . . 3 - 16
3.5.1 Drempels op vertragingsberichten . . . . 3 - 19
3.5.2 Drempels op dienstregelingsberichten . 3 - 27
Bijlage: berichtenstromen . . . . . 3 - 34

4 Tijd/weg-diagram . . . . . 4 - 1
4.1 Het tijd/weg-diagram in hoofdlijnen . . . . . 4 - 1
4.2 Treinlijnen . . . . . 4 - 7
4.2.1 (De)selecteren van een treinlijn . . . . . 4 - 7
4.2.2 Status van een trein, treinsoorten . . . . 4 - 8
4.2.3 Presentatie in tijd/weg-diagram . . . . . 4 - 9
4.3 Verversen overzicht . . . . . 4 - 12
4.4 Zoeken trein . . . . . 4 - 14
4.5 Inleggen trein . . . . . 4 - 15
4.5.1 Inleggen nieuwe trein . . . . . 4 - 15
4.5.2 Inleggen van een kopie . . . . . 4 - 18
4.5.3 Inleggen fac-trein . . . . . 4 - 20

4.6 Wijzigen van een treinlijn . . . . . 4 - 22
4.6.1 Inleiding . . . . . 4 - 22
4.6.2 Wijzigen trein . . . . . 4 - 23
4.6.3 Wijzigen stationnement . . . . . 4 - 25
4.6.4 Verleggen trein . . . . . 4 - 27
4.7 Vervangen trein . . . . . 4 - 28
4.8 Opheffen trein . . . . . 4 - 30
4.8.1 Opheffen treindeel . . . . . 4 - 32
4.8.2 Opheffen tot einde trein . . . . . 4 - 34
4.8.3 Opheffen meerdere treinen . . . . . 4 - 35
4.9 De treinbewegingstabel . . . . . 4 - 38
4.10 Definitief maken van wijzigingen . . . . . 4 - 46
4.10.1 Verzenden van berichten . . . . . 4 - 46
4.10.2 Verwijderen van berichten . . . . . 4 - 49
Bijlage 1: rijkarakteristieken en codes . . . . . 4 - 50
Bijlage 2: verschillende soorten berichten . . . . . 4 - 52

5 Werkwijze . . . . . 4 - 55
5.1 Inleiding . . . . . 5 - 1
5.2 Werkwijze voor verkeersleiders . . . . . 5 - 3
5.2.1 Communicatie . . . . . 5 - 3
5.2.2 Tijd/weg-diagram . . . . . 5 - 4
5.2.3 Dienstoverdracht . . . . . 5 - 6
5.3 Hoofdverkeersleiding . . . . . 5 - 7
5.4 Werkwijze voor treindienstleiders . . . . . 5 - 9
5.4.1 Communicatie . . . . . 5 - 9
5.4.2 TNV . . . . . 5 - 10
5.4.3 Treindienstleiderscherm . . . . . 5 - 11
5.4.4 Dienstoverdracht . . . . . 5 - 11
5.5 Verstoringen . . . . . 5 - 12

Index . . . . . index - 1

DEEL A: VERKEERSLEIDING

1 Inleiding

Doel

In deze inleiding wordt eerst uitgelegd hoe de complete VKL-handleiding is opgebouwd. Hierna vindt u een beschrijving van het VKL-systeem in hoofdlijnen. Vervolgens leggen we uit wat de relaties zijn van VKL met andere systemen. Met name TNV is een voor VKL belangrijk systeem. Ten slotte wordt beschreven hoe u het systeem opstart en beëindigt en hoe u een keuze maakt uit het hoofdmenu.

1.1 Opbouw van de VKL-handleiding

De complete VKL-handleiding bestaat uit vier delen, elk bestemd voor een andere doelgroep:

deel	bestemd voor:
A	**verkeersleiding**
B	landelijk beheer
C	lokaal beheer
D	treindienstleiding

Elke functie van VKL is in de handleiding instructiegewijs besproken. Stap voor stap wordt uitgelegd hoe u een bepaalde activiteit kunt verrichten. De handelingen die u hierbij moet uitvoeren zijn voorzien van een aandachtstreepje; bovendien zijn ze *cursief*. Waar nodig krijgt u een toelichting. Een beschrijving van een functie ziet er bijvoorbeeld als volgt uit:

- *Klik in de menubalk op **'Einde'**.*

- *Klik op **'Ja'** ter bevestiging van het stoppen.*

Toetsen worden aangeduid met punthaken, bijvoorbeeld: <Return>.

Belangrijke opmerkingen, tips, e.d. zijn met een 'handje' gemarkeerd.

1.2 VKL in hoofdlijnen

Inleiding

Het VKL-systeem, in de rest van deze handleiding kortweg VKL genoemd, is een geautomatiseerd systeem dat de **verkeersleiding** ondersteuning biedt bij het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden. Het geeft een overzicht van de dienstregeling, waarbij de verkeersleider de mogelijkheid heeft wijzigingen aan te brengen. Ook geeft het inzicht in de actuele situatie van de treinenloop. Als er wijzigingen en/of vertragingen zijn, wordt dit als bericht doorgegeven aan alle betrokkenen.
VKL is een onderdeel van VPT. Andere onderdelen van VPT zullen de **jaarplanning** en de **procesleiding** ondersteunen.

VKL wordt in fasen ingevoerd. In de eerste fase gaat het vooral om de dienstregeling, in volgende fasen zal ook de inzet van materieel en personeel via VKL worden geregeld. Telkens als er een nieuwe versie van VKL wordt ingevoerd, volgt er een aanpassing van de handleiding. U krijgt dan een set vervangingsbladen met een begeleidende brief waarin is aangegeven welke pagina's u moet vervangen.

VKL zal worden gebruikt door onder andere de verkeersleiding, de treindienstleiding en de perrondienstleiding. Zij maken er echter op verschillende manieren gebruik van. Op de volgende pagina's gaan we hier nader op in; tevens komen dan de verschillende 'schermen' waaruit VKL bestaat aan de orde.

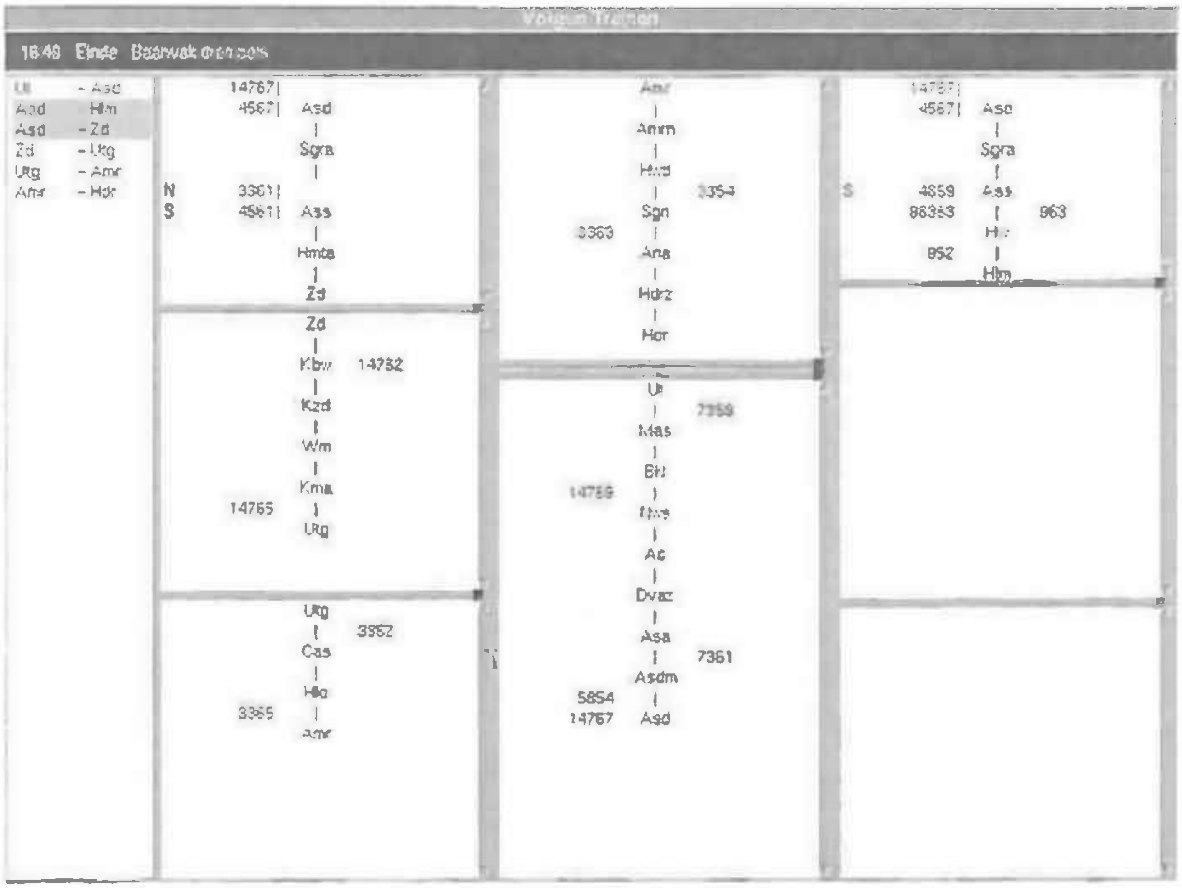
VKL en de verkeersleiding

De verkeersleiding heeft bij het werken met VKL de beschikking over twee beeldschermen. Hierop worden de volgende drie onderdelen van VKL afgebeeld:

A Volgen Trein
B Berichten
C Tijd/weg-diagram

Volgen Trein en Berichten worden op het ene beeldscherm afgebeeld, het Tijd/weg-diagram op het andere.

A Volgen trein

Dit onderdeel van VKL toont de plaats waar een trein zich bevindt. Uit het overzicht links op het scherm kan de verkeersleider kiezen welke baanvakken er in de vensters rechts getoond moeten worden.

Elke minuut opnieuw bepaalt VKL de posities van de treinen. Dit gebeurt aan de hand van de dienstregeling en de bekende vertragingen. Vervolgens worden de gegevens op het scherm getoond. Eventuele vertragingen staan direct naast het treinnummer (bijvoorbeeld 3044 +8).

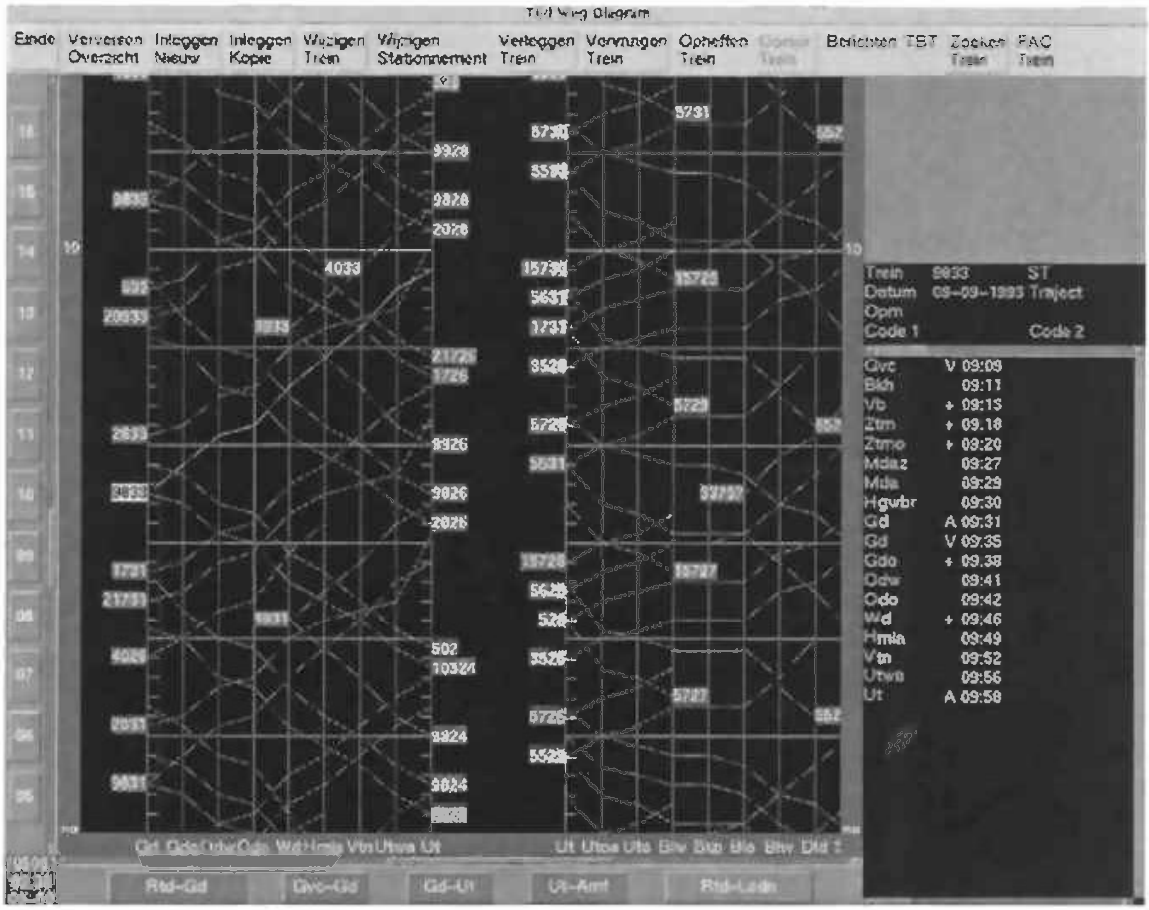
B Berichten

Berichten worden in een 'venster' weergegeven in hetzelfde scherm als 'Volgen Trein'. Als een andere gebruiker een wijziging (bijvoorbeeld een ingelegde trein) of een vertraging heeft aangebracht, zorgt VKL er automatisch voor dat dit als bericht bij de verkeersleider in het 'Berichten'scherm verschijnt.

Per soort bericht kunt u drempels instellen. U kunt bijvoorbeeld opgeven dat vertragingen alleen getoond moeten worden als ze groter zijn dan 5 minuten.
Na 'parafering' verdwijnt een bericht uit het overzicht.

C Tijd/weg-diagram

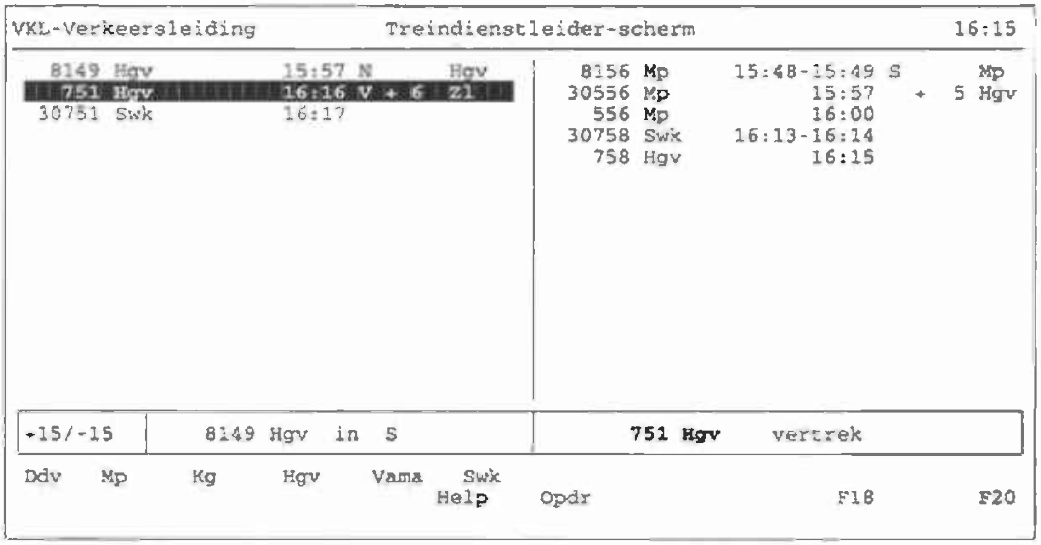

De dienstregeling zoals die op het scherm wordt gepresenteerd *lijkt* op het papieren tijd/weg-diagram. De verkeersleider kan onder andere baanvakken raadplegen, de treinbewegingstabel (tijdtafel) van individuele treinen raadplegen en de dienstregeling wijzigen (inleggen en opheffen van treinen, stationnementen toevoegen, etc.).

Het papieren tijd/weg-diagram blijft nog wel enige tijd noodzakelijk, onder andere om materieel en personeel mee te plannen.

VKL en de treindienstleiding

De treindienstleider werkt voor wat VKL betreft met één, niet-grafisch, beeldscherm:

Het scherm toont alle treinen die zich in het treindienstleidergebied bevinden. Links staan de oneven, rechts de even treinnummers. Ook worden de aankomst-, vertrek- en doorkomsttijden en eventuele vertragingen vermeld.

De treindienstleider kan op eenvoudige wijze vertragingen invoeren. Voor de baanvakken met TNV is dit overigens in de meeste gevallen niet nodig: vertragingen worden in principe automatisch berekend. Alleen 'Nader bericht', 'Voorwaardelijk' en 'Staat stil'-meldingen moet de treindienstleider zelf invoeren.

VKL en de perrondienstleiding

Perrondienstleiders kunnen eenzelfde overzicht raadplegen als dat voor de treindienstleiders. Door dit overzicht zijn zij vroegtijdig geïnformeerd over vertragingen. In tegenstelling tot treindienstleiders kunnen zij echter geen vertragingen invoeren.

De toekomst

VKL is nog niet af: er komen nog diverse belangrijke uitbreidingen op het systeem. Zo zullen in de toekomst ook de inzet van materieel en personeel via VKL gevolgd en gestuurd kunnen worden. De gebruikersvriendelijkheid van het systeem zal verder worden vergroot, onder ander door ondersteuning bij versperringen en omleidingen.

1.3 Relatie van VKL met andere systemen

VKL zal in de toekomst gekoppeld worden aan verschillende andere systemen, onder andere aan PRL, het systeem voor de procesleiding. Op dit moment is vooral de koppeling met TNV van belang.

TNV

TNV speelt een belangrijke rol bij het leveren van gegevens aan VKL. Voor het goed functioneren van VKL is het absoluut noodzakelijk dat alle vertragingen zo snel mogelijk bij VKL bekend zijn. Weliswaar kunnen vertragingen in VKL 'met de hand' worden ingevoerd, maar voor 'gewone' vertragingen is dit niet de bedoeling: deze worden automatisch berekend op basis van de van TNV afkomstige gegevens. Aan de hand van de door TNV bepaalde actuele positie en de positie die een trein zou moeten hebben volgens de actuele dienstregeling, berekent VKL eventuele vertragingen (en vervroegingen). Voor baanvakken waarop een TNV is geïnstalleerd hoeven dan alleen nog maar de 'voorwaardelijke', 'Staat stil' en 'Nader bericht'-meldingen met de hand te worden ingevoerd.

1.4 Starten en stoppen; hoofdmenu

Bij het begin en einde van een dienst is het uitdrukkelijk niet de bedoeling VKL te starten, respectievelijk te stoppen. Opnieuw starten van VKL kost vrij veel tijd en is alleen nodig in 'noodgevallen'. Het moet gebeuren in overleg met de lokale beheerder.

1.4.1 Starten

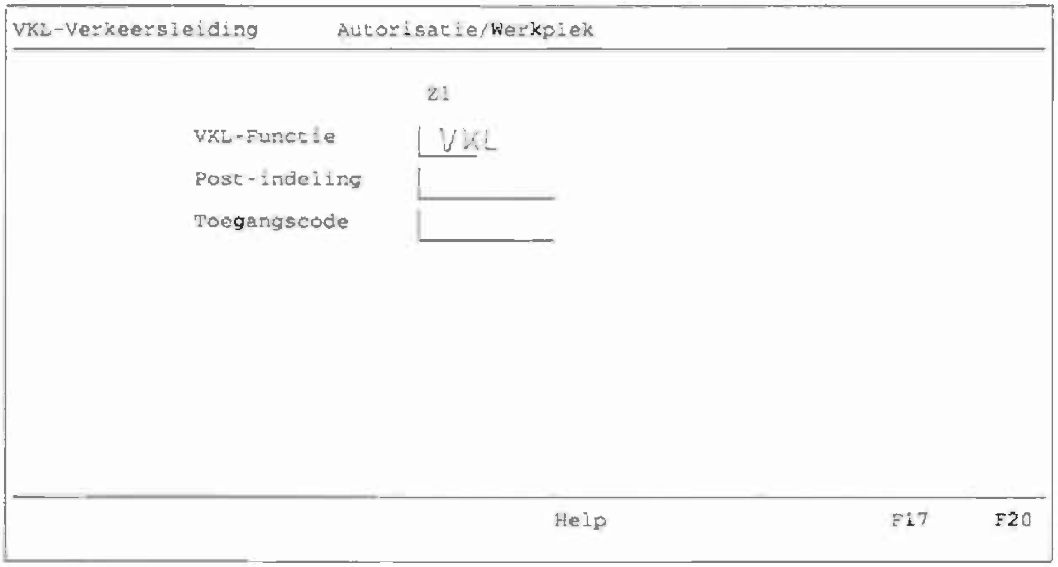
Als het - in uitzonderingssituaties - nodig is VKL te starten, gaat u als volgt te werk:

Nadat het systeem is opgestart, moet u uw USERNAME en PASSWORD intikken:

- *Tik in: '**VKL_systeem**' <Return>.*

- *Druk op <Return>.*
  (u hoeft geen wachtwoord in te vullen)

U komt hierna in het scherm waarin u uw werkplek moet aanmelden.

Bovenin het scherm verschijnt automatisch de naam van uw VL-post (in dit voorbeeld 'ZI').

- *Tik de **functiecode** van uw werkplek in (in hoofdletters) <Return>.*
  Dit kan bijvoorbeeld één van de volgende codes zijn:
  HVL = hoofdverkeersleider
  VKL = verkeersleider
  AVKL = assistent verkeersleider
  TRDL = treindienstleider
  LBH = lokale beheerder
  CBH = centrale beheerder (= landelijk beheerder)
  PDL = perrondienstleider

- *Tik de **Postindeling** in van uw werkplek <Return>.*

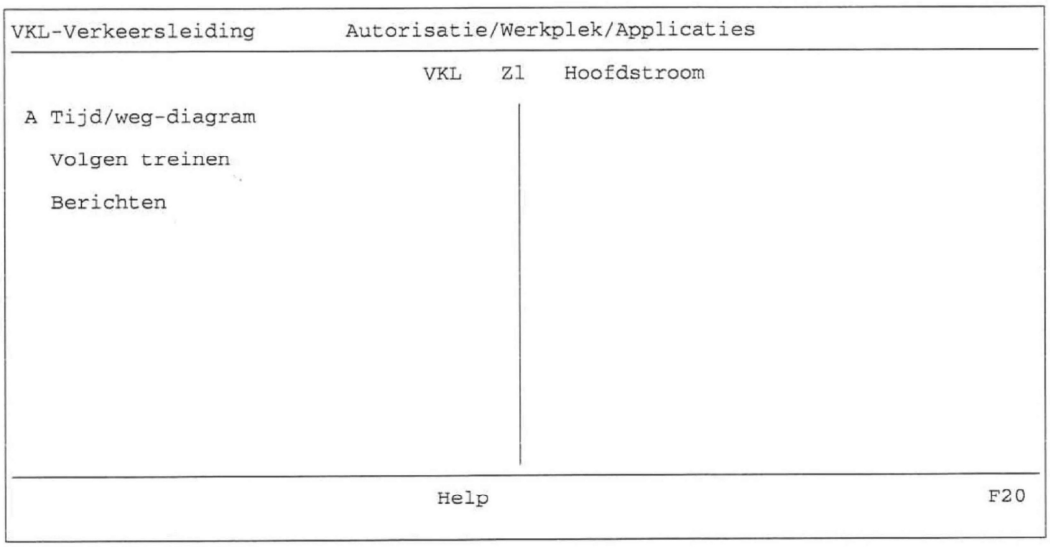
VKL maakt onderscheid tussen hoofdletters en kleine letters! 'Meppel' is voor het systeem dus iets anders dan 'meppel'.

- *Tik uw **toegangscode** in <Return>.*
  Dit is het wachtwoord dat bij deze werkplek hoort. VKL controleert of u de juiste toegangscode opgeeft.

<F20> = aanmelden aan VKL afbreken.
<F17> = cursor gaat terug naar de plaats waar u de functie-code kunt invullen; reeds ingevoerde gegevens worden gewist.

1.4.2 Hoofdmenu (voor de verkeersleider)

Als de aanmeldingsprocedure juist is verlopen, komt u in het hoofdmenu van VKL. Welke functies u hier kunt kiezen, hangt onder andere af van het soort scherm waarmee u werkt. De functie 'Tijd/weg-diagram' kunt u bijvoorbeeld alleen kiezen als u met een grafisch scherm werkt. Zo'n scherm is in staat om afbeeldingen in kleur weer te geven in een hoge resolutie. Een gewoon beeldscherm kan dit niet.
Het menu toont alleen die functies waarvoor uw werkplek geautoriseerd is:

Op de volgende manier maakt u een keuze uit het hoofdmenu:

- *Verplaats de oplichtende balk naar de gewenste keuze.*

- *Druk op <**Return**>.*

In het voorbeeld op p. 1 - 11 staat voor de optie 'Tijd/weg-diagram' een A. Dit betekent dat dit onderdeel van VKL momenteel actief is. U kunt hem niet nog een keer kiezen (elk onderdeel kan - per werkplek - op slechts één scherm actief zijn).

1.4.3 Stoppen

Als het - in uitzonderingssituaties - nodig is VKL te stoppen, gaat u als volgt te werk:

- *Beëindig alle toepassingen.*
- *Klik in het venster van het **hoofdmenu** van VKL.*
- *Druk op <**F20**>.*
- *Bevestig het beëindigen door **Ja** te kiezen, <Return>.*

Alle nog niet-geparafeerde berichten uit het Berichtenscherm zullen door VKL in de historie worden geplaatst.

1.5 Werken met een grafisch beeldscherm

Een grafisch beeldscherm is in staat kleurenafbeeldingen in een hoge resolutie weer te geven. Het werken ermee wijkt aanzienlijk af van het werken met een niet-grafisch scherm. Het geven van opdrachten, bijvoorbeeld het inleggen of verwijderen van een trein, gebeurt namelijk met behulp van een muis. In deze paragraaf kunt u lezen hoe u de muis gebruikt. Als u al bekend bent met het werken met een muis (met name in een 'windows'-omgeving) kunt u deze paragraaf overslaan.

Het geven van opdrachten met behulp van een muis gaat anders dan het geven van opdrachten via het toetsenbord. Ruwweg gezegd komt het er op neer dat u op het scherm het gewenste item aanwijst, en vervolgens op één van de muisknoppen drukt.

Op het scherm ziet u een klein pijltje: dit geeft de positie van de cursor aan. Door de muis te verschuiven, zal het pijltje van plaats veranderen: beweegt u de muis naar links, dan gaat het pijltje ook naar links; beweegt u de muis van u af, dan gaat het pijltje omhoog, enz. Gebruik een 'muismat' als u merkt dat het pijltje op het scherm af en toe blijft hangen of zich niet met vloeiende bewegingen verplaatst.

Als u een bepaalde opdracht wilt geven, doet u dit door het pijltje met behulp van de muis te verplaatsen, totdat het op de gewenste opdracht staat. Druk hierna op één van de muisknoppen. In de meeste gevallen zal dit de linker knop zijn. Vervolgens voert VKL de opdracht uit. We zullen dit illustreren aan de hand van het wijzigen van een stationnement.

- *Verplaats het muispijltje naar de **treinlijn** waarvan u een stationnement wilt wijzigen.*

- *Klik met de **linker muisknop** en houd de muisknop ingedrukt.*

Het nummer van de treinlijn zal rechts boven de treinlijn verschijnen.

- *Verplaats het muispijltje enigszins omhoog, totdat het treinnummer zwart wordt en laat de muisknop los.*

De treinlijn zal feller van kleur worden ten teken dat u hem geselecteerd heeft.

- *Verplaats het muispijltje naar de optie **'Wijzigen Stationnement'** in de menubalk van het Tijd/weg-diagram.*

- *Klik met de **linker muisknop**.*

Er verschijnt een afrolmenu met drie keuzes:

Doorkomst
Stop
Aankomst/Vertrek

- *Verplaats het muispijltje naar **'Aankomst/Vertrek'**.*

- *Klik, terwijl het pijltje op 'Aankomst/Vertrek' staat, met de **linker muisknop**.*

U kunt nu van één of meer dienstregelpunten het stationnement wijzigen in een Aankomst/Vertrek. U doet dit door op het gewenste dienstregelpunt te klikken.

- *Klik op **'Breek af'** om het wijzigen van stationnementen af te breken zonder dat er iets wordt opgeslagen.*

Kiezen uit een lijst

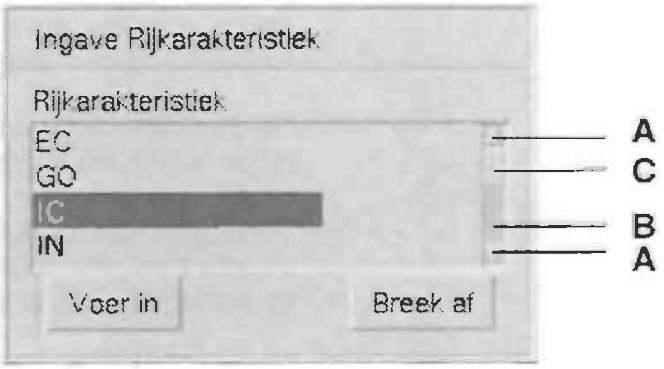
Soms kunt (of moet) u een keuze maken uit een lijst. Bijvoorbeeld bij het invoeren van een **rijkarakteristiek**. Er verschijnt dan een lijstje met codes van rijkarakteristieken waaruit u kunt kiezen.

Op de volgende manier kunt u uit dit lijstje kiezen:

- *Zorg ervoor dat de **gewenste keuze** te zien is.*
  Hieronder bij 'Bladeren', is uitgelegd hoe dit gaat.

- *Verplaats het muispijltje naar de gewenste keuze en **klik met de linker muisknop**.*

Bladeren

Een lijst kan zo uitgebreid zijn, dat niet alle mogelijkheden in het venster passen. U kunt op drie manieren door de lijst bladeren:

A Verschuif één regel naar beneden of naar boven
- *Klik op het **driehoekje** rechts bovenin of rechts onderin.*

De lijst zal één regel naar beneden, resp. naar boven verschuiven. Telkens als u met de linker muisknop klikt, verschuift de lijst één positie verder, resp. terug, net zolang totdat u het einde (begin) van de lijst heeft bereikt.

B Verschuif één 'pagina' naar beneden of naar boven
- *Klik in het grijze deel van de schuifbalk (bij B).*

De lijst zal één 'pagina' naar beneden, resp. naar boven verschuiven. Tegelijkertijd zal de schuif (C) van plaats veranderen. Als u verder bladert in de lijst, gaat de schuif naar beneden. Als u terug bladert, gaat de schuif naar boven.

C Verplaats de schuif
- *Plaats het muispijltje op de schuif (C).*
- *Druk op de linker muisknop en verplaats de muis, terwijl u de muisknop ingedrukt houdt, naar u toe of van u af.*

De lijst zal één of meer regels naar onderen, resp. naar boven verschuiven. Hoeveel de lijst verschuift, hangt af van de mate waarin u de schuif verplaatst en van het aantal regels in de lijst. Als u de schuif helemaal naar onderen verplaatst, gaat u direct naar de laatste regel van de lijst.

De **grootte van de schuif** geeft aan welk deel van de totale lijst op het scherm is afgebeeld. Hoe kleiner de schuif, hoe groter het aantal niet-afgebeelde regels.
De **positie van de schuif** komt overeen met de 'positie' in de totale lijst. Als de schuif bovenin staat, betekent dit dat op het scherm het begin van de lijst staat.

In dit voorbeeld is er sprake van een verticale schuifbalk, dit is echter niet noodzakelijk; er zijn ook horizontale schuifbalken. Deze werken op dezelfde manier.

Welke muisknop gebruikt u?

De muis heeft drie muisknoppen, waarvan de linker het meest wordt gebruikt.

LINKER KNOP
Met de linker knop selecteert u bijvoorbeeld menu-items. Dit gaat als volgt:

- *Verschuif de muis zodanig dat de pijlpunt op het door u gewenste item staat.*
- *Klik op de **linker muisknop**.*

MIDDELSTE KNOP
In het scherm met het Berichten- en het Volgen Trein-venster kunt u met de middelste muisknop van het ene naar het andere venster overschakelen. Dit gaat als volgt:

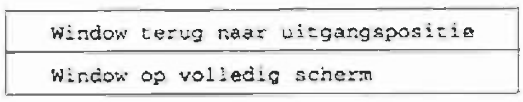
- *Verschuif de muis totdat de pijlpunt op de **bovenste balk** van het actuele venster staat.*
- *Klik op de **middelste knop**.*

Een ander venster gaat naar de voorgrond. Dit is nu het actuele venster (het venster waarin u commando's kunt invoeren).

RECHTER KNOP
In het scherm met het Berichten- en Volgen Trein-venster kunt u met de rechter knop de grootte van het actuele venster wijzigen. Dit gaat als volgt:

- *Verschuif de muis totdat de pijlpunt op de **bovenste balk** van het actuele venster staat.*
- *Klik op de **rechter knop** en houd de knop ingedrukt.*

Er verschijnt een menu met twee keuzes:

- *Verschuif de muis (met de ingedrukte rechter knop), totdat de muispijl op de gewenste optie in het menu staat.*

- *Laat de muisknop los.*

Vorm van de muiscursor

Als VKL gereed is om uw opdrachten uit te voeren, heeft de muiscursor zijn normale vorm (een pijltje); als VKL een bepaalde opdracht aan het uitvoeren is, krijgt de muiscursor de vorm van een horloge. Totdat de muiscursor weer in een pijltje is veranderd, kunt u geen nieuwe opdrachten geven.

1.6 Vragen, problemen?

Zijn er bij het werken met VKL problemen of heeft u vragen, kijk dan eerst of deze gebruikershandleiding u kan helpen. Gebruik de inhoudsopgave of de index achterin om te zien waar een bepaald onderwerp wordt behandeld.

Actuele problemen uit de praktijk met VKL die ook voor anderen van belang zijn, worden beschreven in **'VPT praktisch'**, een vierwekelijks verschijnend nieuwsblad voor gebruikers van VKL. Mocht u overigens zelf iets tegenkomen waarvan u denkt dat het ook voor anderen van belang kan zijn, schroom dan niet contact op te nemen met de redactie van 'VPT praktisch'. Om VPT (waarvan VKL een onderdeel vormt) tot een succes te kunnen maken, is de inbreng van alle betrokkenen van groot belang!

Vindt u noch in de gebruikershandleiding, noch in 'VPT Praktisch' een antwoord op uw vragen, neem dan contact op met uw lokaal beheerder of met het implementatiebureau van VPT (21-6793).

1.7 Storingen

Niet alle storingen in VKL zijn zo ernstig dat u niet verder kunt. Soms kunt u gewoon verder werken, soms zal een herstart van VKL nodig zijn. Toch is het belangrijk ook geringe storingen of storingen die 'vanzelf' weer verdwenen zijn, te melden. Om VPT tot een perfect systeem te maken, moeten alle systeemstoringen en fouten, hoe gering ook, worden doorgegeven.

Bij systeemstoringen is de procedure als volgt:
Per post is er altijd één iemand die fungeert als **probleemmelder**. Hij meldt de storing bij de CSP. De CSP'en (**Centrale Schakelposten**) vormen voor alle storingen met VKL het centrale meldpunt. De telefoonnummers zijn:

Utrecht	21-4777
Amsterdam	20-8419
Eindhoven	241-555
Rotterdam	261-328
Zwolle	281-555

Ter identificatie krijgt uw probleem een (RVO)nummer (RVO = Rapport Van Onregelmatigheid). De CSP schakelt direct na de melding een medewerker van If-regio in, die binnen 15 minuten contact met u op zal nemen. Deze If-medewerker wordt de **probleemeigenaar**: hij krijgt 30 minuten de tijd om het probleem te analyseren en aanbevelingen te doen over een oplossing. Dit betekent dus dat er binnen drie kwartier met een oplossing zal worden begonnen. Mocht dit niet lukken, dan wordt het Control Center VPT ingeschakeld; zij reageren binnen 15 minuten. Maximaal één uur nadat u een probleem heeft gemeld, moet er dus begonnen zijn met de oplossing ervan.

Het Control Center VPT stuurt overzichten met informatie over alle problemen en storingen naar de regiomedewerkers-VPT. Zo kan iedereen van de geconstateerde problemen en oplossingen leren.

DEEL A: VERKEERSLEIDING

2 Volgen trein

Doel

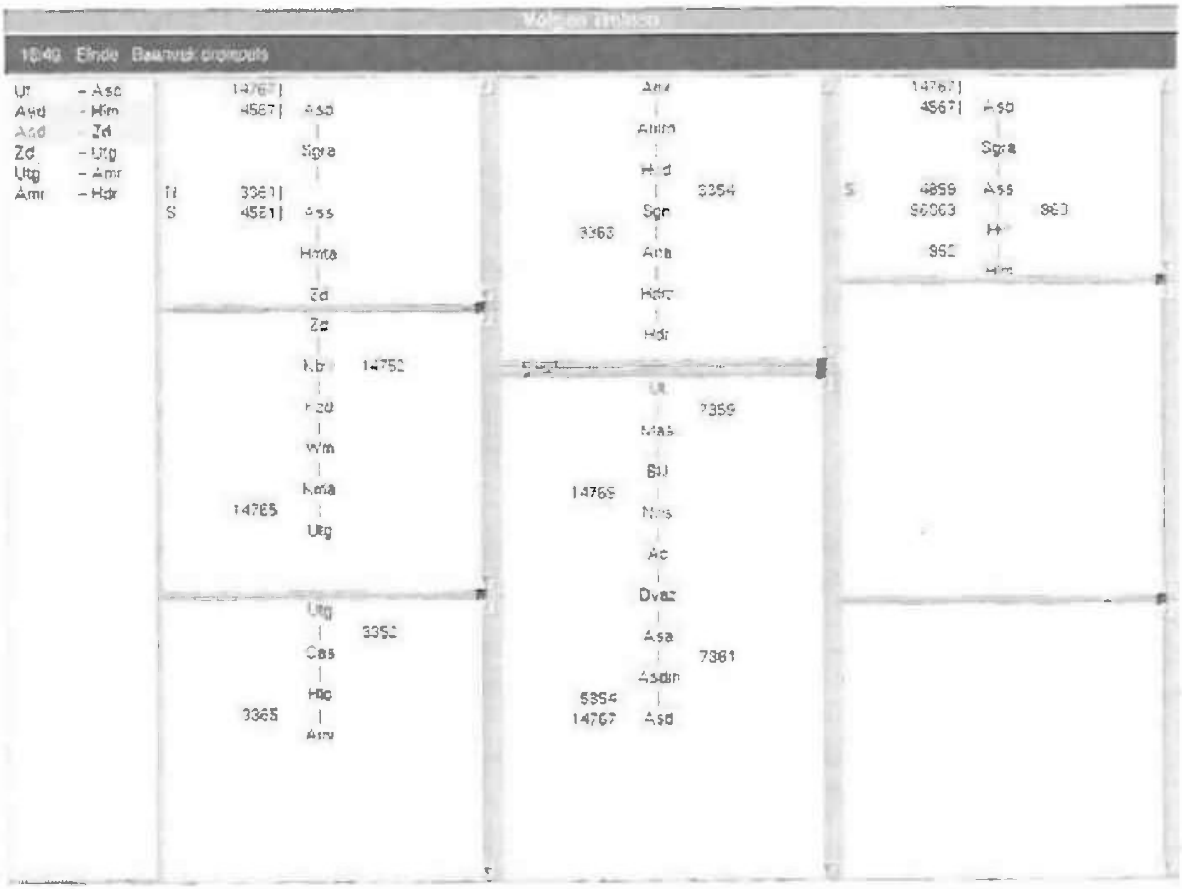
'Volgen trein' geeft voor de gekozen baanvakken inzicht in de plaats waar de treinen zich bevinden.
VKL bepaalt elke minuut opnieuw de positie van de treinen aan de hand van de actuele dienstregeling en de bekende vertragingen. Eventuele vertragingen worden bij het treinnummer vermeld.

Aan de hand van de gegevens uit 'Volgen trein' kan de verkeersleiding eventueel besluiten wijzigingen aan te brengen in de dienstregeling. Dit gebeurt met behulp van het tijd/wegdiagram (zie hoofdstuk 4).

2.1 Volgen trein in hoofdlijnen

'Volgen trein' wordt getoond op hetzelfde scherm als 'Berichten'. Als het Berichtenvenster zijn maximale omvang heeft, is 'Volgen trein' niet te zien. U moet dan eerst het Berichtenvenster verkleinen (zie p. 3 - 5). Voor het starten van 'Volgen trein' vanuit het hoofdmenu van VKL (onder normale omstandigheden zal dat niet nodig zijn), zie p. 1 - 11.

Een voorbeeld van het scherm vindt u hieronder.

Het scherm bestaat uit twee delen. Het linker deel (A) geeft een overzicht van de **baanvakken** waar u uit kunt kiezen. De gegevens van de door u geselecteerde baanvakken (maximaal 9) worden in het rechter deel van het scherm (B) weergegeven.

Links bovenaan, in de menubalk, staat de actuele tijd.

A Baanvakoverzicht

Het linker deel van het scherm (A) geeft een overzicht van alle baanvakken waarvan u de gegevens gepresenteerd kunt krijgen. Elk baanvak wordt aangeduid door het eerste en laatste dienstregelpunt. De lokale beheerder legt voor elke werkplek vast welke baanvakken er in het overzicht te zien zijn.

Vertragingsindicatie
Als er op een bepaald baanvak een **vertraging** is, zal dit in het baanvakoverzicht rood oplichten. Hierbij houdt VKL rekening met eventueel door u opgegeven drempels (zie pagina 2 - 9). U kunt bijvoorbeeld opgeven dat deze vertragingsindicatie alleen werkt bij vertragingen van minimaal 5 minuten.

Een drempel heeft alleen betrekking op het baanvakoverzicht! In het rechter deel van het scherm, met de actuele treinposities, zijn altijd alle bekende vertragingen zichtbaar.

Op de volgende manier geeft u aan dat u de vertragingsindicatie gezien heeft:

- *Klik - in het baanvakoverzicht - op het **streepje tussen de beide dienstregelpunten** van het baanvak.*

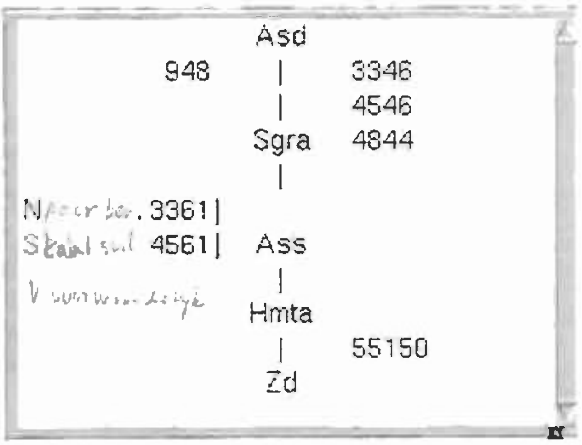
Het baanvak (in het baanvakoverzicht) wordt hierdoor grijs van kleur.

Baanvakstroken
Er kunnen zich situaties voordoen - met name bij meersporigheid - waarbij een baanvak is gesplitst in twee stroken. Beide stroken worden dan getoond in het baanvakoverzicht.

B Actuele treinposities

Het rechter deel van het scherm geeft van de door u geselecteerde baanvakken de actuele treinposities en eventuele vertragingen.
De gegevens worden gepresenteerd in zogenaamde **vensters**. Elk venster kan één baanvak bevatten; er zijn maximaal 9 vensters. Als een venster te klein is om alle gegevens van het baanvak te presenteren, kunt u het vergroten. Ook kunt u het getoonde deel van het baanvak in het venster verschuiven.
Eén baanvak kan desgewenst in meerdere vensters tegelijk worden gepresenteerd.
VKL bepaalt elke minuut opnieuw de positie van de treinen en past zonodig het scherm aan.

Een venster met een baanvak kan er als volgt uit zien:

Het venster geeft een overzicht van alle treinen die zich volgens de actuele dienstregeling en de aan het systeem bekende vertragingen in het gebied moeten bevinden. Links staan de treinen die van boven naar onder rijden. Rechts de treinen die van onder naar boven rijden.
De positie van het treinnummer op het scherm komt overeen met de werkelijke positie van de trein. Staat het treinnummer naast een dienstregelpunt, dan bevindt de trein zich in dat dienstregelpunt. Staat het treinnummer tussen twee dienstregelpunten in, dan bevindt de trein zich in het echt ook tussen die twee dienstregelpunten.

Het kan zijn dat er zich in één dienstregelpunt op een gegeven moment meer dan één trein bevindt. Dit wordt op het scherm aangeven met een lijntje naast de treinnummers (bij treinnummers 3361 en 4561 in het gegeven voorbeeld). De volgor-

de van de treinen is chronologisch: de trein die het eerst vertrekt, staat vooraan.

Vertragingssoort

Als er een vertraging is (afkomstig van de treindienstleider of TNV), zijn direct naast het treinnummer de vertragingssoort en de omvang aangegeven, bijvoorbeeld +5. Er zijn vier soorten vertragingen:
V = voorwaardelijk
S = staat stil
N = nader bericht
Als er niets staat, gaat het om een exacte vertraging.

Paragraaf 2.2 gaat in op de verschillende soorten vertragingen. Aan de orde komt wanneer de vertragingssoorten worden gebruikt en welke combinaties er mogelijk zijn.

Bij het bepalen van de positie van de treinen blijven de voorwaardelijke vertragingen buiten beschouwing. Wel worden ze vermeld direct naast het treinnummer.

In sommige gevallen kan de volgorde van de treinen, zoals die op het scherm wordt weergegeven, gedurende korte tijd afwijken van de werkelijke situatie. Dit komt omdat de treinposities slechts éénmaal per minuut worden bepaald.

Stoppen

Onder normale omstandigheden is het niet nodig 'Volgen trein' te stoppen, ook niet als u uw dienst overdraagt. Mocht het toch nodig zijn 'Volgen trein' te stoppen, dan doet u dat als volgt:

- *Klik in de menubalk op **'Einde'**.*

- *Klik op **'Ja'** ter bevestiging.*

Als u 'Volgen trein' opnieuw start, zult u merken dat VKL de instellingen onthouden heeft:
- inhoud van de vensters (welke baanvakken erin worden afgebeeld)
- drempels

2.2 De verschillende soorten vertragingen

Er zijn twee soorten feitelijk geconstateerde vertragingen, de exacte vertraging en de staat stil-vertraging. Daarnaast zijn er twee soorten verwachte vertragingen, de voorwaardelijke en de nader bericht-vertraging. Voor enkele situaties is het toegestaan een combinatie van twee soorten vertragingen te gebruiken. Hieronder volgt eerst een toelichting voor elk van de vier soorten vertragingen, vervolgens is beschreven welke combinaties zijn toegestaan.

E exact
(bijv. +7)

De exacte vertraging is een feitelijk geconstateerde vertraging. Hij kan betrekking hebben op een aankomst- of een vertrektijd. Een vervroeging is aangegeven met een -, een vertraging met een +.

Een exacte vertraging kan afkomstig zijn van TNV of door de treindienstleider zijn ingevoerd.

V voorwaardelijk
(bijv. V +10)

Een voorwaardelijke vertraging is een vertraging waaraan naar verwachting waarschijnlijk nog iets verandert. Er is bijvoorbeeld nog tijd in te halen op een lang recht baanvak, zodat de vertraging nog wat kleiner zal worden dan hij nu is. Een voorwaardelijke vertraging kan betrekking hebben op een aankomst- of een vertrektijd (in de toekomst). Een vervroeging is aangegeven met een -, een vertraging met een +.

S staat stil

'Staat stil' wordt gebruikt als een trein stil staat **op de vrije baan** (door een defect of een ongeluk). Onbekend is wanneer het is opgelost.

De 'Staat stil' kan ook worden gebruikt als een sterk vervroegde goederentrein staat te wachten in een dienstregelpunt op bijvoorbeeld een machinist. De trein zal exact op tijd vertrekken. Een 'Nader bericht' bij deze trein zou aanleiding kunnen geven tot verwarring.

N nader bericht

'Nader bericht' wordt gebruikt als een trein **in een dienstregelpunt** stil staat. Er wordt op korte termijn een wijziging of een oplossing verwacht. De trein kan nog wel rijden, maar er is bijvoorbeeld geen vrij perron. Zodra de trein vertrekt, zal TNV de exacte vertraging berekenen.

Op het scherm wordt de Nader bericht-vertraging pas getoond als de trein in het punt aankomt waarvoor de vertraging is opgegeven! Zodra de trein daar arriveert, blijft hij er stil staan (met de indicatie N).

Combinaties van vertragingen

In sommige gevallen mag de treindienstleider aan een trein twee vertragingsmeldingen meegeven. De volgende combinaties zijn toegestaan:

- **Exact en nader bericht**
  De nader bericht-vertraging moet qua plantijd liggen na de activiteit met de exacte vertraging!
  Totdat de trein de activiteit bereikt met de nader bericht-vertraging wordt op het scherm alleen de exacte vertraging getoond. Zodra de trein deze activiteit bereikt, wordt er een N getoond. De trein blijft er staan.

- **Exact en voorwaardelijk**
  De treindienstleider kan aan een trein met een exacte vertraging een voorwaardelijke vertraging meegeven voor een *volgend* dienstregelpunt (niet dus voor een voorafgaand dienstregelpunt). In het scherm wordt alleen de exacte vertraging getoond; de voorwaardelijke vertraging wordt wel als bericht verzonden (te zien in het Berichtenscherm).

- **Staat stil en voorwaardelijk**
  Bij een stilstaande trein kan de treindienstleider tevens een verwachting opgeven wanneer de trein weer gaat rijden. Voorwaarde is dat de activiteit waarvoor hij een voorwaardelijke vertraging opgeeft qua plantijd ligt op of na de activiteit met de staat stil-melding! In het scherm wordt de trein getoond op de activiteit waarvoor de staat stil geldt (bijv. S +10).

2.3 Selecteren van een baanvak

Een baanvak wordt aangeduid door zijn eerste en laatste dienstregelpunt. U kunt kiezen uit de in het overzicht links op het scherm getoonde baanvakken. Dit gaat als volgt:

- *Open eventueel een leeg venster.*
  De gegevens van een baanvak worden altijd gepresenteerd in een venster. Als er geen leeg venster is, kunt u door verschuiven van de onder-/bovenkant van een van de andere vensters een leeg venster openen (zie pagina 2 - 8).

- *Klik op het **dienstregelpunt** dat bovenaan moet komen en houd de muisknop ingedrukt.*
  Een baanvak kan dus altijd in twee richtingen worden gepresenteerd.
  Er verschijnt een kadertje met bovenin de naam van het aangeklikte dienstregelpunt en onderin die van het andere.
  De muiscursor krijgt de vorm van een rood handje.

- ***Versleep het kadertje naar het venster** waarin de gegevens van het baanvak gepresenteerd moeten worden.*
  Eventueel reeds gepresenteerde gegevens van een ander baanvak worden verwijderd.

Een baanvak kan in meerdere vensters tegelijk gepresenteerd worden.

Als een venster te klein is om het hele baanvak te bevatten, kunt u het venster vergroten (zie pagina 2 - 8). Ook kunt u de gegevens in het venster naar boven of beneden verschuiven, zodanig dat de gewenste dienstregelpunten zichtbaar worden. U doet dit met behulp van de schuifbalk rechts.

2.4 Vergroten / verkleinen van een venster

Als de grootte van een venster u niet bevalt - bijvoorbeeld omdat het te klein is om alle gegevens van het baanvak te bevatten - kunt u dit op de volgende manier aanpassen:

- *Ga met de muis naar het **kleine witte knopje** rechts op de scheidingslijn tussen twee vensters.*

- *Druk de linker muisknop in en houd deze ingedrukt.*

Het muispijltje zal in een kruisje veranderen.

- *Verplaats - terwijl u de muisknop ingedrukt blijft houden - de muis naar boven of naar beneden.*
  De scheidingslijn tussen beide vensters zal hierdoor verschuiven.

- *Laat de muisknop los als de scheidingslijn op de juiste plaats staat.*

U kunt de scheidingslijn zover verschuiven dat het venster een hele kolom in beslag neemt. De twee andere vensters verdwijnen hierdoor. Als u later het venster verkleint, komt één venster vanzelf weer tevoorschijn. Het andere venster kan weer geopend worden door de onderste scheidingslijn omhoog te schuiven.

Het is niet mogelijk de breedte van een venster te wijzigen.

2.5 Instellen van een drempel

Als er op een bepaald baanvak een vertraging is, is dit in het overzicht links op het scherm zichtbaar: het baanvak licht dan rood op. Wilt u dat deze vertragingsindicatie alleen bij vertragingen vanaf een bepaalde omvang werkt, geef dan één of meer drempels op. Hierdoor zal de indicatie pas rood worden bij afwijkingen van bijvoorbeeld 5 minuten of meer.

De drempels werken naar twee kanten: zowel vertragingen als vervroegingen kleiner dan de drempel worden niet meer getoond. U kunt ook een drempel instellen van 999 minuten: voor het betreffende baanvak zal dan alleen een vertragingsindicatie worden getoond als er een nader bericht of staat stil op voorkomt.

Als een baanvak is gesplitst in stroken, geldt een drempel voor alle stroken van dit baanvak.

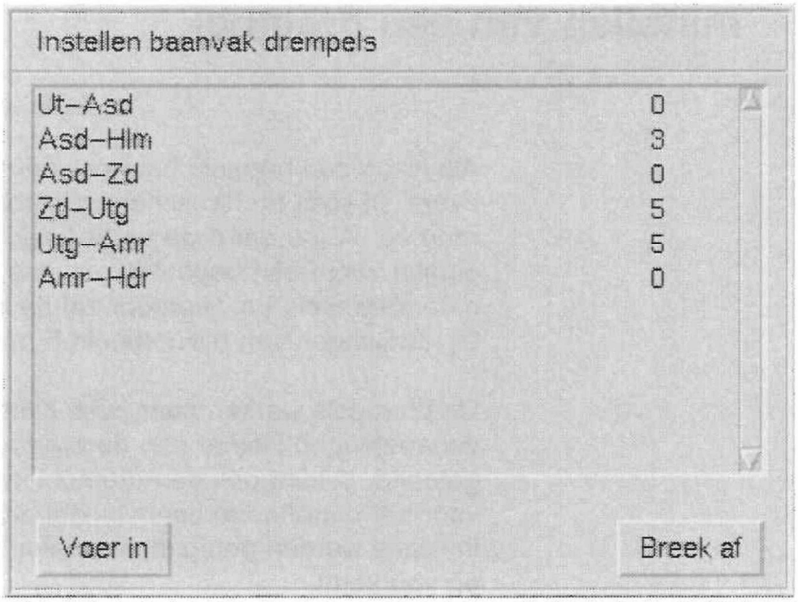

Een drempel heeft alleen effect op het baanvakoverzicht. In de vensters met de actuele treinposities worden altijd alle vertragingen getoond!

Het instellen van een drempel gaat als volgt:

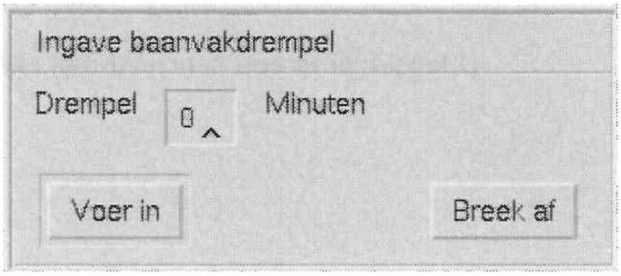
- *Klik in de menubalk op '**Baanvakdrempels**'.*

U krijgt hierna een overzicht met alle baanvakken.

- *Klik op het **baanvak** waarbij u een drempel wilt invoeren of wijzigen.*
  Als er zoveel baanvakken zijn dat ze niet allemaal in het overzicht passen, kunt u met behulp van de schuifbalk door het overzicht bladeren.

U komt vervolgens in een venster waarin u de grootte van de drempel moet opgeven.

- *Geef de **grootte** op van de drempel (in minuten).*
  Druk indien nodig enkele malen op <Backspace> om het vakje leeg te maken.
  Als u hier 999 intikt, wordt het baanvak alleen nog maar rood bij een Nader bericht of Staat stil.

- *Klik op **'Voer in'**.*

- *Voer eventueel de gegevens van volgende drempels in.*

Als u klaar bent:

- *Klik op* ***'Voer in'***.

Het effect van de nieuwe of gewijzigde drempels zal niet direct zichtbaar zijn. Dit gebeurt pas nadat het scherm is ververst (na maximaal één minuut).

Drempel op een treinnummer

Het is ook mogelijk een drempel in te stellen op een treinnummer. U doet dit in het 'Berichten'-scherm (zie p. 3 - 23 en 3 - 30). De vertragingsdrempels op treinnummer die u daar instelt zijn ook van invloed op 'Volgen trein'. Dit geldt niet voor de overige drempels: de drempels van 'Volgen Trein' en 'Berichten' staan verder geheel los van elkaar.

Een drempel op een treinnummer gaat altijd boven een drempel op een baanvak! Zie ook p. 3 - 21.

DEEL A: VERKEERSLEIDING

3 Berichten

Doel

Dit onderdeel van VKL speelt een belangrijke rol bij het doorgeven van informatie aan de andere gebruikers. Als er een trein wordt ingelegd of als er voor een treinlijn wijzigingen worden ingevoerd, zal VKL deze mutaties automatisch als bericht versturen naar andere gebruikers. Ook vertragingsmeldingen worden als bericht verstuurd. Hierdoor zijn alle betrokkenen direct op de hoogte van mutaties op de dienstregeling.

In veel gevallen zult u niet alle berichten willen zien: misschien wilt u alleen vertragingen groter dan 10 minuten op uw scherm zien of wilt u juist de berichten over een bepaalde, specifieke trein altijd direct op uw scherm hebben. U kunt dit regelen door het instellen van één of meer drempels. Deze drempels zorgen ervoor dat u alleen berichten ontvangt die voor u van belang zijn.

Berichten verschijnen op hetzelfde scherm als 'Volgen trein'.

3.1 Inleiding

Zodra iemand, binnen of buiten uw verkeersleidersgebied, een mutatie binnen het tijd/weg-diagram aanbrengt en deze mutatie bevestigt (zie hoofdstuk 4), zal VKL van deze mutatie automatisch een bericht maken en dit doorgeven aan alle andere VKL-gebruikers. Iedereen voor wie het bericht van belang is, wordt hierdoor direct op de hoogte gesteld van de mutatie. Ook alle van de treindienstleiding of TNV afkomstige vertragingsmeldingen worden automatisch als bericht doorgegeven.
De berichten verschijnen in een apart venster op het 'Volgen trein' scherm. Als u dat wilt, kunt u VKL zo instellen dat er bij elk binnenkomend bericht een geluidssignaal (piepje) klinkt.

Sorteren van de berichten

Door middel van drempels kunt u VKL de binnenkomende berichten laten sorteren naar:

1 **Belangrijke berichten**
Deze berichten gaan bij binnenkomst naar het **actuele overzicht**. U krijgt ze meteen te zien.
Ze blijven in het actuele overzicht totdat u ze heeft afgehandeld. Dit doet u door het bericht te paraferen. Nadat een bericht is geparafeerd, haalt VKL het uit het actuele overzicht en plaatst het in de **historie**.

2 **Minder belangrijke berichten**
Deze berichten komen niet in het actuele overzicht. U krijgt ze NIET automatisch te zien.
VKL zet deze berichten direct in de **historie**. Als u dat wilt, kunt u echter een overzicht opvragen van de berichten uit de historie en zo deze berichten alsnog bekijken.

3 **Berichten die voor u niet van belang zijn**
Deze berichten worden bij binnenkomst tegengehouden en komen in geen enkel overzicht voor.

Het sorteren van de binnenkomende berichten vindt plaats aan de hand van door u op te geven **drempels**. Zeker in het begin zult u met enig experimenteren moeten uitzoeken wat voor u de optimale drempelinstellingen zijn.

Buffer

Naast het actuele overzicht en de historie is er nog een derde overzicht: de **buffer**. Als het erg druk is, kunt u besluiten de afhandeling van bepaalde berichten even uit te stellen. U kunt dan deze berichten uit het actuele overzicht halen en ze tijdelijk in de buffer 'parkeren'. Op een door u op te geven tijdstip zal VKL de berichten automatisch weer verplaatsen vanuit deze buffer naar het actuele overzicht. U moet ze daar dan alsnog afhandelen.

Inhoud van dit hoofdstuk

Paragraaf 3.2 geeft een beschrijving van het 'Berichten'-scherm in hoofdlijnen. Vervolgens gaan we in op het gebruik van de buffer (paragraaf 3.3). Hierna komt de historie aan de orde (paragraaf 3.4). De laatste paragraaf gaat over het instellen en wijzigen van drempels (paragraaf 3.5).
De bijlage bevat een schematische weergave van de verschillende stromen van berichten.

3.2 Het Berichtenscherm in hoofdlijnen

'Berichten' wordt op hetzelfde scherm gepresenteerd als 'Volgen trein'. Voor het starten van 'Berichten' vanuit het hoofdmenu van VKL (onder normale omstandigheden zal dat niet nodig zijn), zie p. 1 - 11.

Het Berichtenvenster kan twee verschillende groottes hebben. Bij de 'normale' omvang wordt slechts een deel van de inhoud van een bericht getoond. Omdat dit echter het belangrijkste deel is, zal het doorgaans niet nodig zijn de rest van het bericht te bekijken. Wilt u toch het gehele inhoud bekijken, dan moet u het venster vergroten. Dit gaat als volgt:

Vergroten van het Berichtenvenster

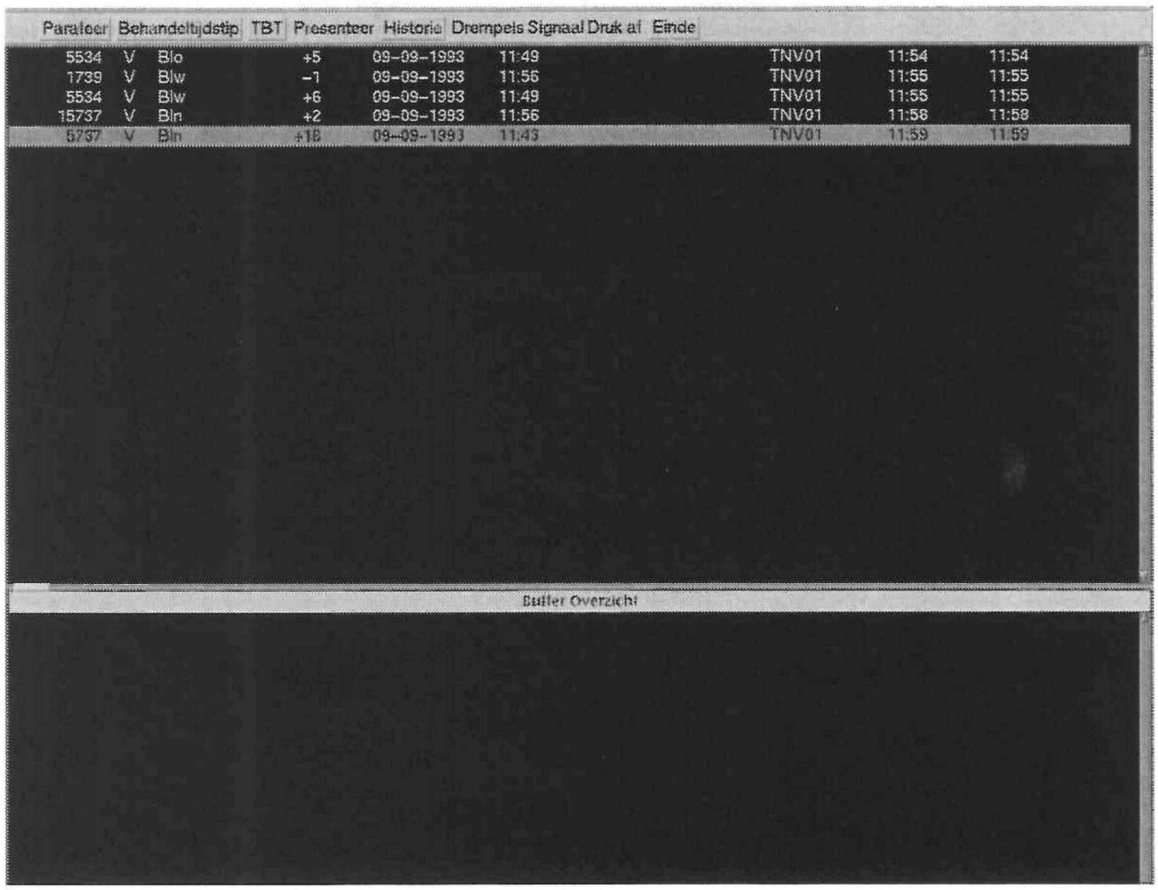
- *Klik met de **rechter muisknop** in de menubalk van het Berichtenvenster en houd de muisknop ingedrukt.*

Er verschijnt een afrolmenu.

- *Verplaats de muis naar **'Window op volledig scherm'** en laat de muis los.*

Het Berichtenvenster wordt vergroot tot zijn maximale omvang. Het Volgen Trein scherm verdwijnt achter het Berichtenvenster. Een voorbeeld van het scherm vindt u op de volgende pagina:

Berichtenvenster op maximale grootte

A Menubalk

Helemaal bovenin staat de menubalk. Via deze menubalk kunt u de verschillende functies van 'Berichten' activeren (ga er met de muis naartoe en klik op de gewenste functie).
Helemaal links in de menubalk kan een **envelopje** staan. Als u in het actuele overzicht bezig bent (bijvoorbeeld om een opmerking in te voeren), wordt een nieuw binnenkomend bericht niet in het overzicht geplaatst. VKL wacht hiermee totdat u klaar bent. Om toch aan te geven dat er een nieuw bericht is, verschijnt er links in de menubalk een envelopje.

B Actuele berichten

Direct onder de menubalk staat - in een venster - het overzicht met de actuele berichten. Als er zoveel berichten zijn dat ze niet allemaal in het venster passen, kunt u met behulp van de schuifbalk rechts de overige zichtbaar maken.
Als er een nieuw bericht binnenkomt, plaatst VKL dit direct onder de voorgaande berichten.

C Buffer

Onder het venster met de actuele berichten staan - eveneens in een venster - de berichten uit de buffer. Als er zoveel berichten zijn dat ze niet allemaal in het venster passen, kunt u met behulp van de schuifbalk rechts de overige zichtbaar maken.

D Grens tussen beide vensters

U kunt met de muis de grens tussen beide vensters verschuiven. Dit gaat als volgt:

- *Ga met de muis naar het blokje links op de lijn.*
  De muiscursor verandert van een pijltje in een kruisje.
- *Druk op de linker muisknop en houd de knop ingedrukt.*
- *Verplaats de muis naar de gewenste positie en laat de muisknop los.*

Het ene venster zal hierdoor groter worden, het andere kleiner. Het actuele overzicht blijft echter altijd minstens zo groot dat er 5 berichten in passen.

Verkleinen van het Berichtenvenster

Op de volgende manier verkleint u het Berichtenvenster weer:

- *Klik met de **rechter muisknop** in de menubalk van het Berichtenvenster en houd de muisknop ingedrukt.*

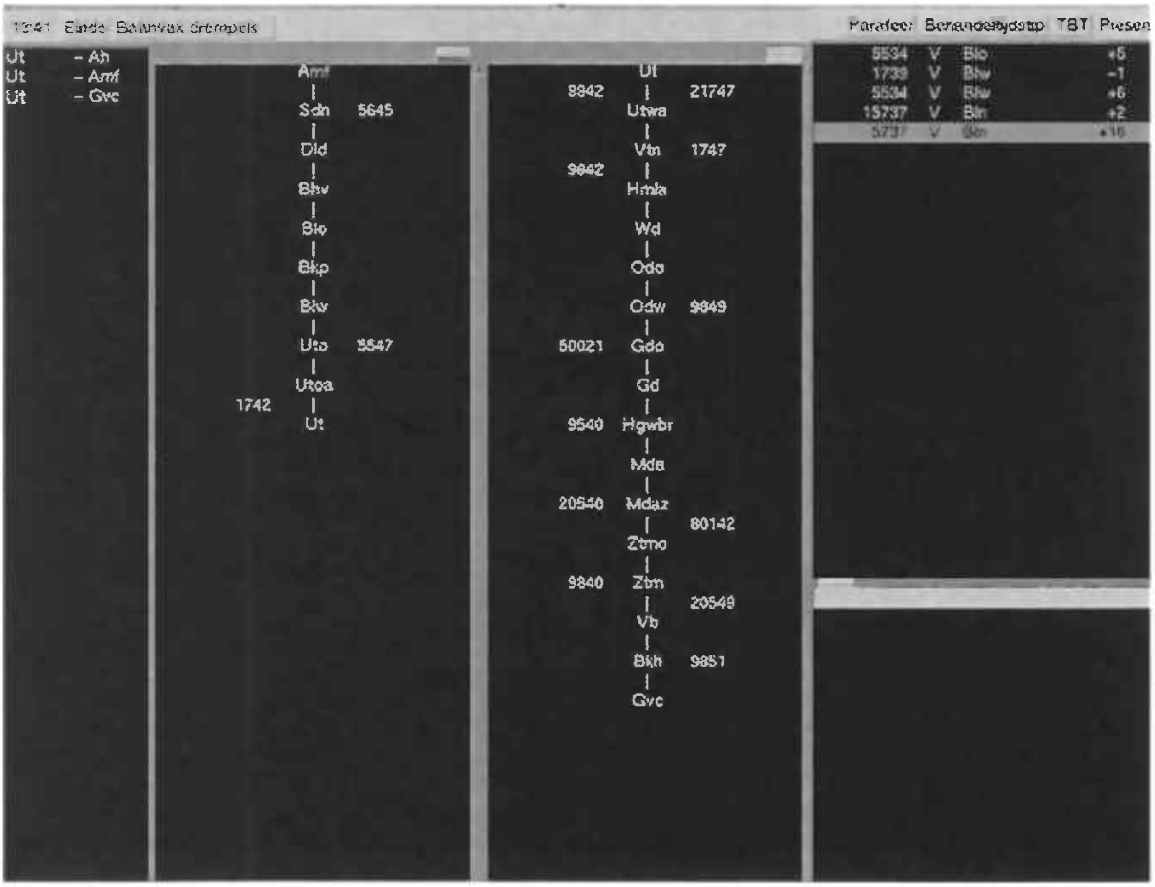
Er verschijnt een afrolmenu.

- *Verplaats de muis naar **'Window terug naar uitgangspositie'** en laat de muis los.*

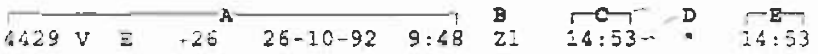
Het scherm ziet er hierna als volgt uit:

Berichtenvenster op 'normale' grootte

Het rechter deel van het scherm toont een stukje van het Berichten-venster, het linker deel toont het grootste deel van Volgen Trein.

De inhoud van een bericht

Een berichtregel bevat de volgende informatie:

A tekst van het bericht
Dit is de eigenlijke inhoud van het bericht.

B VL-post/TNV-systeem waar bericht vandaan komt

C tijdstip van ontvangst
Dit is het tijdstip waarop het bericht is binnengekomen.

D opmerking
Aan een bericht kunt u een opmerking toevoegen. Bijvoorbeeld om aan te geven welke actie u heeft ondernomen of nog moet ondernemen. Als u aan een bepaald bericht een opmerking heeft toegevoegd, zal er op de betreffende regel een sterretje (*) staan. Door met de muis op de plaats van de opmerking te klikken kunt u een opmerking invoeren of een bestaande opmerking bekijken of wijzigen.

Een opmerking bij een bericht staat geheel los van een eventuele opmerking bij een trein of treinbeweging! Opmerkingen bij een bericht worden niet verzonden; ze zijn alleen voor de werkplek zelf bedoeld.

E tijdstip van behandeling
U kunt bij een bericht opgeven dat u het op een later tijdstip wilt afhandelen: dit is het tijdstip van behandeling. VKL verplaatst het bericht dan van het actuele overzicht naar de buffer. Als de actuele tijd gelijk is aan het tijdstip van behandeling, zal VKL het bericht weer uit de buffer halen en in het actuele overzicht plaatsen.

TBT (treinbewegingstabel)

Met de functie 'TBT' kunt u de bij een bericht horende treinbewegingstabel opvragen (voor een uitvoerige beschrijving zie p. 4 - 38 e.v.). Deze tabel geeft niet alleen een overzicht van de verschillende treinactiviteiten, hij kan ook worden gebruikt om opmerkingen te versturen over bijvoorbeeld de inzet van personeel en materieel. Zolang de personeel- en materieelonderdelen van VKL nog niet gereed zijn, is dit een goed alternatief om gegevens hierover op elektronische wijze te versturen. Op de volgende manier vraagt u de treinbewegings-

tabel op:

- ***Selecteer het bericht** waarvan u de treinbewegingstabel wilt bekijken.*

- *Klik in de menubalk op **'TBT'**.*

De grootte van de treinbewegingstabel is gelijk aan die van het berichtenvenster.

Bij een 'kleine' treinbewegingstabel bevat de menubalk de optie **'Vergroot'**. Hiermee kunt u de tabel vergroten.

'Druk af' biedt de mogelijkheid een afdruk te maken van de treinbewegingstabel.

- *Klik in de menubalk op **'Afsluiten'**.*
  U gaat terug naar het berichtenvenster.

Geluidssignaal

VKL heeft de mogelijkheid het binnenkomen van een bericht in het actuele overzicht gepaard laten gaan met een geluidssignaal (piepje). U bent er dan op geattendeerd dat er een bericht is binnengekomen. Standaard staat deze optie uit.

Op de volgende manier kunt u het geluidssignaal aan- of uitzetten:

- *Klik in de menubalk op **'Signaal'**.*

- *Klik op **'Aan'**, respectievelijk **'Uit'**.*

Paraferen

Door een bericht te 'paraferen' geeft u te kennen dat u het heeft afgehandeld. VKL zal het bericht dan vanuit het actuele overzicht overbrengen naar de historie.

U kunt ook berichten in de buffer paraferen. Ook deze berichten gaan dan naar de historie.

Het paraferen gaat als volgt:

- ***Selecteer de te paraferen berichten*** *door er met de muis op te klikken.*
  Een geselecteerd bericht wordt groen. U kunt één of meer berichten selecteren. Eén keer klikken selecteert een bericht, nogmaals klikken maakt de selectie weer ongedaan.

- *Klik in de menubalk op* ***'Parafeer'****.*

Afdrukken

Op de volgende manier kunt u de berichten afdrukken die zichtbaar zijn in het venster van de actuele berichten of van de buffer:

- *Klik in de menubalk op* ***'Druk af'****.*

- *Klik op* ***'Actueel'*** *of* ***'Buffer'****.*

Wilt u een afdruk van een ander deel van het venster, maak dat dan eerst zichtbaar (met behulp van de schuifbalk).

Stoppen

Onder normale omstandigheden is het niet nodig 'Berichten' te stoppen, ook niet als u uw dienst overdraagt. Mocht het toch nodig zijn 'Berichten' te stoppen, dan doet u dat als volgt:

- *Klik in de menubalk op* ***'Einde'****.*

- *Klik op* ***'Ja'*** *ter bevestiging.*

Als u uitlogt (en daarmee heel VKL beëindigt; zie p. 1 - 12) zullen alle nog niet-geparafeerde berichten door VKL in de historie worden geplaatst. Het tijdstip van parafering zal gelijk zijn aan het tijdstip van uitloggen.

3.3 Buffer

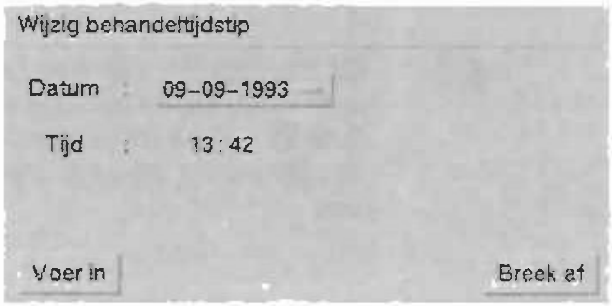
Als het erg druk is of als een bericht nu nog niet van belang is, kunt u besluiten één of meer berichten uit het actuele overzicht op een later tijdstip af te handelen. VKL zal dan deze berichten tijdelijk vanuit het actuele overzicht overhevelen naar de **buffer**. Deze buffer bevat de berichten die u later afhandelt.
De verplaatsing van berichten naar de buffer is altijd tijdelijk: op een door u op te geven tijdstip (het 'Behandeltijdstip') haalt VKL ze automatisch weer uit de buffer en plaatst ze in het actuele overzicht. Net als bij het binnenkomen van een nieuw bericht, volgt er dan een geluidssignaal (uiteraard alleen als deze optie is aangezet).
Hierna kunt u de berichten op de normale wijze afhandelen en paraferen. Het is overigens niet noodzakelijk te wachten totdat een bericht weer terug is in het actuele overzicht: ook in de buffer kunt u berichten paraferen.

Verplaatsen van berichten naar de buffer

Op de volgende manier zorgt u ervoor dat VKL berichten overhevelt van het actuele overzicht naar de buffer:

- *Selecteer de te verplaatsen berichten door er met de muis op te klikken.*
  Een geselecteerd bericht wordt groen. U kunt één of meer berichten selecteren. Eén keer klikken selecteert een bericht, nogmaals klikken maakt de selectie weer ongedaan.

- *Klik in de menubalk op '**Behandeltijdstip**'.*

Wijzig eventueel de ***datum****.*
Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

Wijzig het ***behandeltijdstip*** *in uren en/of minuten.*
Dit is het tijdstip waarop VKL het bericht vanuit de buffer weer in het actuele overzicht zal plaatsen. Verplaats de muis naar de uren, resp. minuten en klik met de rechter muisknop om het behandeltijdstip te verhogen. Met de middelste muisknop kunt u de tijd verlagen.

- *Klik op* ***'voer in'****.*

Het tijdstip van behandelen mag niet verder weg liggen dan 24 uur na nu!

Wijzigen behandeltijdstip van bericht in de buffer

Op de volgende manier kunt u van een bericht in de buffer het behandeltijdstip wijzigen.

- ***Selecteer*** *het bericht.*

- *Klik in de menubalk op* ***'Behandeltijdstip'****.*

Het opgeven van het nieuwe tijdstip gaat hierna net als bij 'Verplaatsen van berichten naar de buffer'.

Paraferen

Door een bericht te 'paraferen' geeft u te kennen dat u het heeft afgehandeld. VKL zal het bericht dan vanuit de buffer overbrengen naar de historie.

Het paraferen van berichten uit de buffer gaat op dezelfde wijze als dat van berichten uit het actuele overzicht.

3.4 Historie

De historie bevat alle afgehandelde berichten. Dit zijn in de eerste plaats alle berichten waarvan u heeft aangegeven dat ze automatisch geparafeerd moeten worden (dit doet u door het instellen van een drempel; zie p. 3 - 16, mogelijkheid 2). Bij binnenkomst van zo'n bericht, stuurt VKL het direct naar de historie. Verder bevat de historie ook alle berichten die handmatig zijn geparafeerd.

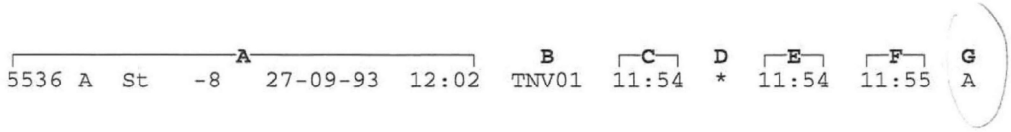
U kunt een bericht uit de historie verplaatsen naar het actuele overzicht. Dit geldt zowel voor handmatig als voor automatisch geparafeerde berichten. Als een bericht vanuit de historie is verplaatst naar het actuele overzicht, moet u het opnieuw paraferen (alsof het een nieuw bericht was).

U kunt de gegevens uit de historie zowel op het scherm bekijken, als een afdruk ervan op de printer maken.

Opvragen historie-overzicht

- *Klik in de menubalk op **'Historie'**.*

VKL zal de laatste 15 berichten uit de historie tonen.

Een berichtregel bevat de volgende informatie:

A tekst van het bericht
Dit is de eigenlijke inhoud van het bericht.

B VL-post/TNV-systeem waar bericht vandaan komt

C tijdstip van ontvangst
Dit is het tijdstip waarop het bericht is binnengekomen.

D opmerking (*)
Als u aan een bepaald bericht een opmerking heeft toegevoegd, zal er op de betreffende regel een sterretje (*) staan. Door hierop te klikken, kunt u de opmerking bekijken.

U kunt in het historie-overzicht geen opmerkingen toevoegen of wijzigen.

E **tijdstip van behandeling**
Dit is het tijdstip dat een bericht in het actuele overzicht is gekomen.
Bij berichten die automatisch geparafeerd worden (die dus direct naar de historie gaan), staat hier het ontvangsttijdstip.
Bij berichten die in de buffer zijn geweest staat hier het tijdstip waarop het bericht vanuit de buffer naar het actuele overzicht is verplaatst. Bij een bericht dat wel in het actuele overzicht, maar niet in de buffer is geweest, is het tijdstip van behandeling gelijk aan het tijdstip van ontvangst.

F **tijdstip van parafering**
Bij automatisch geparafeerde berichten is dit gelijk aan het tijdstip van ontvangst (niet bij automatisch paraferen vanwege het beëindigen van de werkzaamheden met VKL! In dat geval staat hier het tijdstip van uitloggen).

G **paraferingswijze**
H = handmatig
A = automatisch
N = niet actief
(u kreeg het bericht toegezonden, terwijl de werkplek niet actief was. N.B.: u moet wel ingelogd zijn, anders verschijnen er helemaal geen berichten)

Vorige / volgende 15 berichten

- *Klik in de menubalk op '**Vorig**' voor de vorige 15 berichten of op '**Volgend**' voor de volgende 15 berichten.*

Berichten vanaf een bepaald paraferingstijdstip

- *Klik in de menubalk op '**Presenteer**'.*
- *Wijzig eventueel de **datum** van waaraf de berichten getoond moeten worden.*
Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

- *Wijzig het **tijdstip** in uren en/of minuten.*
  Verplaats de muis naar de uren, resp. minuten en klik met de rechter muisknop om het behandeltijdstip te verhogen. Met de middelste muisknop kunt u de tijd verlagen.

- *Klik op **'voer in'**.*

VKL zal hierna het overzicht aanpassen.

Bericht verplaatsen naar actuele overzicht

Vanuit de historie kunt u berichten verplaatsen naar het actuele overzicht. Nadat het bericht is verplaatst, moet u het opnieuw paraferen.
N.B. Het verplaatsen gaat niet gepaard met een geluidssignaal (piepje)!

Het verplaatsen gaat als volgt:

- *Selecteer de berichten door er met de muis op te klikken.*
  Een geselecteerd bericht wordt groen. U kunt één of meer berichten selecteren. Eén keer klikken selecteert een bericht, nogmaals klikken maakt de selectie weer ongedaan.

- *Klik in de menubalk op '-> **Actueel**'.*

VKL zal de geselecteerde berichten hierna uit de historie halen en in het actuele overzicht plaatsen.

Afdrukken

- *Klik in de menubalk op **'Druk af'**.*

VKL maakt vervolgens een afdruk van de berichten die in het venster zichtbaar zijn. Wilt u een afdruk van een ander deel van de historie, vraag dat dan eerst op met 'Vorig' of 'Volgend' of gebruik de mogelijkheid om berichten te tonen vanaf een bepaald paraferingstijdstip.

Terug naar actuele overzicht

- *Klik in de menubalk op **'Afsluiten'**.*

Het historie-overzicht wordt afgesloten en u gaat weer terug naar het actuele overzicht.

Archiveren

Na ca. één dag worden de berichten gearchiveerd.
Als een bericht eenmaal is gearchiveerd, kunt u het in de historie niet meer bekijken.

3.5 Drempels

Door het instellen van één of meer drempels kunt u bepalen wat er bij het binnenkomen van de verschillende soorten berichten moet gebeuren. Er zijn drie mogelijkheden:

1 U kunt berichten die voor u van belang zijn in het **actuele overzicht** laten plaatsen.
Berichten verdwijnen pas uit het actuele overzicht nadat u ze heeft 'geparafeerd'. VKL brengt ze dan over naar de **historie**.

2 Berichten die voor u minder belangrijk zijn kunt u direct in de **historie** laten plaatsen.
U krijgt deze berichten niet automatisch op het scherm te zien. Wel is het mogelijk een overzicht op te vragen van de historie. Ook kunt u berichten uit de historie verplaatsen naar het actuele overzicht.

3 Ten slotte zijn er berichten die voor u niet van belang zijn. Deze berichten worden bij binnenkomst tegengehouden en in geen enkel overzicht opgenomen.

Als er geen drempels zijn ingesteld, gaan alle berichten automatisch naar het actuele overzicht (1). Door het instellen van één of meer drempels, zorgt u ervoor dat een deel van de berichten direct naar de historie gaat (2) en eventueel een ander deel wordt tegengehouden (3); zie ook de figuur op pagina 3 - 34.
Wat voor een bepaalde situatie de optimale drempelinstellingen zijn, zult u door enig experimenteren moeten uitzoeken. Bijvoorbeeld als er te veel berichten naar de historie gaan die eigenlijk in het actuele overzicht hadden moeten komen, kan het nodig zijn de drempels bij te stellen.

Algemene en specifieke drempels

Er zijn twee soorten drempels: algemene drempels en specifieke drempels:

- Een **algemene** drempel geldt voor álle berichten van een bepaalde soort. Bijvoorbeeld voor alle berichten over door de treindienstleider ingevoerde vertragingen, of voor alle berichten over ingelegde treinen.

- Een **specifieke** drempel geldt alleen voor berichten die betrekking hebben op een bepaalde trein of een bepaald baanvak.

Specifieke drempels gaan altijd boven algemene. Als u bijvoorbeeld een algemene drempel voor vertragingen heeft ingesteld op 10 minuten en voor het baanvak Leiden - Woerden een drempel van 5 minuten, dan zal een vertraging van 7 minuten op dit baanvak toch in het actuele overzicht worden gemeld.

Naast het onderscheid tussen algemene en specifieke berichten, is er een onderscheid tussen drempels op **vertragingsberichten** en drempels op **dienstregelingsberichten**.

Vertragingsberichten

Bij vertragings- (en vervroegings)berichten kunt u een drempel zetten op de omvang van de vertraging. Vertragingen/vervroegingen groter dan of gelijk aan de drempel gaan naar het actuele overzicht, de rest gaat naar de historie.
Wilt u dat vertragingsberichten automatisch worden gepara-feerd, geef dan als drempel 999 minuten op (dit kan alleen voor exacte en voorwaardelijke vertragingen; voor 'Nader bericht' en 'Staat stil' is dit niet mogelijk).

Vertragingsberichten kunnen niet worden tegengehouden: ze komen altijd òf in het actuele overzicht òf in de historie.

Dienstregelings-berichten

Bij dienstregelingsberichten heeft u de keuze uit handmatig of automatisch paraferen of tegenhouden:

- Als u **handmatig paraferen** instelt, worden de berichten in het actuele overzicht geplaatst.
- Als u **automatisch paraferen** instelt, worden de berichten in de historie geplaatst.
- Als u **tegenhouden** instelt, komt het bericht in geen enkel overzicht voor.

In paragraaf 3.5.1 komen drempels op vertragingsberichten aan de orde, in paragraaf 3.5.2 drempels op dienstregelings-berichten.

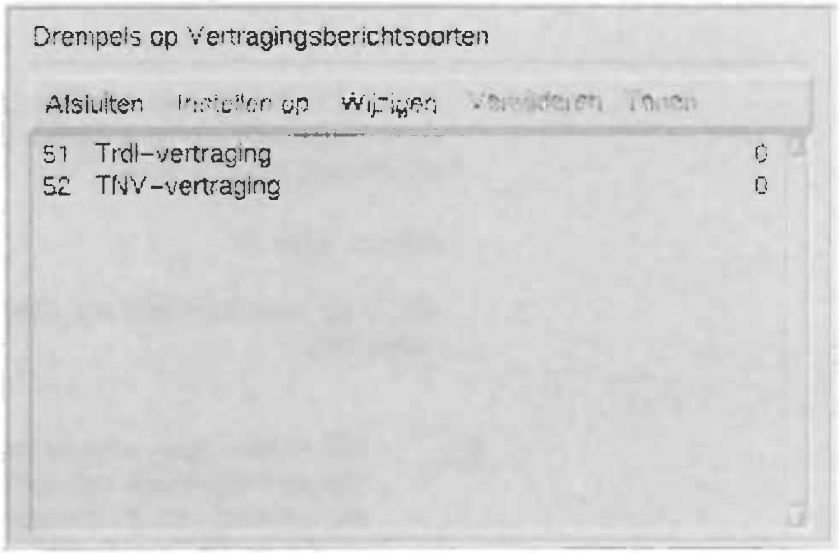
3.5.1 Drempels op vertragingsberichten

Als u een drempel op een vertragingsbericht wilt instellen, wijzigen of verwijderen, gaat u als volgt te werk:

- *Klik in de menubalk van het hoofdscherm op **'Drempels'**.*

- *Klik op **'Vertraging'**.*

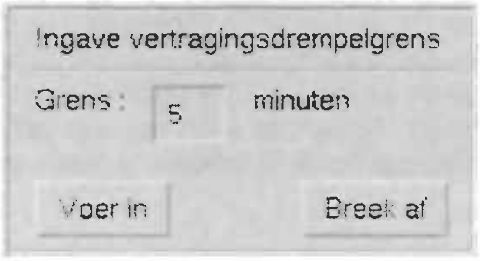
In een venster toont VKL hierna alle soorten vertragingsberichten. In onderstaand voorbeeld zijn dit er twee: de door de treindienstleider ingevoerde vertragingsberichten ('Trdl-vertraging') en de van TNV afkomstige vertragingen ('TNV-vertraging'). Achter het soort vertragingsberichten staat de algemene drempel (in dit voorbeeld in beide gevallen 0 minuten).

Algemene drempel wijzigen

Specifieke drempels gaan altijd boven algemene.

- *Klik op de **berichtsoort** waarvan u de **algemene drempel** wilt wijzigen.*
- *Klik in de menubalk van het 'Drempel'-venster op **'Wijzigen'**.*
- *Klik op **'Algemeen'**.*

- *Geef de **omvang van de drempel** op (in minuten).*
  Druk indien nodig enkele malen op <Backspace> om het invoervakje leeg te maken.
- *Klik op **'Voer in'**.*
- *Klik in de menubalk van het 'Drempel'venster op **'Afsluiten'**.*

Wilt u een algemene drempel uitzetten (verwijderen van een algemene drempel is niet mogelijk), geef dan als omvang van de drempel 0 minuten op.

Instellen van een specifieke drempel

 Specifieke drempels gaan altijd boven algemene.

Specifieke drempels kunt u instellen op baanvakken of op treinnummers. Drempels op treinnummers gaan boven die op een baanvak. Bijvoorbeeld:

- Als u op een bepaald treinnummer een drempel instelt van 0 minuten, zal elke vertraging van deze trein worden doorgegeven, ook als er op het baanvak waarop hij rijdt een hogere drempel is ingesteld (bijvoorbeeld 5 minuten).
- Als u op een treinnummer een hoge drempel instelt (bijvoorbeeld 60 minuten), zullen alleen grote vertragingen (groter dan één uur in dit geval) worden gemeld, ook als er voor het baanvak een lagere drempel geldt.

Het instellen van een drempel gaat als volgt:

- *Klik op de **berichtsoort** waarop u een specifieke drempel wilt instellen.*
- *Klik in de menubalk op '**Instellen op**'.*
- *Klik op '**Baanvak**' of '**Treinnummer**'.*

Op een baanvak

Als u 'Baanvak' heeft gekozen, toont VKL een overzicht van alle baanvakken voor deze post.

- *Klik op het **gewenste baanvak.***
  U kunt slechts één baanvak tegelijk selecteren. Met de schuifbalk rechts kunt u door het overzicht bladeren als er meer baanvakken zijn dan er in het scherm passen.

- *Klik op '**Voer in**'.*

- *Geef de **omvang van de drempel** (in minuten).*

- *Klik op '**Voer in**'.*

- *Voer eventueel specifieke drempels in op andere baanvakken.*

Als u klaar bent:

- *Klik op '**Sluit af**'.*

Op een treinnummer

Als u een drempel instelt op een treinnummer, is dit ook van invloed op het 'Volgen trein' scherm! Dit geldt alleen voor treinnummerdrempels; alle andere drempels bij 'Berichten' staan los van 'Volgen trein'.

Als u 'Treinnummer' heeft gekozen, gaat het verder als volgt:

- *Voer het **treinnummer** in.*
- *Klik op **'Voer in'**.*
- *Geef de **omvang van de drempel** op (in minuten).*
- *Klik op **'Voer in'**.*
- *Voer eventueel specifieke drempels in voor andere treinnummers.*

Als u klaar bent:

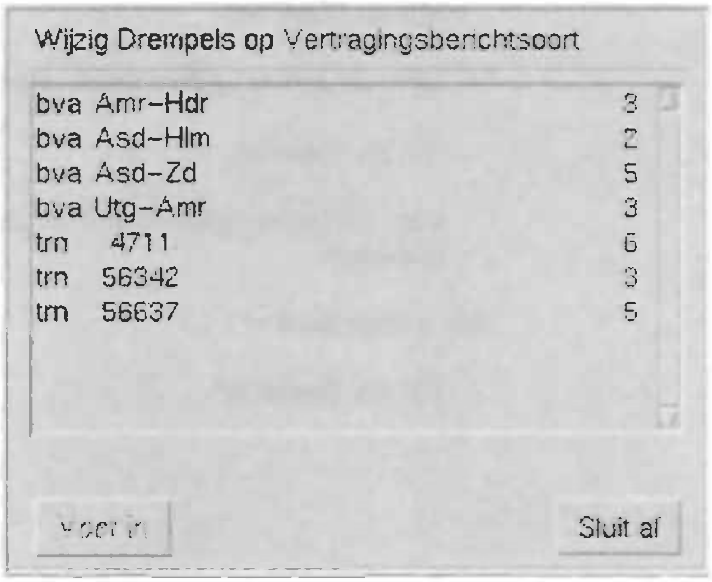
- *Klik op **'Breek af'**.*

Wijzigen van een specifieke drempel

Een eenmaal ingestelde specifieke drempel kunt u op de volgende wijze wijzigen:

- *Klik in de menubalk op* ***'Wijzigen'***.
- *Klik op* ***'Specifiek'***.

In een venster toont VKL hierna alle specifieke drempels.

- *Klik op het* ***baanvak of het treinnummer*** *waarvan u de drempel wilt wijzigen.*
  Met de schuifbalk rechts kunt u door het overzicht bladeren als er meer baanvakken zijn dan er in het scherm passen.
- *Klik op* ***'Voer in'***.
- *Geef de* ***omvang van de drempel*** *op (in minuten)*
  Druk indien nodig enkele malen op <Backspace> om het invoervakje leeg te maken.
  Als u een drempel opgeeft van 999 minuten wordt er geen enkele TNV-vertraging meer doorgegeven; van de treindienstleidervertragingen worden alleen nog 'Nader bericht' en 'Staat stil' doorgegeven.
- *Klik op* ***'Voer in'***.
- *Wijzig eventueel andere specifieke drempel(s).*

Als u klaar bent met wijzigen:

- *Klik op* ***'Sluit af'***.

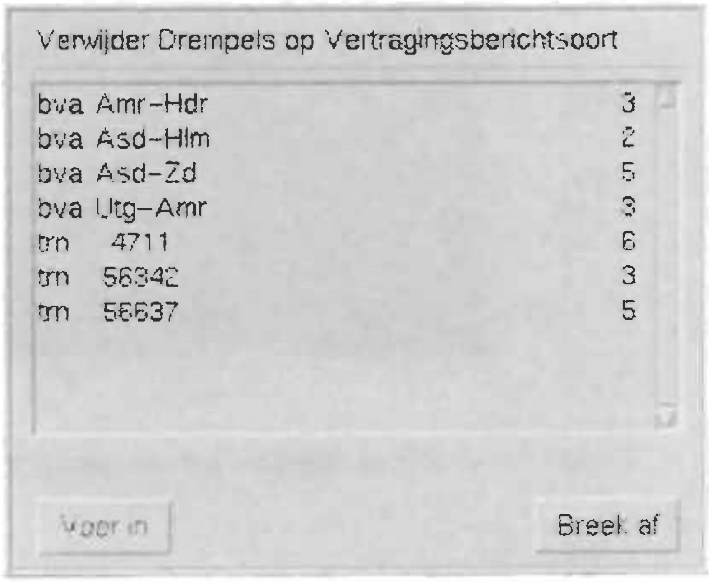
Verwijderen van een specifieke drempel

U kunt alleen specifieke drempels verwijderen. Een algemene drempel kunt u niet verwijderen; wel kunt hem op 0 zetten (zie pagina 3 - 20, bij 'Algemene drempel wijzigen').

- *Klik op de* ***berichtsoort*** *waarvan u een specifieke drempel wilt verwijderen.*

- *Klik in de menubalk op* ***'Verwijderen'***.

VKL geeft hierna een overzicht van alle drempels op vertragingsberichten.

- *Klik op de* ***drempel(s)*** *die u wilt verwijderen.*
  Een geselecteerde drempel wordt groen. U kunt één of meer drempels selecteren. Eén keer klikken selecteert een drempel, nogmaals klikken maakt de selectie weer ongedaan.

- *Klik op* ***'Voer in'***.

VKL **verwijdert** nu de geselecteerde drempels.

Tonen specifieke drempels

- *Klik op de **berichtsoort** waarvan u de specifieke drempels wilt bekijken.*
- *Klik in de menubalk op **'Tonen'**.*

VKL geeft vervolgens een overzicht van alle ingestelde specifieke drempels.

- *Klik op **'Gezien'** om het overzicht te verlaten.*

Terug naar het hoofdscherm

Bent u klaar met het invoeren van drempels bij vertragingsberichten, ga dan terug naar het hoofdscherm van Berichten:

- *Klik in de menubalk op **'Afsluiten'**.*

3.5.2 Drempels op dienstregelingsberichten

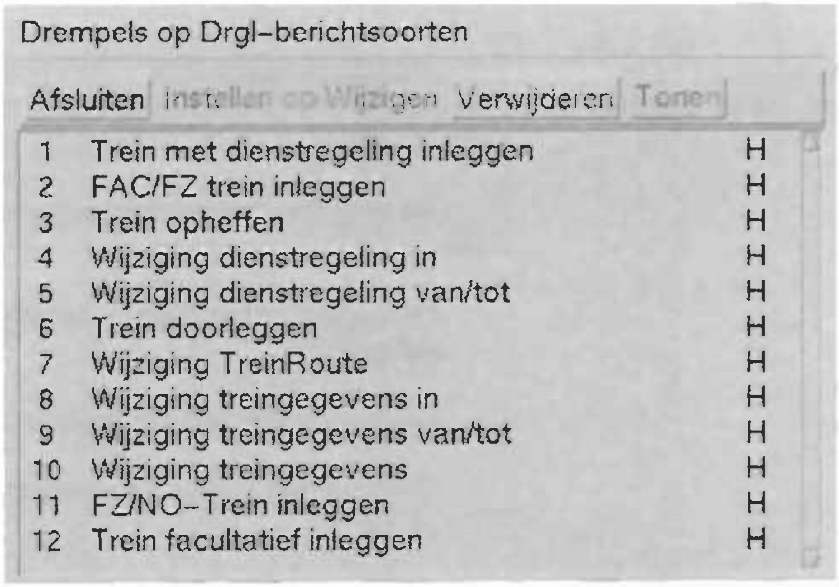
Als er in het Tijd/weg-diagram een trein wordt ingelegd, opgeheven of gewijzigd, zal VKL hiervan automatisch een dienstregelingsbericht aanmaken en versturen naar alle betrokkenen. In principe gaan deze berichten allemaal naar het actuele overzicht van het Berichtenvenster. Wilt u bepaalde soorten dienstregelingsberichten helemaal niet zien, of moeten ze direct naar de historie, dan kunt u hiervoor een drempel instellen. In deze paragraaf is uitgelegd hoe u dit doet.

Net als bij vertragingsberichten zijn er algemene drempels en specifieke. Specifieke drempels gaan altijd boven algemene.

Op de volgende manier kunt u drempels op een dienstregelingsbericht instellen, wijzigen of verwijderen:

- *Klik in de menubalk van het hoofdscherm op **'Drempels'**.*

- *Klik op **'Dienstregeling'**.*

Het overzicht geeft voor elke soort dienstregelingsberichten wat op dit moment de paraferingswijze is:

H = handmatig
(gaan bij binnenkomst naar het actuele overzicht)
A = automatisch
(gaan direct naar de historie)
N = tegenhouden
(komen in geen enkel overzicht voor, ook niet in de historie)

Algemene drempel wijzigen

Op de volgende manier wijzigt u een algemene drempel:

- *Klik op de **berichtsoort** waarvan u de algemene drempel wilt wijzigen.*
- *Klik in de menubalk op **'Wijzigen'**.*
- *Klik op **'Algemeen'**.*
- *Klik op de gewenste **paraferingswijze**.*
- *Klik op **'Voer in'**.*

Instellen van een specifieke drempel

Specifieke drempels kunt u instellen op baanvakken of op treinnummers. Drempels op treinnummers gaan boven die op een baanvak.

Op de volgende manier kunt u een specifieke drempel instellen:

- *Klik op de **berichtsoort** waarop u een specifieke drempel wilt instellen.*
- *Klik in de menubalk op **'Instellen op'**.*
- *Klik op **'Baanvak'** of **'Treinnummer'**.*

Op een baanvak

Als u 'Baanvak' heeft gekozen, toont VKL een overzicht van alle baanvakken voor deze post.

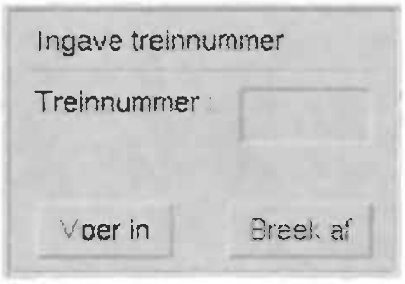
- *Klik op het **gewenste baanvak.***
  U kunt slechts één baanvak tegelijk selecteren. Met de schuifbalk rechts kunt u door het overzicht bladeren als er meer baanvakken zijn dan er in het scherm passen.
- *Klik op '**Voer in**'.*
- *Klik op de gewenste **paraferingswijze.***
- *Klik op '**Voer in**'.*
- *Stel eventueel voor volgende baanvakken specifieke drempels in.*

Als u klaar bent:

- *Klik op '**Sluit af**'.*

Op een treinnummer

Als u 'Treinnummer' heeft gekozen, moet u eerst het treinnummer opgeven:

- *Voer het **treinnummer** in.*
- *Klik op '**Voer in**'.*
- *Klik op de gewenste **paraferingswijze**.*
- *Klik op '**Voer in**'.*
- *Stel eventueel voor volgende treinnummers specifieke drempels in.*

Als u klaar bent:

- *Klik op '**Breek af**'.*

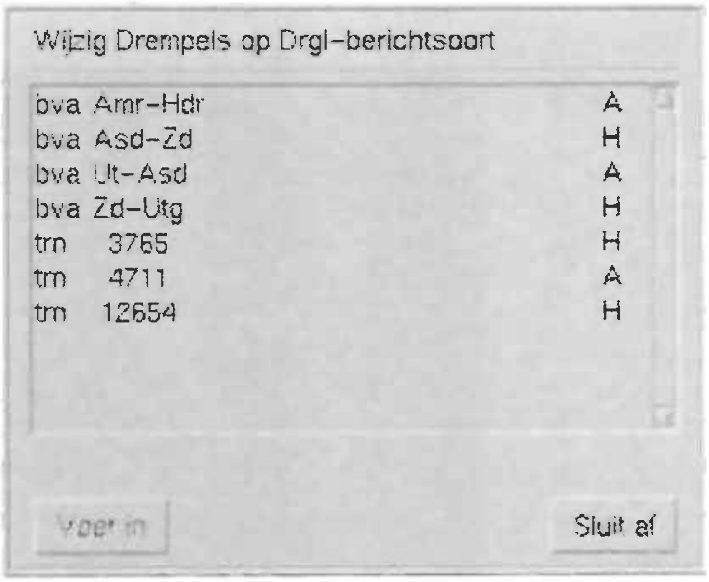
Wijzigen van een specifieke drempel

Een eenmaal ingestelde bijzondere drempel kunt u op de volgende wijze wijzigen:

- *Klik in de menubalk op **'Wijzigen'**.*

- *Klik op **'Specifiek'**.*

In een venster toont VKL hierna alle specifieke drempels.

- *Klik op het **baanvak of treinnummer** waarvan u de drempel wilt wijzigen.*
  Met de schuifbalk rechts kunt u door het overzicht bladeren als er meer drempels zijn dan er in het scherm passen.

- *Klik op **'Voer in'**.*

- *Klik op de gewenste **paraferingswijze**.*

- *Klik op **'Voer in'**.*

- *Wijzig eventueel andere specifieke drempel(s).*

Als u klaar bent met wijzigen:

- *Klik op **'Sluit af'**.*

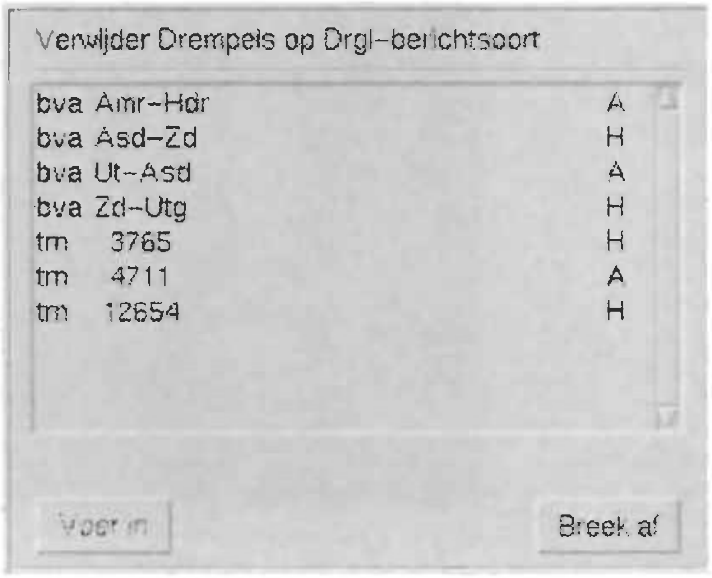
Verwijderen specifieke drempel

U kunt alleen specifieke drempels verwijderen, algemene drempels niet.

- *Klik op de **berichtsoort** waarvan u een specifieke drempel wilt verwijderen.*

- *Klik in de menubalk op '**Verwijderen**'.*

VKL geeft hierna een overzicht van alle drempels op dienstregelingsberichten.

- *Klik op de **drempel(s)** die u wilt verwijderen.*
  Een geselecteerde drempel wordt groen. U kunt één of meer drempels selecteren. Eén keer klikken selecteert een drempel, nogmaals klikken maakt de selectie weer ongedaan.

- *Klik op '**Voer in**'.*

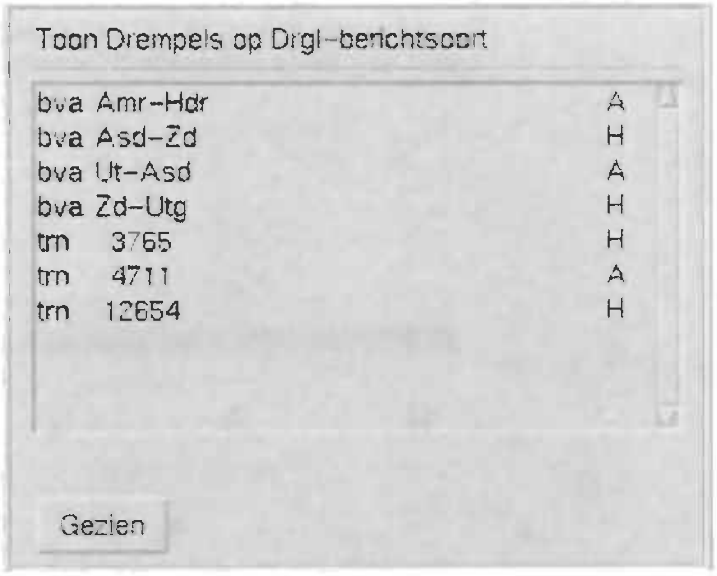
VKL verwijdert nu de geselecteerde drempels.

Tonen specifieke drempels

- *Klik op de **berichtsoort** waarvan u de specifieke drempels wilt bekijken.*

- *Klik in de menubalk op '**Tonen**'.*

VKL geeft vervolgens een overzicht van alle ingestelde specifieke drempels.

U kunt met behulp van de schuifbalk door het overzicht bladeren.

- *Klik op **'Gezien'** om het overzicht te verlaten.*

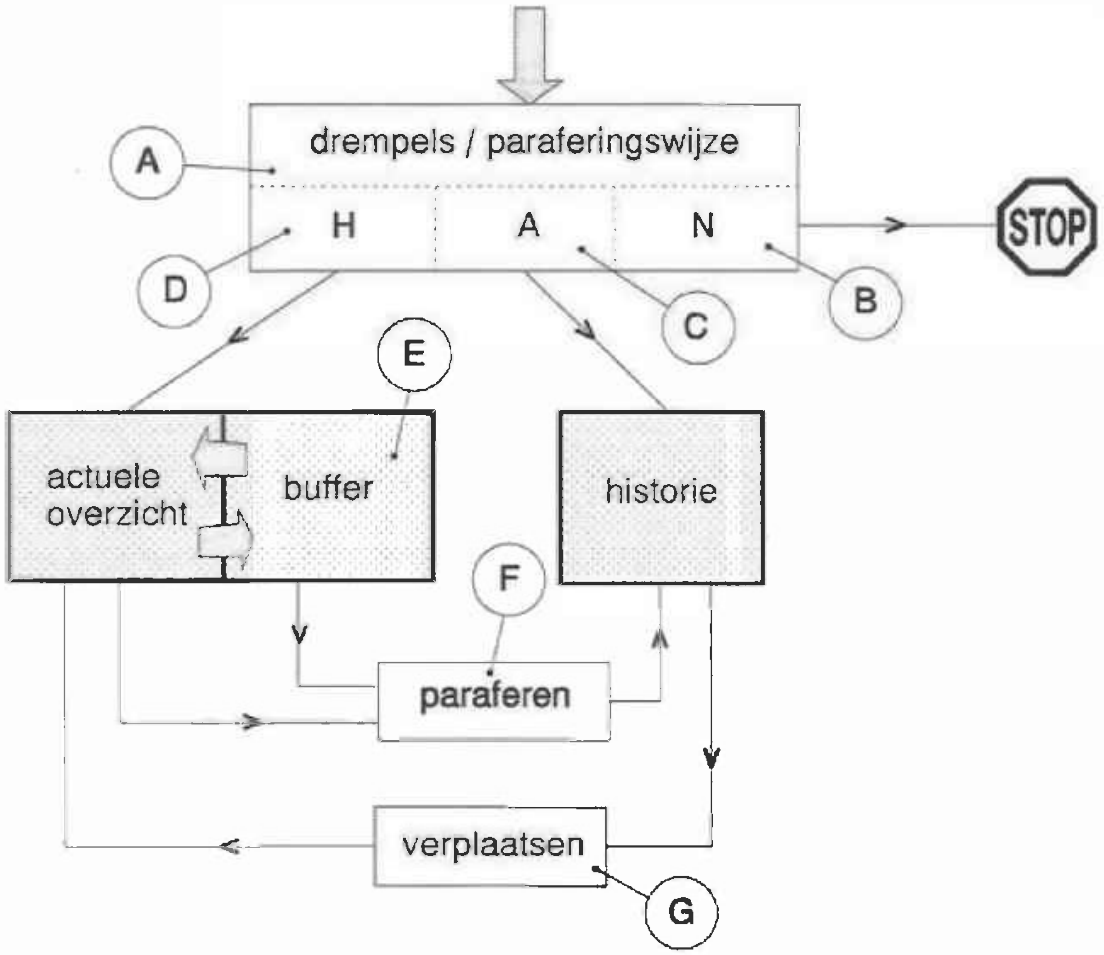
Terug naar het hoofdscherm

Bent u klaar met het invoeren van drempels bij dienstregelingsberichten, ga dan terug naar het hoofdscherm van Berichten:

- *Klik in de menubalk op **'Afsluiten'**.*

Bijlage: berichtenstromen

De gang van zaken bij het verwerken van berichten is hieronder nog eens schematisch weergegeven:

A Aan de hand van de door u ingestelde **drempels** worden de binnenkomende berichten verdeeld naar berichten die naar het actuele overzicht gaan (H = handmatig paraferen), berichten die direct naar de historie gaan (A = automatisch paraferen) en berichten waar verder niets mee gedaan moet worden (N = niets mee doen).

B Met berichten die met een N zijn gemarkeerd, wordt verder niets gedaan: ze worden in geen enkel overzicht opgenomen.

C Berichten waarvoor als drempel is ingesteld dat ze automatisch geparafeerd moeten worden, gaan direct naar de **historie**. Deze berichten verschijnen niet automatisch op het scherm, wel kunt u een overzicht van de historie opvragen.

D Berichten waarvoor als drempel is ingesteld dat ze handmatig geparafeerd moeten worden en berichten waarvoor geen drempel is ingesteld, komen in het **actuele overzicht** terecht.

E Als het erg druk is of als een bericht pas op een later tijdstip van belang is, kunt u berichten uit het actuele overzicht tijdelijk in de **buffer** zetten. Op een door u op te geven tijdstip zal VKL de berichten weer uit de buffer halen en in het actuele overzicht plaatsen.

F Een bericht verdwijnt pas uit het actuele overzicht als u het heeft **geparafeerd**. U kunt ook berichten uit de buffer paraferen.
Geparafeerde berichten gaan naar de historie.

G U kunt berichten uit de historie **verplaatsen** naar het actuele overzicht. Als een bericht is verplaatst, zult u het (opnieuw) moeten paraferen.

DEEL A: VERKEERSLEIDING

4 Tijd/weg-diagram

Doel

Het tijd/weg-diagram geeft de geplande loop van de treinen weer voor één of meer baanvakken. De gegevens worden weergegeven volgens de actuele dienstregeling (dit is de dienstregeling volgens de allerlaatste gegevens, dus inclusief alle eventueel door de verkeersleiding aangebrachte wijzigingen). Vertragingen zijn in het tijd/weg-diagram niet te zien: ze worden getoond in het Volgen trein-scherm, zie hoofdstuk 2.

U kunt op diverse manieren wijzigingen aanbrengen in het tijd/weg-diagram. Een belangrijke mogelijkheid is het inleggen van nieuwe treinen. Daarnaast kunt u ook geplande aankomsten/of vertrektijden wijzigen, een stationnement tussenvoegen of een trein opheffen.

In dit hoofdstuk zijn alle functies van het tijd/weg-diagram besproken.

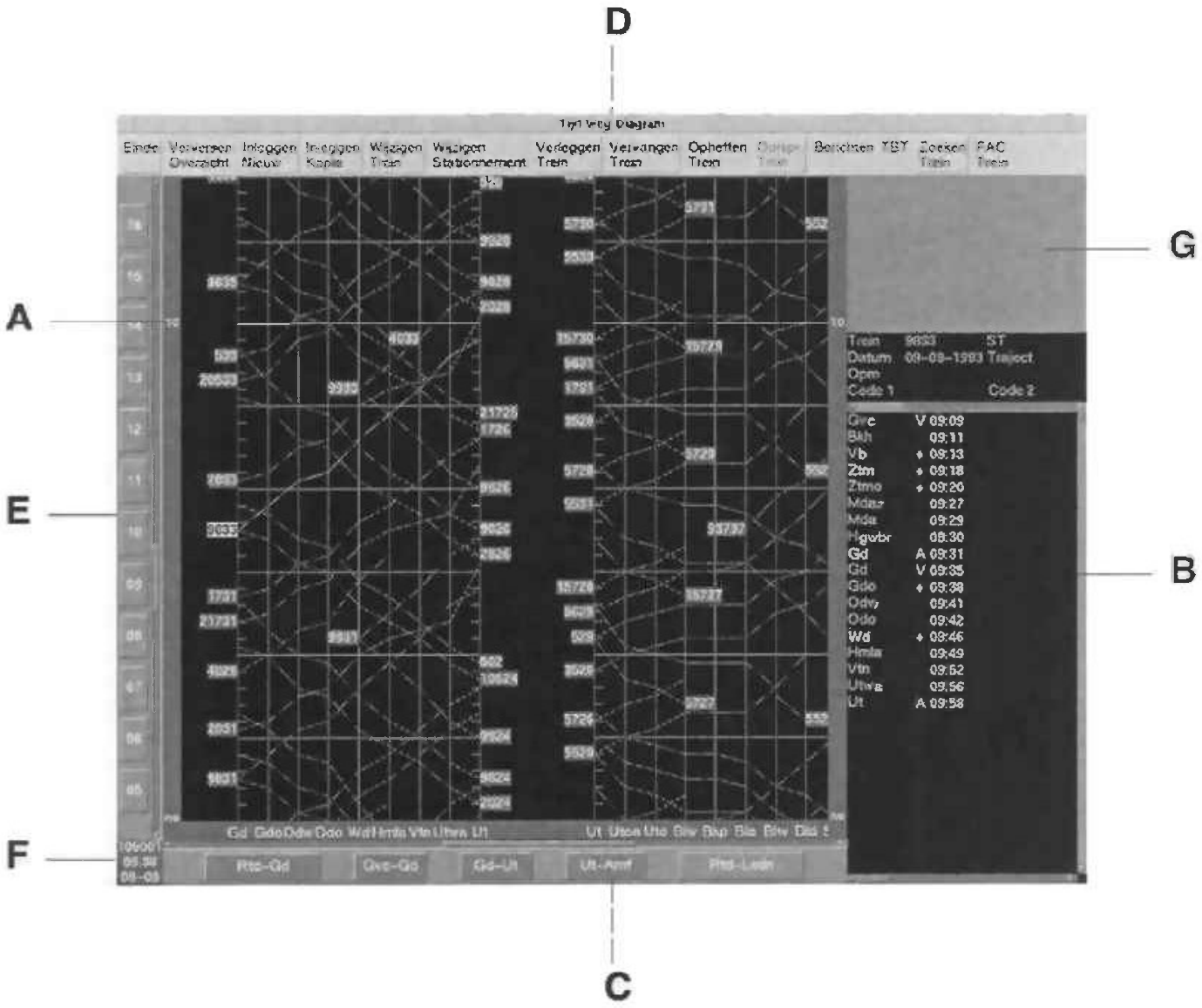
Het tijd/weg-diagram lijkt op het 'papieren' tijd/weg-diagram. Er zijn echter belangrijke verschillen. Zo is het met het tijd/weg-diagram van VKL niet mogelijk de inzet van materieel en personeel te presenteren. In toekomstige versies van VKL zullen hiervoor aparte functies beschikbaar komen.

Het is niet de bedoeling om in het tijd/weg-diagram vertragingen door te voeren!

4.1 Het tijd/weg-diagram in hoofdlijnen

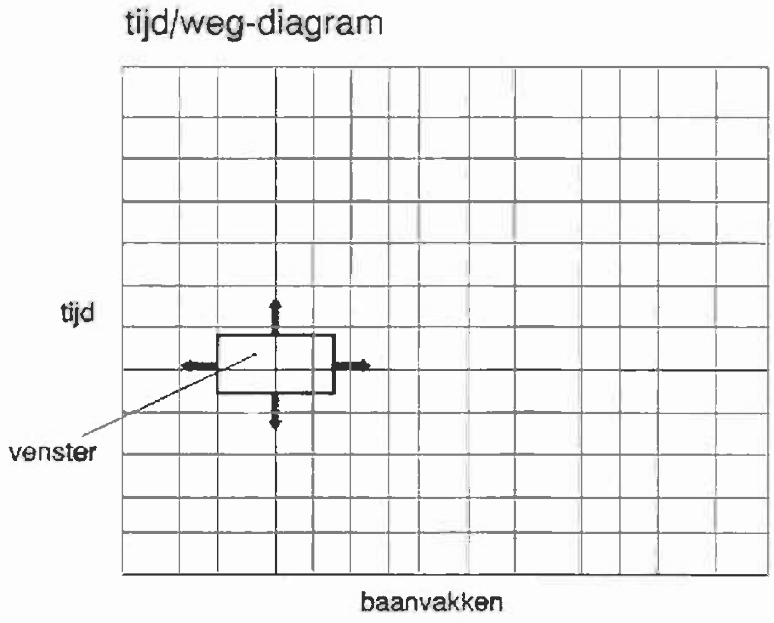
Het tijd/weg-diagram wordt op een apart scherm getoond. Voor het starten van het tijd/weg-diagram vanuit het hoofdmenu van VKL (onder normale omstandigheden zal dat niet nodig zijn), zie p. 1 - 11.

A het eigenlijke tijd/weg-diagram

Het tijd/weg-diagram geeft de geplande loop weer van de treinen op bepaalde baanvakken. Op de horizontale as staan de **baanvakken** met de verschillende dienstregelpunten en punten op de vrije baan, op de verticale as staat de **tijd**.
Op de tijdstippen van de hele uren is een witte horizontale lijn getrokken. Dunne grijze horizontale lijnen geven een tijdverschil aan van 10 minuten. Sommige verticale lijnen zijn voorzien van kleine horizontale streepjes: de tijd tussen deze streepjes is 2 minuten.

Het scherm toont slechts een deel van het hele tijd/weg-diagram. De getoonde periode is ongeveer 1 1/2 uur, terwijl het direct toegankelijke deel van het diagram 12 uur omvat. Ook is doorgaans slechts een deel van het totale aantal baanvakken van het verkeersleidersgebied zichtbaar.
De weergave op het scherm is te beschouwen als een 'venster' op het hele tijd/weg-diagram. Door dit venster te verschuiven kunt u andere delen van het tijd/weg-diagram zichtbaar maken:

Met de tijdbalk (E) kunt u het 'venster' in verticale richting verschuiven (in de tijd), met de baanvakknoppen (C) kunt u het horizontaal verschuiven (andere baanvakken kiezen).

Paragraaf 4.2 gaat in op de betekenis van de verschillende kleuren van de in het tijd/weg-diagram afgebeelde treinlijnen. Ook is er beschreven hoe u een treinlijn selecteert (bijvoorbeeld om er wijzigingen in aan te brengen). Het toevoegen, verwijderen of wijzigen van treinlijnen is beschreven in de paragrafen 4.4 tot en met 4.8. Aangebrachte mutaties worden pas definitief nadat u ze als bericht heeft verstuurd (zie paragraaf 4.10). Tot die tijd blijven het kladlijnen.

☞ In het diagram zijn de gegevens van materieel en personeel niet aangegeven. In de toekomst, als VKL verder wordt uitgebreid, zullen hiervoor aparte functies beschikbaar komen.

☞ De lijnen geven de loop van de treinen weer volgens de actuele dienstregeling: eventuele vertragingen zijn niet in het diagram terug te vinden. U vindt ze in het 'Volgen trein'-scherm.

B treinbewegingstabel (tijdtafel)

Van een geselecteerde treinlijn wordt de bij A grafisch weergegeven dienstregeling hier in tabelvorm weergegeven. De informatie in de tabel komt overeen met die van het tijd/weg-diagram: als u wijzigingen aanbrengt in het tijd/weg-diagram wordt de tabel automatisch bijgewerkt en andersom.

☞ In de treinbewegingstabel zal pas iets te zien zijn, als u een trein heeft geselecteerd.

De tabel bestaat uit twee delen: in het bovenste deel staan de gegevens van de trein, daaronder die van de treinactiviteiten. Zie verder paragraaf 4.9 (p. 4 - 38 e.v.).

C baanvakken

Het op het scherm afgebeelde deel van het tijd/weg-diagram toont één of meer baanvakken. Hoeveel dit er zijn, hangt af van de grootte van de baanvakken. Met behulp van de 'knoppen' of de schuifbalk kunt u de niet op het scherm getoonde baanvakken zichtbaar maken: klik op de knop van het gewenste baanvak of verplaats de schuif op de schuifbalk.

Baanvak met twee stroken
In verreweg de meeste gevallen zal één baanvak overeenkomen met één (verticale) strook in het tijd/weg-diagram. In uitzonderingssituaties - met name bij meersporigheid - kunnen er echter voor één baanvak twee 'stroken' zijn. Dit voorkomt dat het baanvak erg onoverzichtelijk wordt en dat er treinlijnen gaan samenvallen.

Uit welke baanvakken het tijd/weg-diagram bestaat en in welke volgorde ze worden gepresenteerd, is voor elke werkplek afzonderlijk vastgelegd. De verkeersleiding in Groningen zal andere baanvakken te zien krijgen dan de verkeersleiding in Rotterdam. Het toevoegen van baanvakken en het wijzigen van de volgorde waarin ze worden gepresenteerd, is een taak van de lokale beheerder.

Mutatiebaanvakken en raadpleegbaanvakken
Naast mutatiebaanvakken, waarin u mag wijzigen, kunnen er ook baanvakken zijn afgebeeld die u alleen maar kunt raadplegen. U herkent ze aan de donkergrijze kleur van hun baanvakknop.

D menubalk

In de menubalk staan alle functies waaruit u kunt kiezen. Wilt u een bepaalde functie kiezen, ga er dan met de muis naartoe en klik met de linker muisknop. Als een bepaalde functie 'gedimd' is weergegeven (de tekst is dan lichtgrijs), kunt u hem niet kiezen. Een oorzaak hiervan kan zijn dat u heeft vergeten een trein te selecteren: als u bijvoorbeeld aankomst- of vertrektijden wilt wijzigen of een stationnement toevoegen, moet u eerst aangeven voor welke trein u dit wilt doen.

E tijdbalk

De bij A gepresenteerde gegevens hebben betrekking op een periode van ongeveer anderhalf uur, bijvoorbeeld van 12:00 uur tot 13:30 uur. Met behulp van de tijdbalk kunt u een andere periode kiezen. U kunt op één van de knoppen klikken of de schuifbalk gebruiken.

De boven- en ondergrens van de tijdbalk liggen altijd 12 uur uit

elkaar. Het begin is bijvoorbeeld om 0:00 uur, het einde om 12:00 uur. Op de tijdbalk is dit aangegeven: de hele uren staan op de knoppen. Met 'Verversen overzicht' kunt u andere tijdgrenzen instellen (zie p. 4 - 12).

F actuele cursorpositie

Als de muis zich in het tijd/weg-diagram bevindt, werkt hij als een 'aanwijzer': elke plaats in het diagram komt overeen met een bepaald dienstregelpunt en een bepaalde tijd. Bij F worden dit dienstregelpunt en deze tijd aangegeven. Ook staat hier de datum (dit is van belang als het tijd/weg-diagram zich op de grens van twee dagen bevindt).

G invoeren van gegevens

Dit gedeelte van het scherm is bestemd voor het invoeren van gegevens, bijvoorbeeld bij het inleggen van een trein. Als u gegevens invoert, springt de cursor automatisch naar dit deel van het scherm.

Bij onder andere 'Wijzigen stationnement' en 'Verleggen trein' wordt hier tevens de cursorpositie weergegeven.

'Voer in', 'Herstel' en 'Breek af'

Op diverse plaatsen in dit hoofdstuk komt u de volgende drie knoppen tegen:

'Voer in'
Hiermee geeft u aan dat u klaar bent met het invoeren van gegevens. VKL zal de opdracht uitvoeren.

'Herstel'
Deze knop kunt u gebruiken als u zich heeft vergist en de gegevens opnieuw wilt invoeren.

'Breek af'
Met deze knop kunt u de functie afbreken. VKL slaat eventueel reeds ingevoerde gegevens niet op en u kunt een nieuwe functie activeren.

Stoppen

Onder normale omstandigheden is het niet nodig het Tijd/weg-diagram te stoppen, ook niet als u uw dienst overdraagt.
Mocht het toch nodig zijn het Tijd/weg-diagram te stoppen, dan doet u dat als volgt:

- *Klik in de menubalk op **'Einde'**.*
- *Klik op **'Ja'** ter bevestiging.*

4.2 Treinlijnen

De gekleurde lijnen in het tijd/weg-diagram geven de geplande loop van de verschillende treinen aan. De **steilte** van een lijn is een indicatie van de gemiddelde snelheid van de trein: hoe steiler de lijn, hoe langzamer de trein. De **kleur** en **helderheid** van een lijn geven de status en de 'soort' van de trein aan. Als er voor een bepaalde trein sprake is van afwijkend spoorgebruik (links rijden bijvoorbeeld), is de treinlijn voorzien van **bolletjes**.

4.2.1 (De)selecteren van een treinlijn

Als u niet weet waar een trein zich in het tijd/weg-diagram bevindt, kunt u hem zoeken ('Zoeken trein', zie p. 4 - 14). Weet u wel waar hij staat, dan kunt hem op de volgende manier selecteren:

- *Klik **op de treinlijn** en houd de muisknop ingedrukt.*

Naast het muispijltje verschijnt het nummer van de trein. Als er twee of meer treinen vlak bij elkaar liggen, worden de nummers van beide treinen getoond.

- *Verplaats de muis naar het **nummer** van de gewenste trein.* Als er codes gelden voor het aangewezen dienstregelpunt worden die ook getoond (codes komen aan de orde in paragraaf 4.9).

- *Laat de muisknop los.*

Hierna zal in het tijd/weg-diagram het nummer en de treinlijn van de geselecteerde trein oplichten. In de treinbewegingstabel worden de gegevens van deze trein afgebeeld.

Als u een gewijzigde treinlijn heeft geselecteerd, kunt u met de optie 'Oorspr. Trein' in de menubalk de oorspronklijke (uit het jaarplan afkomstige) treinlijn opvragen.

Deselecteren van een treinlijn

Door op de hierboven beschreven wijze de trein opnieuw te kiezen, maakt u de selectie weer ongedaan. Een selectie wordt ook ongedaan gemaakt als u een andere trein selecteert.

4.2.2 Status van een trein, treinsoorten

Status

De status van een trein is van invloed op de manier waarop hij in het tijd/weg-diagram wordt afgebeeld. Er zijn vier mogelijkheden:

- jaarplantrein
- oorspronkelijke trein
- kladlijn
- ingelegde of gemuteerde trein

Zolang er nog geen enkele wijziging in het tijd/weg-diagram is aangebracht, zijn alle treinlijnen jaarplantreinen (afkomstig uit het jaarplan). Als u een wijziging aanbrengt in een jaarplantrein, zal VKL de oude treinlijn bewaren als 'oorspronkelijke trein'. De gewijzigde lijn is een 'kladlijn'. De vierde soort status is aan de orde als u een trein inlegt of muteert.

Treinsoorten

Ook de 'soort' van een trein is van invloed op de manier waarop de treinlijn in het tijd/weg-diagram wordt afgebeeld. VKL onderscheidt zeven soorten treinen:

- chloortreinen
- bijzondere treinen
- werktreinen
- reizigerstreinen
- goederentreinen
- leeg materieel
- losse locs

4.2.3 Presentatie in tijd/weg-diagram

De manier waarop een trein in het tijd/weg-diagram wordt gepresenteerd, hangt af van de **status** en de **soort** van de trein:

Oorspronkelijke trein		
chloortrein	dik	lichtgrijs
bijzondere trein	dik	lichtgrijs
werktrein	dik	lichtgrijs
reizigerstrein	dun	lichtgrijs
goederentrein	dik	lichtgrijs
leeg materieel	dun	lichtgrijs geblokt
losse loc	dik	lichtgrijs geblokt

Ingelegde of gemuteerde trein		
chloortrein	dik	geel
bijzondere trein	dun	geel
werktrein	dun	geel geblokt
reizigerstrein	dun	zeegroen
goederentrein	dik	zeegroen
leeg materieel	dun	zeegroen geblokt
losse loc	dik	zeegroen geblokt

Jaarplantrein		
chloortrein	dik	geel
bijzondere trein	dun	geel
werktrein	n.v.t.	
reizigerstrein	dun	groen
goederentrein	dik	groen
leeg materieel	dun	groen geblokt
losse loc	dik	groen geblokt

Kladtrein		
chloortrein	dik	bruin/rood
bijzondere trein	dik	bruin/rood
werktrein	dik	bruin/rood
reizigerstrein	dun	bruin/rood
goederentrein	dik	bruin/rood
leeg materieel	dun	bruin/rood geblokt
losse loc	dik	bruin/rood geblokt

Afwijkend spoorgebruik

Als er voor een bepaalde trein sprake is van afwijkend spoorgebruik (LSP, MSP of RSP; dit staat bij code1 of code2), is de treinlijn voorzien van **bolletjes**.

Samenvallen van treinlijnen / meersporigheid

In twee soorten situaties kunnen er in het tijd/weg-diagram treinlijnen samenvallen:

- Als u de oorspronkelijke treinlijn opvraagt: de oorspronkelijke treinlijn en de kladlijn kunnen elkaar gedeeltelijk overlappen (als er slechts een deel van de treinlijn is gewijzigd).
- Bij het (gedeeltelijk) leggen van een trein over een andere treinlijn.
- Bij meersporigheid.

Bij het (gedeeltelijk) overlappen van treinlijnen wordt in het tijd/weg-diagram de treinlijn met de hoogste prioriteit getoond, dat wil zeggen in de volgorde waarin ze in de overzichten op p. 4 - 9 e.v. worden genoemd. Ook binnen één en dezelfde status geldt de prioriteit zoals die in het overzicht is gegeven: een goederentrein die als code zowel CHLOOR als BP heeft,

zal als een chloortrein worden getoond (als het om een jaarplantrein gaat wordt hij dus dik geel getoond).

Bij meersporigheid zal de presentatie van het betreffende baanvak doorgaans worden gesplitst. In het ene deel zijn bijvoorbeeld de stoptreinen te zien, in het andere deel de overige treinen.

4.3 Verversen overzicht

Af en toe zal het nodig zijn de gegevens op het scherm te 'verversen'. U kunt hierbij het gepresenteerde tijdvak ongewijzigd laten of een nieuw tijdvak kiezen:

Huidig tijdvak

Als er op een andere werkplek een wijziging is aangebracht in één van de baanvakken, zal de knop 'Verversen overzicht' in de menubalk van het tijd/weg-diagram rood worden. Het tijd/weg-diagram wordt niet automatisch aangepast aan de gewijzigde situatie. Hiervoor is het nodig dat u de inhoud van het scherm 'ververst'. Dit is met name van belang bij baanvakken uit een ander verkeersleidersgebied.

- *Klik in de menubalk op **'Verversen overzicht'**.*

- *Klik op **'Huidig tijdvak'**.*
  Als er geen wijzigingen zijn sinds de laatste verversing, zal deze optie niet beschikbaar zijn: hij is dan gedimd weergegeven.

VKL zal hierna het tijd/weg-diagram actualiseren.

Nieuw tijdvak

De grenzen van het direct raadpleegbare deel van het tijd/weg-diagram liggen 12 uur uit elkaar. Met de tijdbalk kunt u binnen deze periode het venster verschuiven (zie p. 4 - 2). Deze grenzen worden met het verstrijken van de tijd niet automatisch verschoven, met als gevolg dat de actuele tijd geleidelijk van het scherm 'afloopt'. U zult daarom af en toe de grenzen moeten bijstellen.

- *Klik in de menubalk op **'Verversen overzicht'**.*

- *Klik op **'Nieuw tijdvak'**.*

U komt hierna in het volgende invoervenster:

- *Wijzig eventueel de **datum**.*
  Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

- *Wijzig de **tijd** in uren en/of minuten.*
  Verplaats de muis naar de uren, resp. minuten en klik met de rechter muisknop om het behandeltijdstip te verhogen. Met de middelste muisknop kunt u de tijd verlagen.

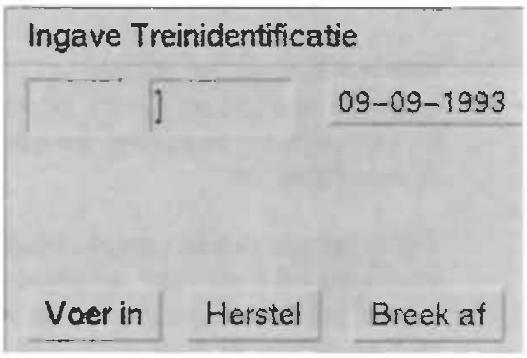
- *Klik op **'Voer in'**.*

VKL stelt vervolgens de nieuwe grenzen in: de begintijd van het diagram komt te liggen 4 uur vóór het door u ingestelde tijdstip, de eindtijd 8 uur erna.

4.4 Zoeken trein

Op de volgende manier kunt u een trein opzoeken in het tijd/weg-diagram:

- *Klik in de menubalk op **'Zoeken trein'**.*

- *Geef het **nummer** en eventueel de **treinletters** van de te zoeken trein.*

- *Geef eventueel een **andere datum** op.*
  Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

Hierna toont VKL het (eerste) gedeelte van het tijd/weg-diagram waarop de trein zichtbaar is. De trein is tevens geselecteerd.

4.5 Inleggen trein

In deze paragraaf komt het inleggen van treinen aan de orde. Er zijn drie vormen van inleggen: in de eerste plaats kunt u een geheel nieuwe lijn inleggen ('Inleggen nieuwe trein'). In de tweede plaats kunt u een treinlijn kopiëren ('Inleggen van een kopie'). De nieuwe lijn zal dan evenwijdig lopen aan een reeds bestaande. Ten slotte kunt u een facultatieve trein (fac-trein) inleggen.

4.5.1 Inleggen nieuwe trein

- *Klik in de menubalk op **'Inleggen Nieuw'**.*

Het volgende venster verschijnt:

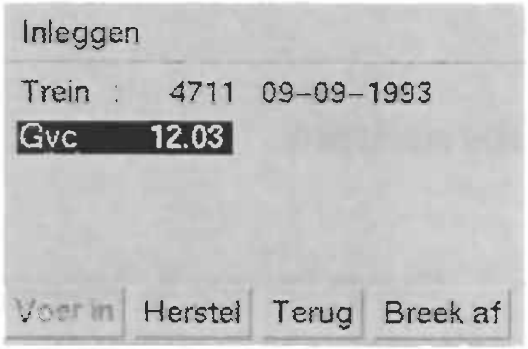

- *Geef het **treinnummer** en de eventuele **treinletters** van de in te leggen trein.*
  VKL controleert of dit nummer is toegestaan: als het nummer niet in een bestaande treinserie valt, volgt er een foutmelding.

- *Wijzig eventueel de **datum**.*
  Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

- *Klik op **'Voer in'**.*

- *Klik op het **beginpunt** van de nieuwe treinlijn.*
  Rechtsboven wordt de actuele muispositie weergegeven (tijdstip en dienstregelpunt). Zo weet u steeds precies waar de muis zich bevindt.

- *Pak het beginpunt op en sleep dit naar de volgende **stop** of **stationnement**.*

Beginpunt, stops, stationnementen en eindpunt van de nieuwe treinlijn worden in het tijd/weg-diagram weergegeven door blokjes. Een reeds getekend deel van de treinlijn kunt u alleen verlengen. In het diagram vindt u dit terug doordat het blokje van het eindpunt open is; de overige zijn dicht. Het is niet mogelijk een punt tussen te voegen. Wel is het mogelijk een reeds ingevoerde treinactiviteit in de tijd te verplaatsen.

- *Breng eventuele **volgende stops en stationnementen** aan.*
  U doet dit door het laatste punt op te pakken en te verslepen naar het volgende punt.

Als u op een bepaald dienstregelpunt geen punt definieert, wordt dit een **doorkomst**. VKL zal de doorkomsttijd automatisch berekenen op basis van de werkelijke afstanden tussen de dienstregelpunten.

Telkens als u een stop of stationnement maakt, zal VKL de treinbewegingstabel bijwerken.

Het is mogelijk een stop op de vrije baan te maken (klik tussen twee dienstregelpunten in). Ook kunt u een treinlijn weer terug laten keren naar een dienstregelpunt waar hij al is geweest, bijvoorbeeld om een werktrein in te leggen.

Bij het inleggen van een trein bent u niet gebonden aan één baanvak: een trein kan over meerdere baanvakken doorlopen! Bij een nieuw baanvak moet u wel opnieuw starten.

- *Klik op **'Voer in'** als u klaar bent met het inleggen van de nieuwe treinlijn.*

VKL zal van het eerste punt automatisch een 'Vertrek' maken. Het laatste punt wordt automatisch een 'Aankomst'. De rijkarakteristiek van de ingelegde trein wordt afgeleid uit het treinnummer.

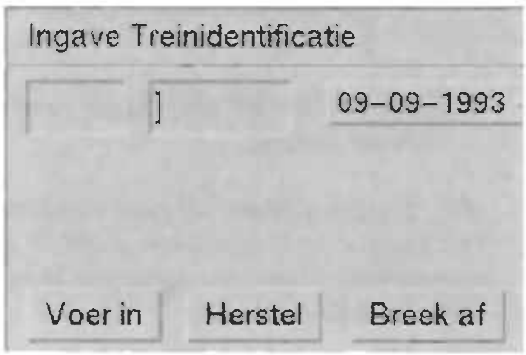
Eventuele codes en opmerkingen bij de trein en/of treinactiviteiten kunt u in de treinbewegingstabel invoeren (zie paragraaf 4.9).

4.5.2 Inleggen van een kopie

Het is mogelijk een kopie te maken van een bestaande treinlijn. Eventueel kunt u de kopie met behulp van de functie 'Wijzigen trein' nog aanpassen.

- *Selecteer de trein die u wilt kopiëren.*

- *Klik in de menubalk op '**Inleggen Kopie**'.*

- *Geef **treinnummer** en **eventuele treinletters** van de in te leggen trein.*
  VKL controleert of dit nummer is toegestaan: als het nummer niet in een bestaande treinserie valt, volgt er een foutmelding.

- *Wijzig eventueel de **treindatum** van de nieuwe trein.*
  Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

- *Klik op '**Voer in**'.*

De dienstregelpunten van de te kopiëren trein krijgen de vorm van een blokje.

- *Klik op het **beginpunt** van het te kopiëren deel.*

- *Klik op het **eindpunt** van het te kopiëren deel.*

- *Klik op een blokje en **versleep de treinlijn** naar de gewenste positie.*
  Het venster rechts toont het verschil in tijd tussen de oorspronkelijke treinlijn en de actuele muispositie.

- *Klik op **'Voer in'**.*

De gegevens van de ingelegde trein worden getoond in de treinbewegingstabel.

VKL leidt de rijkarakteristiek van de gekopieerde trein af van het serienummer. Indien nodig kunt u dit wijzigen in de treinbewegingstabel. Ook kunt u daar codes en/of opmerkingen toevoegen (zie paragraaf 4.9).

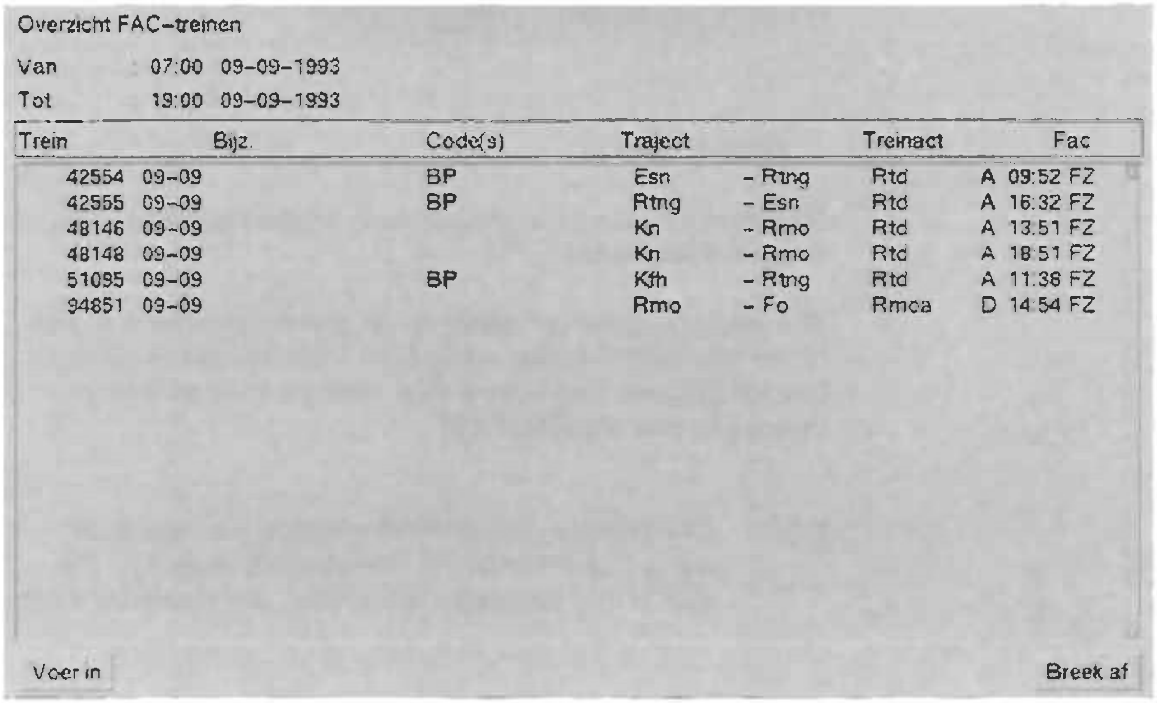

Elke mutatie, dus ook het inleggen van een trein, wordt pas definitief als u hem heeft bevestigd. Dit doet u met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

4.5.3 Inleggen fac-trein

Het inleggen van een fac-trein wijkt af van het inleggen van een gewone trein: u hoeft de treinlijn niet zelf in het tijd/weg-diagram aan te brengen. Dit doet VKL.

- *Klik in de menubalk op **'FAC trein'**.*
- *Kies **'Tonen overzicht'**.*

Het overzicht toont alle fac-treinen van het actuele tijdvak (bovenin het overzicht staan begin- en eindtijd van dit tijdvak).

- ***Selecteer** de in te leggen fac-trein.*
- *Klik op **'Voer in'**.*

Hierna wordt de trein in de treinbewegingstabel getoond. Om de trein daadwerkelijk in te leggen, moet u de fac-aanduiding verwijderen:

- *Klik in de treinbewegingstabel voor elke in te leggen treinactiviteit in de* ***kolom 'fac-trein'****, te beginnen bij de eerste of bij de laatste treinactiviteit.*
  De fac-aanduiding verdwijnt en in het tijd/weg-diagram verschijnt een stukje van de treinlijn.

Denk eraan dat bij een fac-trein met de aanduiding FZ gecontroleerd moet worden of materieel en personeel geregeld zijn.

N.B Het is niet mogelijk de fac-trein in één keer in zijn geheel in te leggen (voor alle treinactiviteiten tegelijk).

Elke mutatie, dus ook het inleggen van een fac-trein, wordt pas definitief als u hem heeft bevestigd. Dit doet u met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

Afdrukken overzicht fac-treinen

- *Klik in de menubalk op* ***'FAC trein'****.*
- *Kies* ***'Afdrukken overzicht'****.*

4.6 Wijzigen van een treinlijn

4.6.1 Inleiding

VKL heeft verschillende functies voor het aanbrengen van wijzigingen in een treinlijn. U kunt dit doen met 'Wijzigen trein', 'Wijzigen stationnement' of 'Verleggen trein'; ook kunt u wijzigingen aanbrengen in de treinbewegingstabel.

Wijzigen trein
Met 'Wijzigen trein' kunt u bestaande treinactiviteiten verschuiven in de tijd (vervroegen of verlaten). Ook kunt u - aan het begin of het einde van de treinlijn - activiteiten toevoegen. 'Wijzigen trein' komt aan de orde in paragraaf 4.6.2.

Wijzigen stationnement
Ook met 'Wijzigen stationnement' kunt u bestaande treinactiviteiten verschuiven in de tijd. Daarnaast kunt er de aard van een stationnement mee wijzigen (bijvoorbeeld van een stop in een aankomst en vertrek). Zie paragraaf 4.6.3.

Verleggen trein
Wilt u een (groot deel van een) trein evenwijzig aan zichzelf verschuiven, gebruik dan 'Verleggen trein'. Alle plantijden van het geselecteerde deel van de lijn worden dan met eenzelfde aantal minuten vervroegd of verlaat. Zie paragraaf 4.6.4.

Treinbewegingstabel
Ook in de treinbewegingstabel is het mogelijk plantijden te wijzigen. Wijzigen van een stationnement en toevoegen van treinactiviteiten (verlengen van een treinlijn) zijn hier echter niet mogelijk. De treinbewegingstabel wordt besproken in paragraaf 4.9.

4.6.2 Wijzigen trein

Met 'Wijzigen trein' kunt u in het tijd/weg-diagram plantijden wijzigen. Ook kunt u een treinlijn verlengen, waarbij u uiteraard wel gebonden bent aan de grenzen van het mutatiegebied.

U kunt alleen mutaties uitvoeren op baanvakken waarvoor u mutatiebevoegdheid heeft!

Wijzigen actuele plantijden

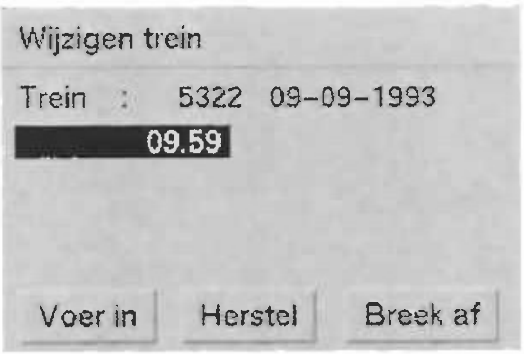
Het wijzigen van plantijden in het tijd/weg-diagram komt in feite neer op het verschuiven van een treinlijn. Dit gaat als volgt:

- ***Selecteer** de trein waarvan u plantijden wilt wijzigen.*
- *Klik in de menubalk op **'Wijzigen Trein'**.*

De verschillende treinactiviteiten van de geselecteerde trein worden weergegeven met blokjes: dichte voor de eerste en de laatste treinactiviteit, open voor de tussenliggende activiteiten.

- *Wijzig de treinlijn door - met de muis - **één of meer blokjes te verslepen.***

Het venster rechts op het scherm toont de actuele muispositie:

Nadat u een punt van de treinlijn heeft verschoven, zal VKL automatisch de treinbewegingstabel aanpassen.

Indien nodig (bijvoorbeeld als de trein over meerdere baanvakken loopt), kunt u het diagram verschuiven naar een ander baanvak of een ander tijdstip.

Als u de plantijd van het begin of het einde van een treinlijn wijzigt, zal VKL automatisch een aankomst, resp. vertrek toevoegen. Bij 'Wijzig stationnement' gebeurt dit niet. Bij het definitief maken van de wijzigingen worden deze overtollige treinactiviteiten overigens automatisch weer verwijderd.

Verlengen trein

- *Pak het begin- of eindpunt van de treinlijn op en verplaats de muis naar de volgende treinactiviteit.*

Bij het verlengen bent u gebonden aan de grenzen van het mutatiegebied.

Elke mutatie, dus ook het wijzigen van plantijden, wordt pas definitief als u hem heeft bevestigd met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

4.6.3 Wijzigen stationnement

Bij het al dan niet stoppen van een trein op een dienstregelpunt, zijn er drie mogelijkheden. Er kan sprake zijn van een:

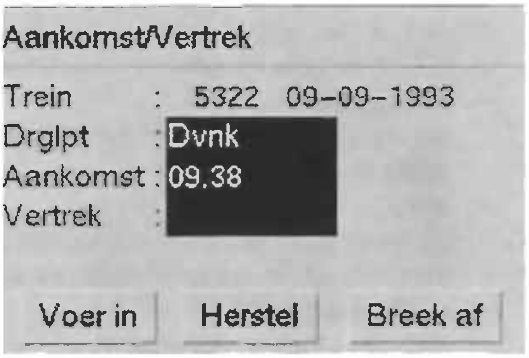
- **doorkomst**
  de trein stopt er niet; in de treinbewegingstabel staat er géén code voor de tijd.
- **stop**
  de trein stopt er, maar aankomst en vertrek liggen binnen een minuut; in de tabel staat er een + voor de tijd.
- **aankomst/vertrek**
  de trein stopt er, aankomst en vertrek liggen een minuut of meer uit elkaar. De aankomsttijd is met een **A** aangegeven, de vertrektijd met een **V**.

In het tijd/weg-diagram is er tussen een doorkomst en een stop geen verschil (wel in de treinbewegingstabel). Als er een aankomst/vertrek is, blijkt dit in het diagram uit het gedurende enige tijd verticaal lopen van de treinlijn.

Op de volgende manier kunt u een stationnement wijzigen:

- *Selecteer de gewenste trein.*
- *Klik in de menubalk op **'Wijzigen Stationnement'**.*
- *Klik op het gewenste soort stationnement (**'Doorkomst'**, **'Stop'** of **'Aankomst/Vertrek'**).*
- *Klik hierna in het diagram op de **treinactiviteit** waarvan u het stationnement wilt wijzigen.*

In een vakje in het venster rechtsboven wordt de actuele muispositie weergegeven (tijdstip en dienstregelpunt):

De treinbewegingstabel wordt meteen bijgewerkt. Als bijvoorbeeld een doorkomst is gewijzigd in een stop, dan verschijnt er een + voor het dienstregelpunt. Heeft u een doorkomst gewijzigd in een aankomst en vertrek, dan wordt er een regel tussengevoegd. Op de eerste regel komt een A (= aankomst) te staan, op de tweede een V (= vertrek). Trek vervolgens in het tijd/weg-diagram aankomst en vertrek uit elkaar, totdat het gewenste tijdverschil is bereikt.

Met 'Wijzigen stationnement' kunt u ook de plantijden van de verschillende treinactiviteiten wijzigen (net als bij 'Wijzig trein'). Het is echter niet mogelijk om activiteiten toe te voegen.

- *Klik op **'Voer in'**.*

Elke mutatie, dus ook het wijzigen van een stationnement, wordt pas definitief als u hem heeft bevestigd. Dit doet u met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

4.6.4 Verleggen trein

Met 'Verleggen trein' kunt u een (deel van een) treinlijn evenwijdig aan zichzelf verschuiven (alle plantijden worden met hetzelfde aantal minuten vervroegd of verlaat).

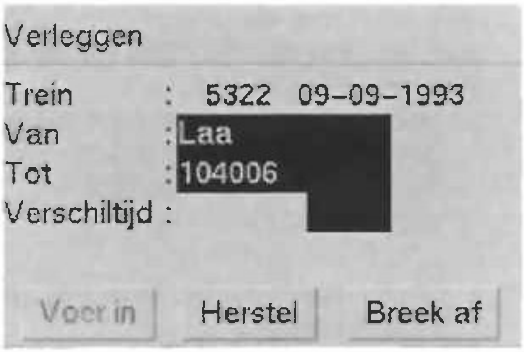
Zolang er nog met 'papieren tijd/weg-diagrammen' wordt gewerkt, moet u 'Verleggen trein' niet gebruiken voor vertraagde treinen: dit kan tot verwarring leiden. Dit geldt ook voor sterk vervroegde of verlate goederentreinen.

- *Selecteer de gewenste trein.*

- *Klik in de menubalk op '**Verleggen Trein**'.*

Vervolgens moet u aangeven welk deel van de lijn u wilt verleggen. Dit gaat als volgt:

- *Klik op het **beginpunt**.*
  In een vakje in het venster rechtsboven wordt de actuele muispositie weergegeven (tijdstip en dienstregelpunt).

- *Klik op het **eindpunt** van het te verleggen deel.*

- ***Verplaats de lijn** door een blokje van de lijn op te pakken en het te verslepen.*

Elke mutatie, dus ook het verleggen van een trein, wordt pas definitief als u hem heeft bevestigd. Dit doet u met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

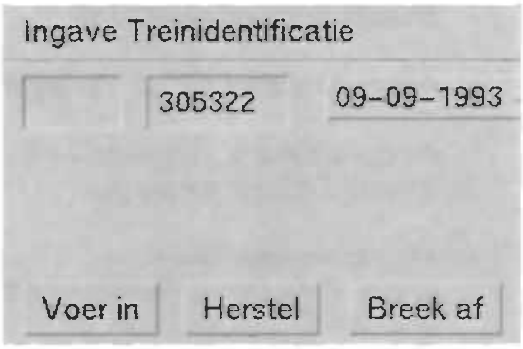
4.7 Vervangen trein

Met 'Vervangen trein' kunt u een trein of een deel van een trein een ander treinnummer geven. Dit gaat als volgt:

- *Selecteer de om te nummeren trein.*

- *Klik in de menubalk op **'Vervangen trein'**.*

Het volgende venster verschijnt:

VKL komt met een suggestie voor het nieuwe treinnummer. Dit nummer ontstaat door 300.000 op te tellen bij het oude nummer. Bijvoorbeeld:

oude nummer	nieuwe nummer
342	300342
1865	301865
38712	338712

- *Wijzig eventueel het door VKL gesuggereerde **nieuwe treinnummer**.*
  Als u dit nummer wilt overnemen, hoeft u niets in te tikken. VKL leidt de rijkarakteristiek van de omgenummerde trein af van het treinnummer.

- *Wijzig eventueel de **treindatum** van de nieuwe trein.*
  Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

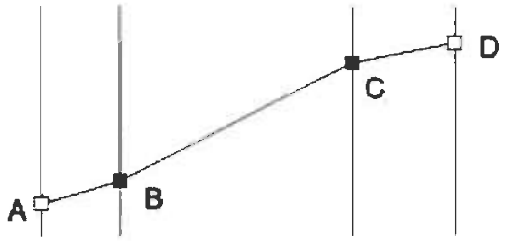
- *Klik op **'Voer in'**.*

- *Klik op het **beginpunt** van het om te nummeren treindeel.*

- *Klik op **'Voer in'**.*

Hierna zal VKL (het deel van) de treinlijn omnummeren. In de treinbewegingstabel worden de gegevens van de nieuwe treinlijn getoond.

Het is niet mogelijk een 'tussenstuk' van een treinlijn om te nummeren:

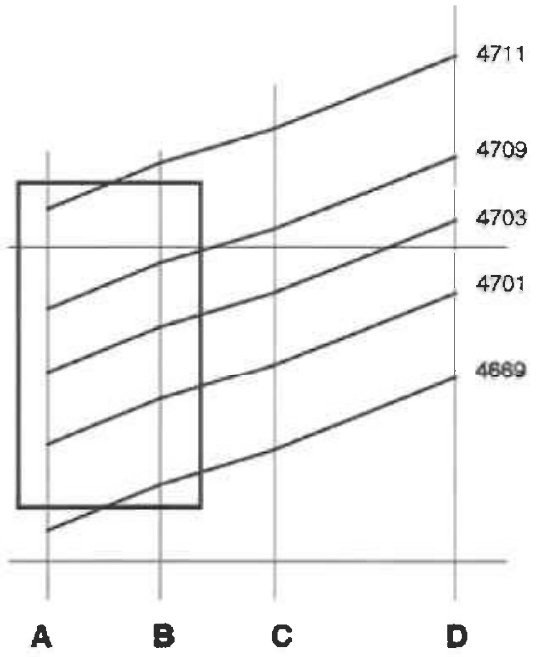

Het stuk tussen de dienstregelpunten B en C kan niet worden omgenummerd! Omnummeren van AD, BD en CD is wel mogelijk.

Elke mutatie, dus ook het omnummeren van een (deel van een) trein, wordt pas definitief als u hem heeft bevestigd. Dit doet u met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

4.8 Opheffen trein

Bij het opheffen van een trein zijn er drie mogelijkheden. U kunt een trein in zijn geheel opheffen, een deel van een trein of een aantal treinen tegelijk. Hieronder volgt een toelichting:

Bovenstaande tekening toont (schematisch) een deel van het tijd/weg-diagram.

1 **Opheffen tot einde trein**
Met de functie 'Opheffen tot einde trein' kunt u bijvoorbeeld trein 4703 opheffen van dienstregelpunt A, B of C tot aan het einde (dienstregelpunt D).

2 **Opheffen treindeel**
Wilt u een tussenstuk opheffen, bijvoorbeeld tussen A en B, gebruik dan 'Opheffen treindeel'.

3 **Opheffen meerdere treinen**

Met 'Meer treinen' kunt u meerdere treinen tegelijk opheffen, bijvoorbeeld als een baanvak gedurende een bepaalde tijd gestremd is. Met behuip van de muis trekt u een rechthoek. Alle treindelen waarvan de starttijd binnen de rechthoek valt, worden geselecteerd voor verwijdering. In een venster moet u vervolgens de verwijdering voor elk treindeel afzonderlijk bevestigen. In het voorbeeld op p. 4 - 30 is het stuk tussen de dienstregelpunten A en B geselecteerd. Hierbinnen bevinden zich vier trein(delen): 4701, 4703, 4709 en 4711. 4669 is niet geselecteerd, omdat de vertrektijd bij punt A buiten de rechthoek valt.

4.8.1 Opheffen treindeel

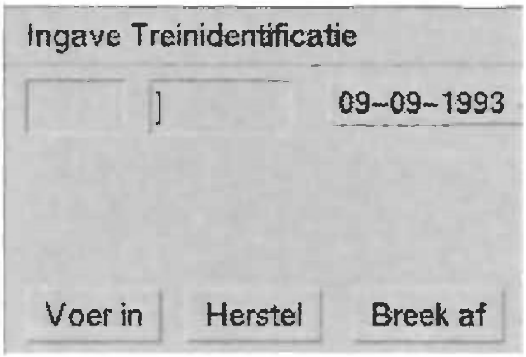
- *Selecteer de trein waarvan u een deel wilt opheffen.*
- *Klik in de menubalk op **'Opheffen Trein'**.*
- *Klik op **'Treindeel'**.*

Het volgende venster verschijnt rechts op het beeldscherm:

- *Klik op het **beginpunt** van het te verwijderen deel.*
- *Klik op het **eindpunt**.*
- *Klik op **'Voer in'**.*

Vervolgens moet het laatste deel worden omgenummerd:

VKL geeft een suggestie voor het nieuwe treinnummer. Dit nummer ontstaat door 300.000 op te tellen bij het oude nummer. Bijvoorbeeld:

oude nummer	nieuwe nummer
342	300342
1865	301865

- *Wijzig eventueel het door VKL gesuggereerde **nieuwe treinnummer**.*
  Als u dit nummer wilt overnemen, hoeft u niets in te tikken. VKL zal de rijkarakteristiek afleiden van het treinnummer.

- *Wijzig eventueel de **treindatum**.*
  Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

- *Klik op '**Voer in**'.*

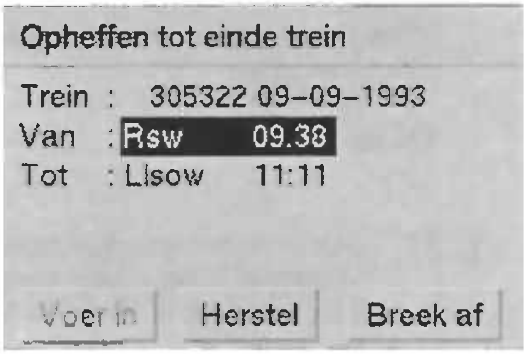

Ook als u het treindeel tussen B en D (zie p. 4 - 30) selecteert, moet u een nieuw treinnummer invoeren. U kunt in dat geval beter de functie 'Tot einde trein' kiezen (zie p. 4 - 34)!

4.8.2 Opheffen tot einde trein

- *Selecteer de trein die u wilt opheffen.*
- *Klik in de menubalk op **'Opheffen Trein'**.*
- *Klik op **'Tot einde trein'**.*

Het volgende venster verschijnt rechts op het beeldscherm:

- *Klik op het **beginpunt** van het te verwijderen deel.*
  Het blokje van het beginpunt wordt wit. Als u het eerste dienstregelpunt aanklikt, zal de hele treinlijn worden verwijderd.
- *Klik op **'Voer in'**.*

Elke mutatie, dus ook het opheffen van een (deel van een) trein, wordt pas definitief als u hem heeft bevestigd. Dit doet u met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

4.8.3 Opheffen meerdere treinen

- *Klik in de menubalk op **'Opheffen Trein'**.*

- *Klik op **'Meer treinen'**.*

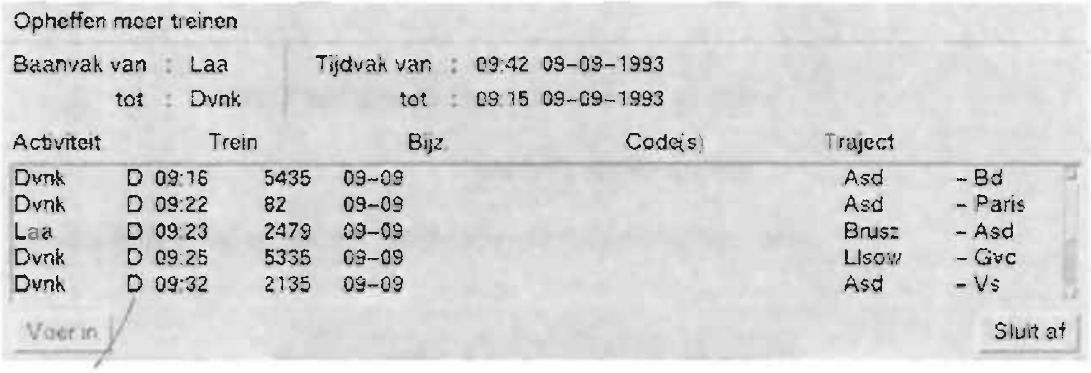
Het volgende venster verschijnt rechts op het beeldscherm:

- *Klik op het **linker bovenpunt** van het te selecteren gebied, houd de muisknop ingedrukt en versleep de muis naar het **rechter onderpunt**.*
  Een rechthoek op het scherm geeft aan welk deel van het tijd/weg-diagram u geselecteerd heeft.

- *Klik op **'Voer in'**.*

Er verschijnt vervolgens een venster met de geselecteerde treindelen.

- *Klik in het venster op het eerste op te heffen* ***treindeel****.*

- *Klik op* ***'Voer in'****.*

Vervolgens moet van de op te heffen trein het laatste deel worden omgenummerd:

VKL geeft een suggestie voor het nieuwe treinnummer. Dit nummer ontstaat door 300.000 op te tellen bij het oude nummer. Bijvoorbeeld:

oude nummer	nieuwe nummer
342	300342
1865	301865

- *Wijzig eventueel het door VKL gesuggereerde **nieuwe treinnummer**.*
  Als u dit nummer wilt overnemen, hoeft u niets in te tikken. VKL leidt de rijkarakteristiek af van het treinnummer.

- *Wijzig eventueel de **treindatum**.*
  Klik met de muis op datum, houd de linker knop ingedrukt en verplaats de muis naar de gewenste datum. Laat hierna de muisknop los.

- *Klik op **'Voer in'**.*

- *Selecteer hierna in het venster het **volgende treindeel** voor verwijdering, etc.*

- *Klik op **'Sluit af'** als alle treindelen zijn opgeheven.*

Elke mutatie, dus ook het opheffen van een (deel van een) trein, wordt pas definitief als u hem heeft bevestigd. Dit doet u met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

4.9 De treinbewegingstabel

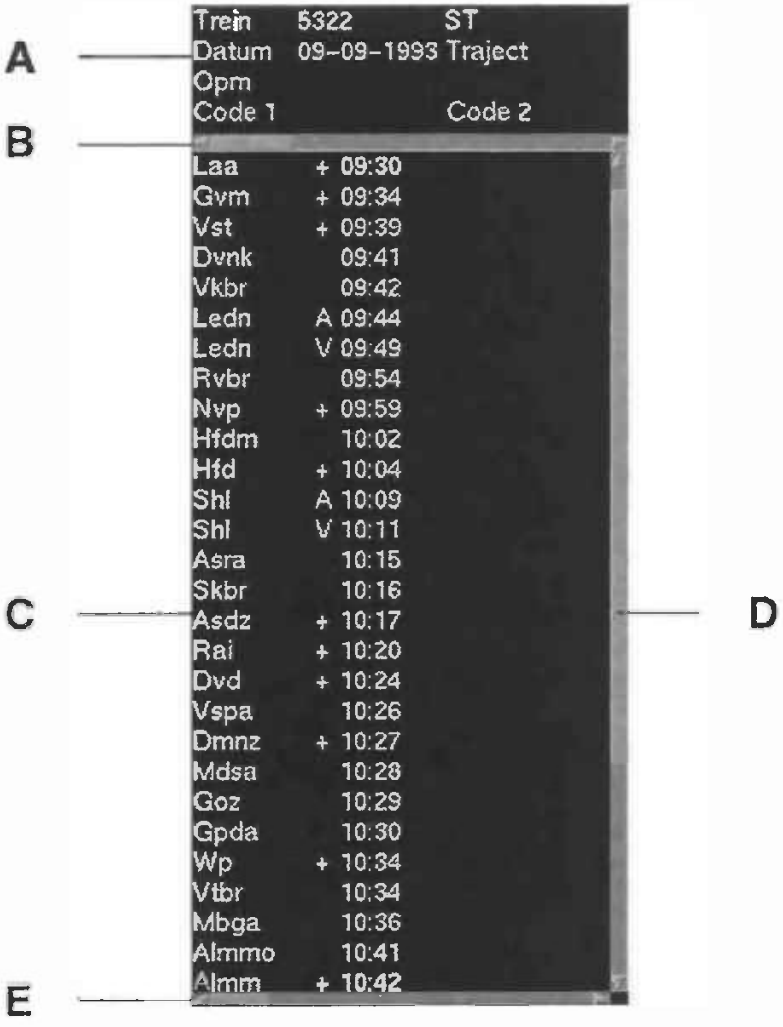
In het rechter deel van het beeldscherm staat de treinbewegingstabel (tijdtafel). Deze tabel bevat de gegevens van de in het tijd/weg-diagram geselecteerde trein. Als u een andere trein selecteert, zullen in de tabel de gegevens van die andere trein worden getoond. Als er geen trein is geselecteerd, is de treinbewegingstabel leeg (of bevat de gegevens van de laatst geselecteerde trein @@??).

Als u een treinlijn selecteert met zoveel dienstregelpunten dat ze niet allemaal in het venster passen, zal het venster beginnen bij het eerste dienstregelpunt waarvoor u wijzigingsbevoegdheid heeft. Met behulp van de verticale schuifbalk kunt u de voorafgaande (niet te wijzigen) dienstregelpunten zichtbaar maken.

De in de treinbewegingstabel (en in het tijd/weg-diagram) getoonde tijden zijn **plantijden**. Eventuele vertragingen zijn in de tabel niet zichtbaar! Hiervoor dient het 'Volgen Trein' scherm.

Een voorbeeld van de treinbewegingstabel vindt u op de volgende pagina:

Op de volgende pagina's worden eerst de verschillende onderdelen van de tabel toegelicht, daarna gaan we in op de verschillende functies die met de tabel mogelijk zijn. U zult merken dat enkele functies die u in het tijd/weg-diagram kunt verrichten, ook mogelijk zijn met de treinbewegingstabel. Wijzigen van de rijkarakteristiek, verwijderen van de fac-aanduiding en toevoegen van codes of opmerkingen zijn echter alleen in de treinbewegingstabel mogelijk.

De treinbewegingstabel bestaat uit twee delen. Het bovenste deel bevat de gegevens van de trein, het onderste deel dat van de treinactiviteiten.

Gegevens hele trein (A)

Een eventuele tweede code en/of opmerking zijn slechts gedeeltelijk zichtbaar: om ze helemaal zichtbaar te maken, moet u het venster vergroten (zie p. 4 - 42) of de inhoud ervan naar links verschuiven met behulp van de schuifbalk (B, zie p. 4 - 39).

Van de trein worden de volgende gegevens getoond:

- **Traject** (Gv-Led)
  Begin- en eindpunt van de trein.

- **Treinletters en treinnummer** (56345)

- **Rijkarakteristiek** (GO)
  De rijkarakteristiek bepaalt tevens de kleur van de lijn zoals die in het tijd/weg-diagram wordt afgebeeld. Zie bijlage 1 (p. 4 - 50) voor een aantal voorbeelden van rijkarakteristieken.

- **Treindatum** (09-09-1993)
  Dit is de datum waarop de trein volgens plan moet rijden.

- **Opmerking**
  In dit veld kunt u een vrije tekst invullen, bijvoorbeeld: 'Vervoert ook andere chemische stoffen!.' Eventueel kunt u ook opmerkingen invullen over de inzet van personeel en materieel. Zolang de personeel- en materieelonderdelen van VKL nog niet gereed zijn, is dit een goed alternatief om gegevens hierover op elektronische wijze te kunnen versturen.

- **Codes (hele trein)** (CHLOOR)
  Hier kan bijvoorbeeld aangegeven zijn dat het om een chloortrein gaat. U kunt aan een trein maximaal twee codes toekennen, met dien verstande dat de codes 'LSP', 'RSP' en 'MSP' niet in combinatie met elkaar gebruikt kunnen worden.
  De codes die hier staan hebben betrekking op de hele trein. U kunt ook één of twee codes toekennen aan een treinactiviteit. Zie ook bijlage 1 (p. 4 - 50).

Gegevens trein-

activiteiten (C)

Een eventuele tweede code en/of opmerking bij de treinactiviteiten zijn niet te zien: om ze zichtbaar te maken, moet u het venster vergroten (zie p. 4 - 42) of de inhoud ervan naar links verschuiven met behulp van de onderste schuifbalk (E, zie p. 4 - 39).

Van de treinactiviteiten worden de volgende gegevens getoond:

- **Eventuele fac-aanduiding**
  Een eventuele fac-aanduiding komt uit het jaarplan en kan de volgende waarden hebben:
  FM = facultatief; materieel en personeel zijn reeds gepland
  FZ = facultatief; materieel en personeel zijn nog niet gepland
  NO = als FZ, maar mag volgens de regels niet door VKL worden ingelegd. U moet dit overigens zelf in de gaten houden: VKL controleert het niet.

- **Dienstregelsnelheid en Inhaalsnelheid**
  De normale, resp. maximumsnelheid van de trein bij deze treinactiviteit. Deze gegevens zijn afkomstig uit het jaarplan of het dagplan.

- **Dienstregelpunt of punt op de vrije baan**

- **Soort activiteit**
  = doorkomst
  \+ = (korte) stop
  A = aankomst
  V = vertrek

- **Actuele plantijd**

- **Codes (bij deze treinactiviteit)**
  U kunt aan een treinactiviteit maximaal twee codes toekennen, met dien verstande dat de codes 'LSP', 'RSP' en 'MSP' niet in combinatie met elkaar gebruikt kunnen worden. Ook mag een bij een trein opgegeven code niet opnieuw gebruikt worden bij een treinactiviteit Een uitzondering hierop vormen de codes LSP, RSP en MSP: het is mogelijk aan een trein als geheel bijvoorbeeld een LSP toe te kennen, aan een bepaalde treinactiviteit RSP en aan een volgende treinactiviteit weer LSP.

  Bijlage 1 (p. 4 - 50) geeft een aantal voorbeelden van codes.
  N.B. een eventuele tweede code is in de verkleinde treinbewegingstabel niet zichtbaar!

- **Opmerking**
  Hier kunt u een vrije tekst invullen. Bijvoorbeeld: 'instappen invalide' of 'wisseling van personeel'.
  N.B. een eventuele opmerking is in de verkleinde treinbewegingstabel niet zichtbaar!

Verticale schuifbalk (D)
Als de trein zoveel treinactiviteiten bevat dat ze niet allemaal in de tabel passen, kunt u met de verticale schuifbalk door de tabel 'bladeren'.

Vergroten / verkleinen van de tabel

Normaal zal de treinbewegingstabel niet in zijn volle breedte worden afgebeeld. Eventuele opmerkingen en een tweede code bij treinactiviteiten zijn dan niet zichtbaar. Op de volgende manier kunt u de treinbewegingstabel tot zijn volle breedte vergroten:

- *Klik in de menubalk op **'TBT'**.*

- *Klik op **'Vergroten'**.*

Het weer verkleinen van de tabel gaat op dezelfde manier. Als u naar de menubalk kijkt, zult u zien dat de optie 'Vergroten' is gewijzigd in 'Verkleinen'.

Wijzigen

In de treinbewegingstabel kunt u zowel van de trein als van de treinactiviteiten gegevens wijzigen.

Van de **trein** zijn te wijzigen:
- rijkarakteristiek
- traject
- opmerking
- code1 en code2

Van de **treinactiviteiten** zijn te wijzigen:
- actuele plantijd
- fac-aanduiding
- dienstregelsnelheid en inhaalsnelheid
- opmerking
- code1 en code2

Actuele plantijden

Op de volgende manier wijzigt u plantijden in de treinbewegingstabel (ze zijn ook in het tijd/weg-diagram te wijzigen: zie p. 4 - 23):

- *Ga met de muis naar de **tijd** die u wilt veranderen.*
  Zorg ervoor dat het pijltje precies op de tijd staat. Aan de rode rand om de tijd kunt u zien welke tijd geselecteerd is. Als u geen mutatiebevoegdheid heeft voor een bepaald dienstregelpunt, verschijnt er geen rood vakje; u kunt deze tijd dan niet wijzigen.

- *Klik op de **rechter** muisknop om de tijd met één minuut op te hogen, klik op de **middelste** knop om de tijd met één minuut te vervroegen. Herhaal dit totdat u de gewenste tijd heeft.*

- *Wijzig eventueel de andere tijden.*

Fac-aanduiding

- *Klik op de **fac-aanduiding** om hem te verwijderen.*

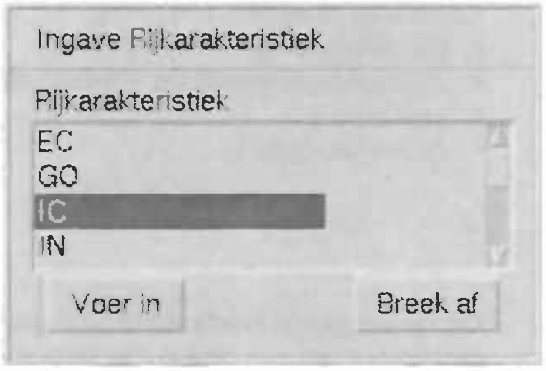
Hiermee wordt de fac-trein voor deze treinactiviteit ingelegd. Tevens wordt het overeenkomstige stukje treinlijn op het tijd/weg-diagram getekend. U kunt een fac-aanduiding alleen verwijderen, wijzigen is niet mogelijk. Zie ook paragraaf 4.5.3.

Overige gegevens

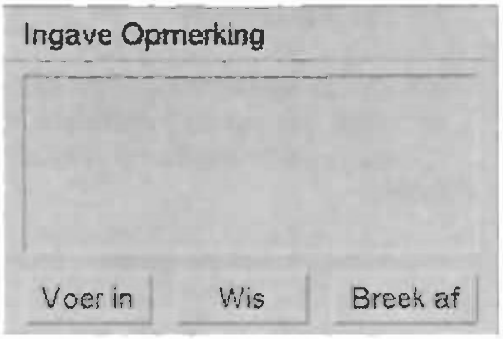
- *Klik op het **te wijzigen gegeven**.*

Te wijzigen gegevens zullen rood omrand worden als u de muis er op plaatst. Dit geldt niet voor dienstregelpunten waarvoor u geen mutatiebevoegdheid heeft.

Bij het veranderen van rijkarakteristiek en codes verschijnt er een venster met mogelijkheden waaruit u met behulp van de muis een keuze moet maken:

Bij het veranderen of invoeren van een opmerking verschijnt er een venster waarin u tekst kunt intikken.

Alle mutaties die u in de treinbewegingstabel aanbrengt, worden pas definitief als u ze heeft bevestigd. Dit doet u met de functie 'Berichten' (zie paragraaf 4.10).

Afdrukken treinbewegingstabel

- *Klik in de menubalk op 'TBT'.*
- *Klik op '**Afdrukken**'.*

4.10 Definitief maken van wijzigingen

Kladlijnen

Alle door u aangebrachte wijzigingen worden pas definitief nadat u de opdracht tot verzenden van een bericht heeft gegeven. Pas nadat u dit heeft gedaan, worden de gewijzigde gegevens opgeslagen en als bericht doorgestuurd naar andere gebruikers van VKL. Tot die tijd zijn alle ingelegde en gewijzigde treinen slechts kladlijnen.

U kunt aangebrachte wijzigingen ook **opheffen**. De betreffende gegevens worden dan weer in hun oorspronkelijke stand teruggebracht. Ingelegde treinen worden weer van het scherm verwijderd.

Alle nog niet verzonden en niet verwijderde berichten blijven in het systeem opgeslagen, ook als u een sessie beëindigt. Pas bij het archiveren worden de gegevens uit het systeem verwijderd (dit gebeurt na ongeveer één etmaal).

4.10.1 Verzenden van berichten

- *Klik in de menubalk op '**Berichten**'.*
- *Klik op '**Verzenden**'.*

U krijgt hierna een overzicht van alle door u aangebrachte en nog niet verzonden mutaties. Elke trein komt slechts één keer voor in dit overzicht: als u meerdere bewerkingen/wijzigingen op een kladlijn heeft uitgevoerd, wordt dit door VKL in één bericht samengevat.

Het overzicht toont letters en treinnummer, treindatum en het bericht dat automatisch door VKL wordt verstuurd bij het verzenden van het bericht.

Zie bijlage 2 (p. 4 - 52) voor een overzicht van de verschillende soorten berichten. U kunt één of meer berichten tegelijk verzenden.

- ***Klik op de berichten** die u wilt verzenden.*
  De geselecteerde mutaties veranderen van kleur. Nogmaals op een mutatie klikken maakt de selectie weer ongedaan.

- *Klik op **'Voer in'**.*

VKL controleert vervolgens op een aantal punten de ingevoerde mutaties. Als er geen fouten zijn, slaat VKL de geselecteerde wijzigingen en inleggingen definitief op. De kleur van de betreffende treinlijnen wijzigt (zie ook p. 4 - 9 e.v.).

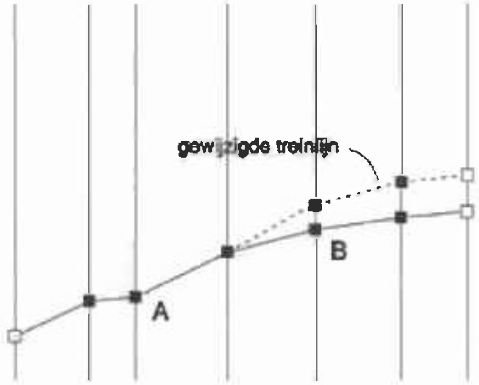
Wijzigingen en inleggingen worden automatisch als bericht doorgestuurd naar andere gebruikers van VKL. Afhankelijk van de ingestelde drempels kunnen de betrokkenen ze bekijken op het Berichtenscherm (zie hoofdstuk 3).

Oorspronkelijke trein

De eerste keer dat u een wijziging in een trein definitief maakt (door het betreffende bericht te verzenden), maakt VKL automatisch een 'oorspronkelijke trein' aan. Als u een gewijzigde trein heeft geselecteerd, kunt u de oorspronkelijke trein opvragen door in de menubalk te klikken op **'Oorspr. trein'**.

Vertragingen

Een voor een gewijzigde treinlijn ingevoerde vertraging blijft alleen gehandhaafd (in het Volgen Trein scherm) als hij is opgegeven voor een treinactiviteit die ligt vóór de eerste gewijzigde treinactiviteit.

Als in bovenstaand voorbeeld voor treinactiviteit A een vertraging is opgegeven zal deze vertraging blijven gehandhaafd nadat de gewijzigde treinlijn definitief is gemaakt. Een voor treinactiviteit B opgegeven vertraging zal bij definitief maken van de gewijzigde treinlijn worden verwijderd.

4.10.2 Verwijderen van berichten

Zolang wijzigingen en inleggingen nog niet als bericht zijn verstuurd, zijn ze niet definitief. U kunt ze te allen tijde weer uit het systeem verwijderen. Andere gebruikers zullen hier niets van merken (er was immers nog geen bericht verstuurd).

- *Klik in de menubalk op* ***'Berichten'***.

- *Klik op* ***'Verwijderen'***.

U krijgt hierna een overzicht van alle berichten.

U kunt één of meer berichten tegelijk verwijderen:

- ***Klik op de mutaties*** *die u wilt opheffen.*
  De geselecteerde mutaties veranderen van kleur. Nogmaals op een mutatie klikken maakt de selectie weer ongedaan.

- *Klik op* ***'Voer in'***.

Hierna worden de door u geselecteerde wijzigingen en inleggingen ongedaan gemaakt.

Bijlage 1: rijkarakteristieken en codes

In de praktijk kunnen rijkarakteristieken en codes afwijken van het hieronder gegeven voorbeeld. De landelijk beheerder bepaalt welke karakteristieken en codes gebruikt kunnen worden.

Rijkarakteristiek

Aan een trein kan een rijkarakteristiek zijn gekoppeld. VKL leidt de rijkarakteristiek af van het treinnummer. U kunt dit echter wijzigen. Enkele voorbeelden van rijkarakteristieken vindt u hieronder:

EC = eurocity
ECG = eurocity goederen
GO = goederentrein
IC = intercity
INT = internationale trein
ST = stoptrein
SN = sneltrein
WE = werktrein
LE = lege materieeltrein
LL = losse loc

Zie p. 4 - 9 e.v. voor een overzicht van de kleuren waarmee de verschillende rijkarakteristieken in het tijd/weg-diagram afgebeeld kunnen zijn.

Codes

Aan een trein of aan een treinactiviteit kunnen één of twee codes zijn gekoppeld. Enkele voorbeelden van codes vindt u hieronder:

BP = buiten profiel
BV = bijzonder vervoer
CHLOOR = chloortrein
D = stopt alleen voor afgeven/opnemen documenten
L = stopt alleen voor laden en lossen
LSP = linkerspoor
MSP = middenspoor
NVR = stopt niet voor reizigers

O	=	stopt alleen voor opnemen reizigers
PERS	=	stopt alleen voor personeel
PLOF	=	trein met explosieve lading
RSP	=	rechterspoor
U	=	stopt alleen voor uitstappen reizigers

Bijlage 2: verschillende soorten berichten

Er zijn veertien verschillende soorten berichten. Hieronder vindt u van elke soort een voorbeeld.

Er zijn drie berichtsoorten die betrekking hebben op het **inleggen van een fac-trein**. Als u een factrein inlegt, genereert VKL hiervan een bericht zoals hieronder aangegeven bij 2 of 14 (2 als het om een trein gaat met materieel en personeel en 14 als materieel en personeel nog geregeld moeten worden). Als u vervolgens een deel van de ingelegde factrein zou opheffen, krijgt het resterende deel een ander nummer. VKL maakt hiervan een bericht zoals hieronder aangegeven bij 13.

soort bericht	**voorbeeld**
1 ingelegde trein	7898 Ingelegd van O tot Mbrvo vertrek 10:12 20-08-1992
2 ingelegde FAC/FZ-trein	82003 Ingelegd FAC van Hlmwph tot Vgz vertrek 10:08 28-09-1993
3 opgeheven trein	3630 Opgeheven vanaf O 20-08-1992
4 dienstregeling trein gewijzigd in een dienstregelpunt	9383 Dienstregeling gewijzigd in Nm 20-08-1992
5 dienstregeling trein gewijzigd van - tot	9383 Dienstregeling gewijzigd van Nm tot Ah 20-08-1992
6 doorgelegde trein	3628 Doorgelegd van Wc tot Est 20-08-1992
7 gewijzigde route trein	9383 Treinroute gewijzigd 20-08-1992
8 treinactiviteitgegevens gewijzigd in een punt	1628 Treingegevens gewijzigd in Nm
9 treinactiviteitgegevens gewijzigd van - tot	6123 Treingegevens gewijzigd van Nm tot Ah

10 treingegevens gewijzigd	6127 Treingegevens gewijzigd
11 vertraging treindienstleider	1212 a Ah V +12 20-08-1992 18:12
12 vertraging TNV	9383 v Ah E -23 20-08-1992 12:12
13 ingelegde facultatieve trein	4 Ingelegd facultatief van Vgz tot Ledn vertrek 10:19 27-09-1993
14 ingelegde FZ/NO-trein	57620 FZ/NO Ingelegd van BsmZ to Amf vertrek 14:03 27-09-1993

DEEL A: VERKEERSLEIDING

5 Werkwijze

Doel

Dit hoofdstuk beschrijft de regels die gelden voor de hoofdverkeersleiding, de verkeersleiders en de treindienstleiders bij het werken met VKL. In grote lijnen is beschreven wie wat doet. Ook wordt in het kort ingegaan op de verschillen met de situatie voor de invoering van VKL en TNV.

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de manier waarop er met VKL (en TNV) gewerkt moet worden. VKL is er vooral ten behoeve van de verkeersleiding. De treindienstleiders krijgen later een eigen geautomatiseerde werkplek die hun werkzaamheden zal ondersteunen (PRL).

Voor het goede functioneren van VKL in het algemeen en 'Volgen Trein' en het treindienstleiderscherm in het bijzonder, is het uiterst belangrijk dat TNV voortdurend wordt 'bijgehouden'. Dit is een taak van de **treindienstleiders**; het is onderdeel van hun informatieplicht. TNV speelt een belangrijke rol bij het leveren van vertragingsgegevens aan VKL. Als VKL niet tijdig van deze gegevens wordt voorzien, kan het systeem niet betrouwbaar werken!

Controleer de treinnummers in TNV!
Het is zeer belangrijk dat de treindienstleiders steeds controleren of de juiste treinnummers aan de juiste treinen zijn gekoppeld.

VKL is volop in ontwikkeling: op geregelde tijden vinden er aanpassingen en uitbreidingen plaats. Ook zal over enige tijd de introductie plaatsvinden van PRL, het systeem voor de ondersteuning van de procesleiding. Duidelijk zal zijn dat er hierdoor wijzigingen optreden in de werkwijze van verkeersleiders en treindienstleiders en dat sommige van deze wijzigingen bovendien een voorlopig karakter dragen. Bij een belangrijke uitbreiding van VKL kan het nodig zijn een bepaalde werkwijze opnieuw aan te passen. De in dit hoofdstuk beschreven werkwijze heeft betrekking op versie 4.0 van VKL. In deze fase zijn er wel TNV-systemen, maar nog geen PRL.

Wat verandert er?

Minder telefoontjes
Dankzij het 'Berichten'-scherm zal het minder vaak nodig zijn contact op te nemen met andere verkeersleiders en treindienstleiders. Het gaat hierbij met name om:

- **Vertragingsmeldingen**
  Vertragingsmeldingen hoeft u niet meer door te bellen naar de verkeersleiders, collega-treindienstleiders en busmaatschappijen. Dit geldt uiteraard alleen als zij de beschikking hebben over een VKL-werkplek.

- **Bevestiging van planwijzigingen**
  (Telefonisch) overleg over planwijzigingen blijft nodig, maar de bevestiging ervan hoeft niet meer te worden doorgebeld: dit gebeurt automatisch, via het Berichtenscherm.

De 'plank'

In de toekomst zal de plank geheel worden vervangen door VKL. Nu is dat echter nog niet het geval, onder andere omdat VKL nog niet de mogelijkheid heeft gegevens van materieel en personeel bij te houden. Dit betekent dat in de huidige situatie zowel de plank als VKL/TNV bijgehouden moeten worden.

'VPT praktisch'

Omdat veel dingen nieuw zijn, is het mogelijk dat bepaalde onderdelen van de werkwijzebeschrijving moeten worden veranderd of aangepast. Als blijkt dat een bepaald onderdeel van de in dit hoofdstuk beschreven werkwijze toch niet optimaal werkt, zal hij - na overleg in de gebruikersgroepen - worden gewijzigd. Het allerlaatste nieuws hieromtrent vindt u in 'VPT praktisch' of bij uw procesmanager.

5.2 Werkwijze voor verkeersleiders

Het **Tijd/weg-diagram** geeft de geplande loop van de treinen weer. De actuele uitvoering ervan en eventuele afwijkingen (vertragingen) worden weergegeven in het '**Volgen Trein**' scherm (de treindienstleider kan ze volgen in zijn treindienstleiderscherm).

5.2.1 Communicatie

Planaanpassingen

Eén van de grote voordelen van VKL is dat de communicatie met andere (op VKL aangesloten) VI-posten aanzienlijk wordt gestroomlijnd. Afwijkingen ten opzichte van het plan zijn te zien op het Volgen trein-scherm (uiteraard onder de voorwaarde dat VKL voortdurend wordt gevoed met de juiste vertragingsgegevens; dit is een taak van de treindienstleiders).

Bij het inleggen en opheffen van treinen blijft het nodig hierover overleg te voeren; het inleggen en opheffen zelf hoeft echter niet meer doorgebeld te worden. Dit gaat immers automatisch via het Berichtenscherm.

Overigens blijft het de plicht van de verkeersleiders van twee naast elkaar gelegen VI-posten om elkaar te informeren over alle bijzonderheden die een verstorende invloed kunnen hebben op de treindienst (zie VA-EP art. 62).

Materieel en personeel

De verkeersleider moet belangrijke wijzigingen in de inzet van materieel en personeel doorgeven aan andere verkeersleiders. Dit kan op de 'oude' wijze, via de telefoon, het kan echter ook via het vrije tekstveld in de treinbewegingstabel (zie p. 4 - 40). Dit tekstveld is hier eigenlijk niet voor bedoeld, maar in de praktijk blijkt het een handig hulpmiddel te zijn, temeer daar het opvragen van de inhoud van het vrije tekstveld nu direct vanuit het berichtenscherm kan (het verversen van het tijd/weg-diagram is niet nodig).
Te zijner tijd komen er aparte onderdelen van VKL voor materieel en personeel. De communicatie hieromtrent zal dan wijzigen.

5.2.2 Tijd/weg-diagram

Opheffen en inleggen van treinen

Bij het inleggen of opheffen van een trein handelt u als volgt:

- *Voer hierover - net als in de oude situatie - **overleg** met de betrokken verkeersleiders.*

- *Voer de gegevens van de opgeheven en/of ingelegde treinen in in het tijd/weg-diagram.*

- *Bij het opheffen van een deel van een trein, moet u voor het restant van de trein een **nieuw, zescijferig nummer** opgeven.*
  VKL vraagt hier overigens vanzelf om; zie ook p. 4 - 32.
  Bij opheffingen wegens geplande werkzaamheden moet u het door VKL gesuggereerde nummer niet gebruiken; tik in plaats hiervan een nummer in dat ontstaat door 700.000 op te tellen bij het oude nummer. Bijvoorbeeld:

oude nummer	nieuwe nummer
342	700342
1865	701865
38712	738712

- *Geef de **dienstregeling van de ingelegde treinen** aan de treindienstleider.*
  Hij moet de treinnummers in TNV invoeren en de overige gegevens gebruiken voor het instellen van rijwegen.
  N.B. gebruik de mogelijkheid om een afdruk te maken van de treinbewegingstabel (zie p. 4 - 45).

☞ Pas nadat de nummers op de juiste wijze in TNV zijn ingevoerd, kan er een vertragingssignalering plaatsvinden op een ingelegde trein!

- *Geef de **nummers van opgeheven treinen** door aan de treindienstleider.*
  Als deze nummers al waren ingevoerd, moet hij ze uit TNV verwijderen.

Keren van treinen

Keren van een trein **met behoud van het treinnummer** is in twee situaties toegestaan:

- Bij werktreinen
  Dit kan worden gebruikt als een werktrein vanuit een bepaald dienstregelpunt de vrije baan oprijdt en later (nadat de werkzaamheden zijn verricht) weer terugrijdt naar dit dienstregelpunt.
- Bij een baanvakgedeelte tussen een station en een nabij gelegen aansluitpunt.

Voor alle andere situaties geldt dat bij keren **een nieuw treinnummer** moet worden gebruikt. Dit betekent dus dat er een trein moet worden ingelegd. Geef het nieuwe treinnummer door aan de treindienstleider! Hij is verantwoordelijk voor de invoer van het nummer in TNV.

Wat moet u niet invoeren in het tijd/weg-diagram?

Vertragingen
Het is uitdrukkelijk NIET de bedoeling dat geconstateerde vertragingen in het Tijd/weg-diagram worden ingevoerd door de betreffende treinlijn te verleggen of te wijzigen! Vooral bij reizigerstreinen is dit belangrijk. Bij een vertraging moeten de reizigers immers geïnformeerd worden over de afwijking ten opzichte van de *oorspronkelijke dienstregeling* (zoals die in het spoorboekje staat). Afwijkingen ten opzichte van een eventueel gewijzigde plantijd zijn voor hen niet relevant.

In de vorige versie van de werkwijzebeschrijving was nog een uitzondering gemaakt voor goederentreinen. Dit bleek echter tot verwarring te leiden: het was niet altijd meteen duidelijk of een opgelopen vertraging nu gold ten opzichte van de oorspronkelijke of de nieuwe, gewijzigde plantijd. Als een goederentrein (of een ledig mat of losse loc) sterk is vervroegd of verlaat, moet u daarom de betreffende treinlijn niet verleggen. In plaats daarvan heft u hem op en legt u een trein in op de nieuwe plantijden. De trein krijgt dan een ander nummer, wat voor de verkeersleider een signaal is dat hij op het scherm moet kijken voor de nieuwe planning van de trein. Eventuele vertragingen moeten bij de nieuwe plantijd worden opgeteld.

Volgordewisseling
Ook het wisselen van de volgorde van twee treinen (als twee treinen elkaar bij een station passeren), moet NIET in het Tijd/weg-diagram worden ingevoerd.
Als een trein aan de kant wordt genomen (om een andere te laten passeren), moet de treindienstleider aan deze trein een nader bericht of vertraging toekennen. Hierdoor zullen de treinen in het 'Volgen Trein'-scherm automatisch van volgorde wisselen. Alle betrokkenen (ook stroomafwaarts) zijn hierdoor vanzelf op de hoogte.

5.2.3 Dienstoverdracht

- Log bij dienstoverdracht niet uit! Het opstarten van het systeem kost vrij veel tijd en is voor dienstoverdracht niet nodig.

- Heeft u de instellingen veranderd (drempels!), zet ze dan terug op hun oorspronkelijke waarde of geef aan uw opvolger door wat u gewijzigd heeft.

5.3 Hoofdverkeersleiding

De hoofdverkeersleiding speelt een coördinerende en adviserende rol. Bijsturing van het plan gebeurt in de regel door de verkeersleiders. Er zijn hierop enkele uitzonderingen die hieronder aan de orde komen. Verder voert de hoofdverkeersleiding ook centraal gemaakte tijdelijke regelingen en buiten dienststellingen in.

Bijsturing van het plan

Planwijzigingen in verband met de bijsturing (dus niet de tijdelijk regelingen) worden in de meeste situaties door de verkeersleiders aangebracht. In de volgende gevallen gebeurt dit echter door de hoofdverkeersleiding.

- Bij treinen die over meer dan twee VI-posten in een vervoersstroom rijden (zie VA-EP art. 52).

- Bij wijzigingen met:
  - chloortreinen
  - buiten profiel-treinen
  - supporterstreinen
  - PTT-treinen
  - internationale treinen
  - hulptreinen bij ongevallen
  - defect materieel-treinen
  - bijzondere vervoeren

  Het doorgeven van de benodigde informatie over deze treinen aan de treindienstleiders blijft een taak van de verkeersleider.

Tijdelijke regelingen

Bij de tijdelijke regelingen moet onderscheid gemaakt worden tussen de centraal en de decentraal gemaakte:

Centraal gemaakte tijdelijke regelingen
Deze zijn afkomstig van Ep 5.11, Ep 5.61 en Ep 5.43. De tekenkamer van de hoofdverkeersleiding verwerkt ze voor alle baanvakken in het werkplan dienstregeling. **Dit geldt zowel voor de hoofd- als de nevenbaanvakken!** Zijn de werkplan-

nen al naar de posten gedistribueerd, dan worden de tijdelijke regelingen verstuurd als een elektronisch bericht. Dit betekent dat ook de laatste goederentelegrammen centraal worden ingebracht en automatisch verwerkt in de werkplannen op de posten.

Decentraal gemaakte tijdelijke regelingen
Lokaal voor de secundaire baanvakken gemaakte tijdelijke regelingen worden door de VI-post zelf verwerkt.
Bekendmaking aan de andere VI-posten hieromtrent verloopt via het Berichtenscherm.

De administratie op de plank blijft gelijk aan de huidige situatie: de tijdelijke regelingen worden ingetekend waar ze plaats zullen vinden.

Buiten dienststellingen

Buiten dienststellingen worden door de tekenkamer van de hoofdverkeersleiding aangebracht in de vorm van (werk)treinlijnen. Deze treinlijnen hebben de volgende kenmerken:

- **treinletters** = WH, WR of WZ.
- **treinnummer** = nummer van de Aanschrijving (Asv) of het Telegram (Tgm) waarin de buiten dienststelling was aangekondigd, gevolgd door twee nullen.
- **datum** = die van de dag waarop de werkzaamheden zullen aanvangen.
- **rijkarakteristiek** = WE (werktrein). De treinlijn is hierdoor geel geblokt.
- bij **opmerking** wordt informatie gegeven over de werkzaamheden (in ieder geval staat hier opnieuw het Asv- of Tgm-nummer).

5.4 Werkwijze voor treindienstleiders

N.B. De huidige regelingen omtrent veiligheidsberichten blijven van kracht. Zie ook Handboek voor de treindienstleider, hoofdstuk III, paragraaf 3.

De treindienstleiders zijn ervoor verantwoordelijk dat de gegevens over eventuele vertragingen in VKL worden ingevoerd. Deze gegevens zijn primair afkomstig van TNV. Vertragingen die niet automatisch via TNV binnenkomen (met name 'Voorwaardelijk', 'Staat stil' en 'Nader bericht'-vertragingen) moeten via het treindienstleiderscherm worden ingevoerd.

5.4.1 Communicatie

Tussen treindienstleiders onderling

Het telegram langs de lijn (SST; bij het inleggen van een trein) blijft voorlopig bestaan. Het gaat hier om een veiligheidstaak.

Met verkeersleider

Net als voor de invoering van VKL, moeten de verkeersleiders volgordewijzigingen en het opheffen en inleggen van treinen mondeling doorgeven aan de betrokken treindienstleiders. Van de gewijzigde treinen krijgen zij een nieuwe dienstregeling. De treindienstleiders voeren de treinnummers in TNV in. De overige gegevens uit de dienstregeling hebben zij nodig voor het instellen van rijwegen.

5.4.2 TNV

Voor het goed functioneren van VKL in het algemeen en 'Volgen Trein' en het treindienstleiderscherm in het bijzonder, is het uiterst belangrijk dat TNV voortdurend wordt 'bijgehouden'. Dit is een taak van de **treindienstleiders**; het is onderdeel van hun informatieplicht. Dit geldt ook voor het wijzigen van de spontaan gegenereerde treinnummers!

Extra aandacht is nodig voor het volgende:

- **Controle van de treinnummers**
  Het is zeer belangrijk dat u voortdurend controleert of de treinen van de juiste nummers zijn voorzien. Onder andere bij rangeerbewegingen kan de nummering verstoord raken.

- **Bijhouden van TNV bij grote drukte**
  Ook bij grote drukte is het noodzakelijk TNV goed bij te houden en te controleren. Als door de drukte de verkeersleider een ingelegde trein nog niet in het tijd/weg-diagram heeft kunnen invoeren, moet u hem toch van een treinnummer voorzien in TNV!

- **Startende treinen**
  Als een trein vertrekt vanaf het beginstation, moet het nummer van die trein worden ingevoerd in TNV. Dit doet de treindienstleider in wiens gebied de trein start. Die moet ook controleren of de trein dit nummer daadwerkelijk meeneemt.

- **Verandering in een treinnummer**
  Als er een verandering is in een treinnummer (bijvoorbeeld bij het keren van een trein), moet de trein worden omgenummerd. Dit doet de treindienstleider in wiens gebied de mutatie plaatsvindt. Hij moet goed controleren of de omnummering juist is verlopen.

- **Opheffen van treinen**
  Het is belangrijk dat u het treinnummer van een opgeheven trein uit TNV verwijdert, met name als er voor een bepaalde positie meerdere treinnummers zijn ingevoerd in de plaatsbuffer (met het TNV-commando I TN). Als u het opgeheven treinnummer niet verwijdert, zal dit nummer namelijk worden toegekend aan de eerstvolgende trein.

5.4.3 Treindienstleiderscherm

Het treindienstleiderscherm dient vooral voor het invoeren van vertragingen die niet automatisch door TNV worden gemeld. Het gaat hierbij met name om stilstaande treinen. Dit kan zowel gepland zijn (een trein staat stil om een andere te laten passeren), als niet-gepland (de trein heeft een defect).

Het treindienstleiderscherm is tijdelijk: te zijner tijd krijgen ook de treindienstleiders een geautomatiseerde werkplek. Het treindienstleiderscherm zal dan vervallen.

Er zijn vier soorten vertragingen: exact, voorwaardelijk, staat stil en nader bericht. Het is belangrijk dat iedereen deze soorten vertragingen op dezelfde wijze gebruikt, en wel zoals beschreven in paragraaf 2.2.

5.4.4 Dienstoverdracht

- Log bij dienstoverdracht niet uit! Het opstarten van het systeem kost vrij veel tijd en is voor dienstoverdracht niet nodig.

- Denk eraan dat u niet alleen uw 'papieren administratie' overdraagt (zoals nu ook het geval is), maar ook doorgeeft welke acties er door uw opvolger eventueel nog in TNV en/of het treindienstleiderscherm verricht moeten worden.

5.5 Verstoringen

Op sommige momenten (bijvoorbeeld bij een baanvakstremming) kan het op een post zo druk zijn, dat het niet meer lukt alle gegevens op tijd in te voeren in VKL en/of TNV. De verkeersleider en de treindienstleider kunnen dan als volgt handelen:

- Als een trein is opgeheven, terwijl dit door de verkeersleider nog niet in VKL is ingevoerd, kan de treindienstleider hieraan een 'Nader bericht' meegeven. Dit verschijnt dan als bericht op het 'Berichten' scherm; bovendien is het op het 'Volgen Trein' scherm en het treindienstleiderscherm te zien: de trein blijft daar stil staan.
  Op deze manier zijn alle betrokkenen op de hoogte.

- Het opheffen of inleggen van een trein die door meer dan twee verkeersleidersgebieden gaat, is een taak van de hoofdverkeersleiding. Die brengt in zijn Tijd/weg-diagram de nodige wijzigingen aan. De wijzigingen worden vervolgens automatisch doorgevoerd in de schermen van de betrokken verkeersleidingen.

- De treindienstleider kan de registratie in TNV van ingelegde treinen, etc. (voor een deel) over laten aan de treindienstleiders van de 'stroomafwaarts' gelegen gebieden. Die krijgen dan op een gegeven moment treinen binnen met een sternummer (of met een verkeerd nummer). Ze moeten die treinen van het juiste nummer voorzien.
  Als hij hiertoe besluit, moet de treindienstleider dit wel doorgeven aan de betrokken andere treindienstleiders.

Index

Aankomst/vertrek 4 - 25
Aanzetten geluidssignaal 3 - 8
-> Actueel 3 - 14
Actuele berichten 3 - 5
Actuele dienstregeling 4 - 3
Actuele plantijden wijzigen
  in tijd/weg-diagram 4 - 23
  in treinbewegingstabel 4 - 43
Actuele treinposities 2 - 3
Afbreken (van startprocedure) 1 - 11
Afdrukken
  actuele berichten of buffer 3 - 9
  historie 3 - 14
  overzicht fac-treinen 4 - 21
  treinbewegingstabel 4 - 45
Afgehandelde berichten 3 - 12
Afwijkend spoorgebruik 4 - 10
Algemene drempels 3 - 17
  wijzigen (dienstregelingsberichten) 3 - 28
  wijzigen (vertragingsberichten) 3 - 20
Archiveren 3 - 15
Automatisch paraferen van vertragingsberichten 3 - 17
Baanvak selecteren 2 - 7
Baanvakdrempels (Volgen Trein) 2 - 9
Baanvakken 4 - 3
Baanvakken met TNV 1 - 6
Baanvakoverzicht 2 - 2
Baanvakstroken 4 - 4
Beëindigen van het werken met VKL 1 - 12
Behandeltijdstip 3 - 10
Berichten 1 - 4
  tegenhouden 3 - 16
  vanaf een bepaald paraferingstijdstip 3 - 13
  verplaatsen naar actuele overzicht 3 - 14
  verplaatsen naar de buffer 3 - 10
  verschillende soorten 4 - 52
  verwijderen 4 - 49
  verzenden 4 - 46
Berichten-scherm in hoofdlijnen 3 - 3
Berichtenstromen 3 - 34
Bijsturing van het plan 5 - 7
Bijzonder vervoer 4 - 50

Bijzondere trein 4 - 9, 4 - 10
'Breek af' 1 - 14, 4 - 5
Buffer 3 - 10
Buiten dienststellingen 5 - 8
Buiten profiel 4 - 50
Chloortrein 4 - 9, 4 - 10
Codes
  bij hele trein 4 - 40
  bij treinactiviteit 4 - 42
  overzicht 4 - 50
Communicatie
  bij treindienstleiders 5 - 9
  bij verkeersleiders 5 - 3
  Over materieel en personeel 5 - 3
  over planaanpassingen 5 - 3
  tussen VI-posten 5 - 3
Cursorpositie 4 - 5
Deel van een trein opheffen 4 - 32
Definitief maken van wijzigingen 4 - 46
Deselecteren van een treinlijn 4 - 7
Dienstoverdracht
  treindienstleider 5 - 11
  verkeersleider 5 - 6
Dienstregeling 1 - 2
Dienstregelingsberichten 3 - 18
Dienstregelpunt 4 - 41
Dienstregelsnelheid 4 - 41
Doorkomst 4 - 25
Drempelinstellingen optimaliseren 3 - 16
Drempels 3 - 16
  bij dienstregelingsberichten 3 - 27
  bij vertragingsberichten 3 - 19
  bij Volgen Trein 2 - 9
  op een baanvak (dienstregelingsberichten) 3 - 29
  op een baanvak (vertragingsberichten) 3 - 22
  op een treinnummer 2 - 11
  op een treinnummer (dienstregelingsberichten) 3 - 30
  op een treinnummer (vertragingsberichten) 3 - 23
Druk af
  actuele berichten of buffer 3 - 9
  historie 3 - 14
Einde
  van het werken met Berichten 3 - 9
  van het werken met het Tijd/weg-diagram 4 - 6
  van het werken met VKL 1 - 12
  van het werken met Volgen Trein 2 - 4
Envelopje (nieuw bericht binnengekomen) 3 - 4

Eurocity 4 - 50
Exacte vertraging 2 - 5
<F17> 1 - 11
<F20> 1 - 11, 1 - 12
Fac-aanduiding (in treinbewegingstabel) 4 - 41
Fac-treinen
  afdrukken overizht 4 - 21
  inleggen 4 - 20
Functiecode (VKL-functie) 1 - 10
Gegevens hele trein 4 - 40
Gegevens treinactiviteiten 4 - 40
Geluidssignaal (bij binnenkomen bericht) 3 - 8
Goederentrein 4 - 9, 4 - 10, 4 - 50
Grafisch beeldscherm 1 - 13
Grens tussen actuele berichten en buffer verschuiven 3 - 5
Handboek voor de treindienstleider 5 - 9
Helderheid van een treinlijn 4 - 7
'Herstel' 4 - 5
Historie 3 - 12
Hoofdmenu van VKL 1 - 9
Hoofdverkeersleiding 5 - 7
Inhaalsnelheid 4 - 41
Inleggen
  fac-trein 4 - 20
  nieuwe trein 4 - 15
  van een kopie 4 - 18
Inleggen ven een trein (werkwijze) 5 - 4
Instellen specifieke drempel
  (dienstregelingsberichten) 3 - 28
  (vertragingsberichten) 3 - 21
Instellen van een drempel 2 - 9
Intercity 4 - 50
Invoeren van een opmerking 4 - 44
Jaarplanning 1 - 2
Keren van treinen 5 - 5
Kiezen uit een lijst 1 - 15
Kladlijn 4 - 46
Kleur van een treinlijn 4 - 7
Kopiëren van een bestaande treinlijn 4 - 18
Korte stop (stationnement) 4 - 25
Later afhandelen van berichten 3 - 10
Leeg materieel 4 - 9, 4 - 10, 4 - 50
Linkerspoor (LSP) 4 - 50
Losse loc 4 - 9, 4 - 10
LSP (linkerspoor) 4 - 50
Materieel (toekomstig onderdeel van VKL) 1 - 2

Materieelgegevens via TBT versturen 4 - 40
Meersporigheid 4 - 10
Menubalk 3 - 4, 4 - 4
Middenspoor (MSP) 4 - 50
Muis
  gebruik van de verschillende knoppen 1 - 17
  muiscursor 1 - 18
  muismat 1 - 13
Mutatiebevoegdheid 4 - 4
Nader bericht 1 - 6, 2 - 6
Oneindig hoge drempel 2 - 9
Oorspronkelijke trein 4 - 9, 4 - 48
Opbouw van de VKL-handleiding 1 - 1
Opheffen
  meerdere treinen 4 - 35
  tot einde trein 4 - 34
  trein 4 - 30
  treindeel 4 - 32
Opheffen van een trein (werkwijze) 5 - 4
Opmerking
  bij berichten 3 - 7, 3 - 12
  bij trein 4 - 40
  bij treinactiviteit 4 - 42
  invoeren 4 - 44
Opvragen historie-overzicht 3 - 12
Overzicht fac-treinen 4 - 20
Overzicht verversen 4 - 12
Papieren tijd/weg-diagram 1 - 5
Paraferen 3 - 8, 3 - 11
Paraferingswijze 3 - 13
Password 1 - 9
Perrondienstleiding 1 - 6
Personeel (toekomstig onderdeel van VKL) 1 - 2
Personeelgegevens via TBT versturen 4 - 40
Piepje (bij binnenkomen bericht) 3 - 8
'Plank' 5 - 2
Plantijden wijzigen
  in tijd/weg-diagram 4 - 23
  in treinbewegingstabel 4 - 43
Postindeling 1 - 10
Presenteer 3 - 13
PRL (systeem voor de procesleiding) 1 - 8
Raadpleegbaanvakken 4 - 4
Rechterspoor (RSP) 4 - 51
Reizigerstrein 4 - 9, 4 - 10
Relatie van VKL met andere systemen 1 - 8
Rijkarakteristiek 4 - 40, 4 - 50

RSP (rechterspoor) 4 - 51
Samenvallen van treinlijnen 4 - 10
Selecteren
  baanvak 2 - 7
Selecteren van een treinlijn 4 - 7
Signaal (bij binnenkomen bericht) 3 - 8
Sneltrein 4 - 50
Sorteren van de berichten 3 - 1
Specifieke drempel
  instellen (dienstregelingsberichten) 3 - 28
  instellen (vertragingsberichten) 3 - 21
  tonen (dienstregelingsberichten) 3 - 32
  tonen (vertragingsberichten) 3 - 26
  verwijderen (dienstregelingsberichten) 3 - 32
  verwijderen (vertragingsberichten) 3 - 25
  wijzigen (dienstregelingsberichten) 3 - 31
  wijzigen (vertragingsberichten) 3 - 24
Specifieke drempels 3 - 17
SST (telegram langs de lijn) 5 - 9
Staat stil 1 - 6, 2 - 5
Starten
  VKL; hoofdmenu 1 - 9
Stationnement wijzigen 4 - 25
Status van een trein 4 - 8
Stop (stationnement) 4 - 25
Stop op de vrije baan 4 - 17
Stoppen
  Berichten 3 - 9
  Tijd/weg-diagram 4 - 6
  VKL 1 - 12
  Volgen Trein 2 - 4
Stoptrein 4 - 50
Storingen 1 - 19
TBT (treinbewegingstabel) 3 - 7, 4 - 38
Tegenhouden van berichten 3 - 16
Telegram langs de lijn (SST) 5 - 9
Tijd/weg-diagram 1 - 5
Tijd/weg-diagram in hoofdlijnen 4 - 1
Tijdbalk 4 - 4
Tijdelijke regelingen 5 - 7
Tijdstip
  van behandeling 3 - 7, 3 - 13
  van ontvangst 3 - 7, 3 - 12
  van parafering 3 - 13
Tijdtafel (= treinbewegingstabel) 4 - 38
TNV
  bijhouden bij grote drukte 5 - 10

relatie met VKL 1 - 8
werkwijze bij omgaan met TNV 5 - 10
Toegangscode (= wachtwoord) 1 - 10
Toekomst van VKL 1 - 7
Tonen specifieke drempels
(dienstregelingsberichten) 3 - 32
(vertragingsberichten) 3 - 26
Tot einde trein (opheffen) 4 - 34
Traject 4 - 40
Trein
inleggen 4 - 15
kopiëren 4 - 18
opheffen 4 - 30
verleggen 4 - 27
verlengen 4 - 24
vervangen 4 - 28
wijzigen 4 - 23
zoeken 4 - 14
Treinbewegingstabel 4 - 38
afdrukken 4 - 45
opvragen vanuit Berichtenscherm 3 - 7
Treindatum (in treinbewegingstabel) 4 - 40
Treindeel opheffen 4 - 32
Treindienstleiderscherm 5 - 11
Treindienstleiding 1 - 6
Treinletters 4 - 40
Treinlijnen 4 - 7
samenvallende 4 - 10
selecteren 4 - 7
Treinnummer 4 - 40
Treinposities 2 - 3
Treinsoorten 4 - 9
Uitzetten geluidssignaal 3 - 8
Uitzetten van een algemene drempel 3 - 20
Username 1 - 9
VA-EP
art. 52 5 - 7
art. 62 5 - 3
Veranderingen in de werkwijze door invoering VKL 5 - 1
Vergroten / verkleinen
treinbewegingstabel 4 - 42
van een venster (Volgen Trein) 2 - 8
Verleggen trein 4 - 27
Verlengen trein 4 - 24
Verplaatsen van berichten naar de buffer 3 - 10
Verstoringen, werkwijze bij 5 - 12
Vertragingen

bij definitief maken van wijzigingen 4 - 48
en TNV 1 - 8
niet invoeren in tijd/weg-diagram! 5 - 5
verschillende soorten 2 - 5
Vertragingsberichten 3 - 17
Vertragingsindicatie (bij Volgen Trein) 2 - 2
Vertragingsmeldingen,
doorbellen van 5 - 2
Vervangen trein 4 - 28
Verversen overzicht 4 - 12
Verwijderen specifieke drempel
(dienstregelingsberichten) 3 - 32
(vertragingsberichten) 3 - 25
Verwijderen van berichten 4 - 49
Verzenden van berichten 4 - 46
VKL
en de perrondienstleiding 1 - 6
en de treindienstleiding 1 - 6
in hoofdlijnen 1 - 2
VKL-functie (functiecode) 1 - 10
'Voer in' 4 - 5
Volgen trein 1 - 3
Volgorde van de baanvakken 4 - 4
Volgordewisseling van treinen 5 - 6
Voorwaardelijke vertraging 2 - 5
Voorwaardelijke vertragingen 1 - 6
Vorm van de muiscursor 1 - 18
VPT 1 - 2
'VPT praktisch' 5 - 2
Vrije baan, stop op de 4 - 17
Wachtwoord 1 - 10
Werktrein 4 - 9, 4 - 10, 4 - 50
Werkwijze
bij keren van treinen 5 - 5
bij opheffen en inleggen van treinen 5 - 4
tijd/weg-diagram 5 - 4
voor treindienstleiders 5 - 9
voor verkeersleiders 5 - 3
Wijzigen
actuele plantijden (in tijd/weg-diagram) 4 - 23
actuele plantijden (in treinbewegingstabel) 4 - 43
algemene drempel dienstregelingsberichten 3 - 28
algemene drempel vertragingsberichten 3 - 20
behandeltijdstip 3 - 11
specifieke drempel dienstregelingsberichten 3 - 31
specifieke drempel vertragingsberichten 3 - 24
stationnement 4 - 25

trein 4 - 23
treingegevens (in treinbewegingstabel) 4 - 43
Zoeken trein 4 - 14

DEEL D: TREINDIENSTLEIDING

GEBRUIKERSHANDLEIDING

- Inleiding
- Invoeren vertragingen
- TNV
- Werkwijze
- Index

uitgave:
VPT

redactie en produktie:
Implementatiebureau VKL
tel. 21-6793

versie:
oktober 1993

1 Inleiding

2 Invoeren vertragingen

3 TNV

4 Werkwijze

5 Index

Inhoud

1 Inleiding . . . . . 1 - 1
1.1 Opbouw van de VKL-handleiding . . . . . 1 - 1
1.2 VKL in hoofdlijnen . . . . . 1 - 2
1.3 Relatie van VKL met andere systemen . . . . . 1 - 8
1.4 Starten en stoppen; hoofdmenu . . . . . 1 - 9
1.4.1 Starten . . . . . 1 - 9
1.4.2 Hoofdmenu (voor de treindienstleider) 1 - 11
1.4.3 Stoppen . . . . . 1 - 12
1.5 Vragen, problemen? . . . . . 1 - 13
1.6 Storingen . . . . . 1 - 13

2 Invoeren vertragingen . . . . . 2 - 1
2.1 Het treindienstleiderscherm in hoofdlijnen . . . 2 - 1
2.2 De verschillende soorten vertragingen . . . . . 2 - 4
2.3 Positiebepaling van een trein . . . . . 2 - 6
2.4 Invoeren van een vertraging . . . . . 2 - 7
2.5 Wijzigen van de tijdmarges . . . . . 2 - 11
2.6 Stoppen . . . . . 2 - 12

3 TNV . . . . . 3 - 1
3.1 Wat is TNV? . . . . . 3 - 1
3.2 Benodigde apparatuur . . . . . 3 - 2
3.3 Bedienopdrachten, algemeen . . . . . 3 - 6
3.4 Starten en stoppen . . . . . 3 - 8
3.5 Meldingen . . . . . 3 - 10
3.6 Volggebied, bediengebied, presentatiebeeld . 3 - 12
3.7 Treinnummers . . . . . 3 - 14
3.8 Posities . . . . . 3 - 16
3.9 ATG-posities . . . . . 3 - 18
3.10 Omnummerposities . . . . . 3 - 20
3.11 Attentiesignaal . . . . . 3 - 21
3.12 Macro's . . . . . 3 - 22
3.13 Logboek . . . . . 3 - 24
3.14 Wijzigen van de systeemtijd . . . . . 3 - 26
Bijlage 1: overzicht TNV-opdrachten . . . . . 3 - 27

4 Werkwijze . . . . . 3 - 29
4.1 Inleiding . . . . . 4 - 1
4.2 Werkwijze voor verkeersleiders . . . . . 4 - 3
4.2.1 Communicatie . . . . . 4 - 3
4.2.2 Tijd/weg-diagram . . . . . 4 - 4
4.2.3 Dienstoverdracht . . . . . 4 - 6

4.3 Hoofdverkeersleiding . . . . . 4 - 7
4.4 Werkwijze voor treindienstleiders . . . . . 4 - 9
4.4.1 Communicatie . . . . . 4 - 9
4.4.2 TNV . . . . . 4 - 10
4.4.3 Treindienstleiderscherm . . . . . 4 - 11
4.4.4 Dienstoverdracht . . . . . 4 - 11
4.5 Verstoringen . . . . . 4 - 12

Index . . . . . index - 1

DEEL D: TREINDIENSTLEIDING

1 Inleiding

Doel

In deze inleiding wordt eerst uitgelegd hoe de complete VKL-handleiding is opgebouwd. Hierna vindt u een beschrijving van het VKL-systeem in hoofdlijnen. Vervolgens leggen we uit wat de relaties zijn van VKL met andere systemen. Met name TNV is een voor VKL belangrijk systeem. Ten slotte wordt beschreven hoe u het systeem opstart en beëindigt en hoe u een keuze maakt uit het hoofdmenu.

1.1 Opbouw van de VKL-handleiding

De complete VKL-handleiding bestaat uit vier delen, elk bestemd voor een andere doelgroep:

deel	bestemd voor:
A	verkeersleiding
B	landelijk beheer
C	lokaal beheer
D	treindienstleiding

Elke functie van VKL is in de handleiding instructiegewijs besproken. Stap voor stap wordt uitgelegd hoe u een bepaalde activiteit kunt verrichten. De handelingen die u hierbij moet uitvoeren zijn voorzien van een aandachtstreepje; bovendien zijn ze *cursief*. Waar nodig krijgt u een toelichting. Een beschrijving van een functie ziet er bijvoorbeeld als volgt uit:

- *Druk op **<F18>**.*

- *Tik de **positieve tijdmarge** in <Return>.*
  Standaard staat deze marge ingesteld op 5 minuten.
  De tijdmarge moet tussen 1 en 30 minuten liggen.

- *Tik de **negatieve tijdmarge** in.*
  Standaard staat deze marge ingesteld op 30 minuten.
  De tijdmarge moet tussen 1 en 30 minuten liggen.

- *Druk op **<Voer Opdr Uit>**.*

Toetsen worden aangeduid met punthaken, bijvoorbeeld: <F20>.

Belangrijke opmerkingen, tips, e.d. zijn met een 'handje' gemarkeerd.

1.2 VKL in hoofdlijnen

Inleiding

Het VKL-systeem, in de rest van deze handleiding kortweg VKL genoemd, is een geautomatiseerd systeem dat de **verkeersleiding** ondersteuning biedt bij het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden. Het geeft een overzicht van de dienstregeling, waarbij de verkeersleider de mogelijkheid heeft wijzigingen aan te brengen. Ook geeft het inzicht in de actuele situatie van de treinenloop. Als er wijzigingen en/of vertragingen zijn, wordt dit als bericht doorgegeven aan alle betrokkenen.
VKL is een onderdeel van VPT. Andere onderdelen van VPT zullen de **jaarplanning** en de **procesleiding** ondersteunen.

VKL wordt in fasen ingevoerd. In de eerste fase gaat het vooral om de dienstregeling, in volgende fasen zal ook de inzet van materieel en personeel via VKL worden geregeld. Telkens als er een nieuwe versie van VKL wordt ingevoerd, volgt er een aanpassing van de handleiding. U krijgt dan een set vervangingsbladen met een begeleidende brief waarin is aangegeven welke pagina's u moet vervangen.

VKL zal worden gebruikt door onder andere de verkeersleiding, de treindienstleiding en de perrondienstleiding. Zij maken er echter op verschillende manieren gebruik van. Op de volgende pagina's gaan we hier nader op in; tevens komen dan de verschillende 'schermen' waaruit VKL bestaat aan de orde.

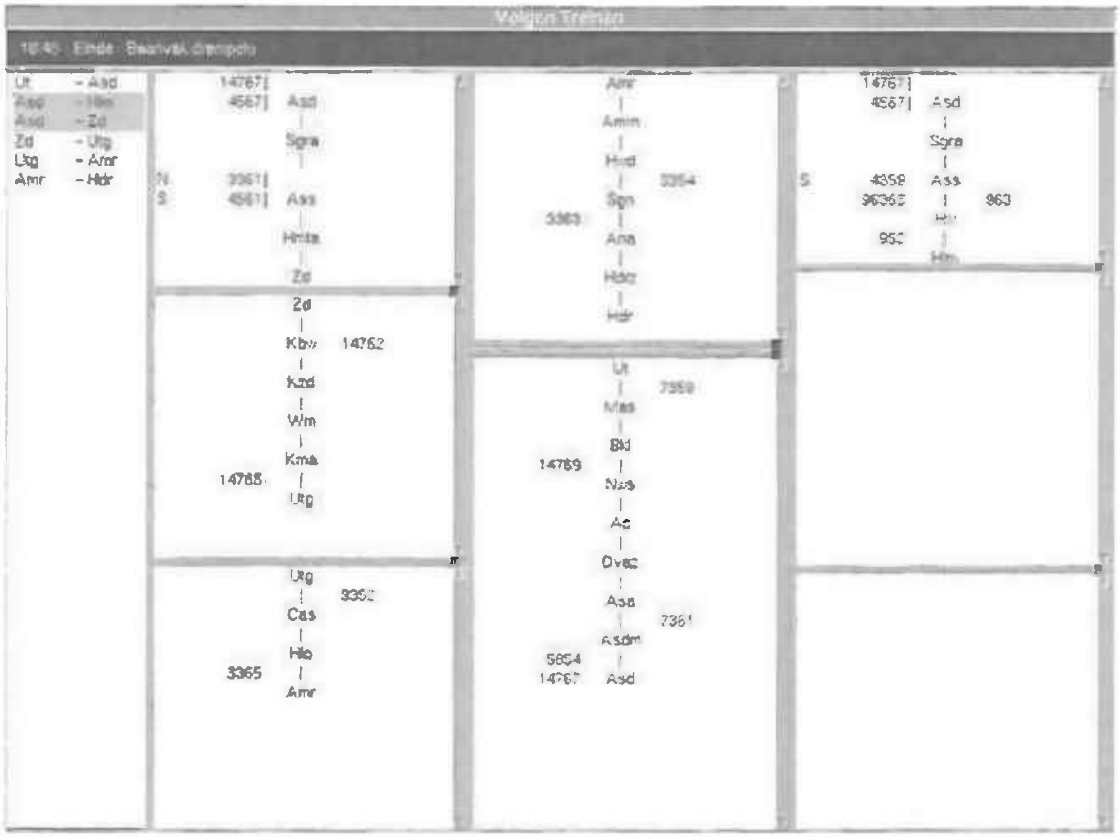
VKL en de verkeersleiding

De verkeersleiding heeft bij het werken met VKL de beschikking over twee beeldschermen. Hierop worden de volgende drie onderdelen van VKL afgebeeld:

A Volgen Trein
B Berichten
C Tijd/weg-diagram

Volgen Trein en Berichten worden op het ene beeldscherm afgebeeld, het Tijd/weg-diagram op het andere.

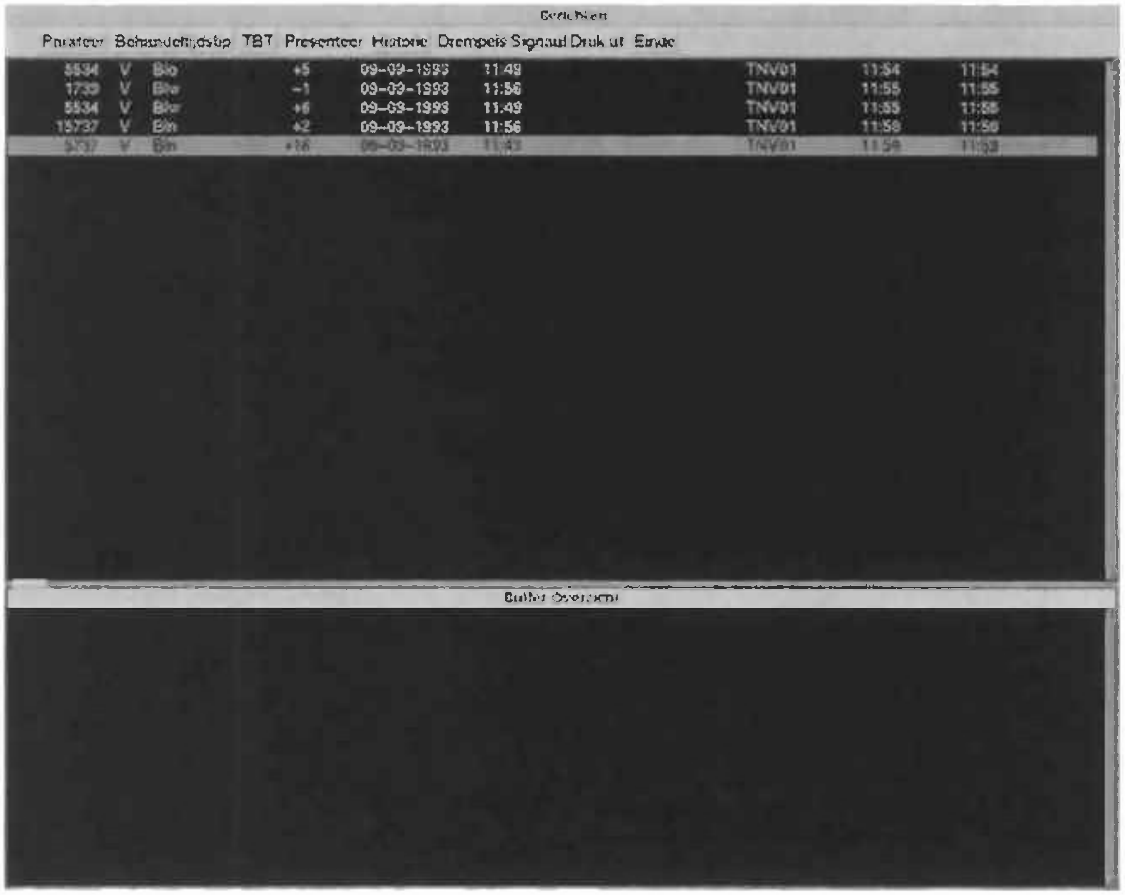
A Volgen trein

Dit onderdeel van VKL toont de plaats waar een trein zich bevindt. Uit het overzicht links op het scherm kan de verkeersleider kiezen welke baanvakken er in de vensters rechts getoond moeten worden.

Elke minuut opnieuw bepaalt VKL de posities van de treinen. Dit gebeurt aan de hand van de dienstregeling en de bekende vertragingen. Vervolgens worden de gegevens op het scherm getoond. Eventuele vertragingen staan direct naast het treinnummer (bijvoorbeeld 3044 +8).

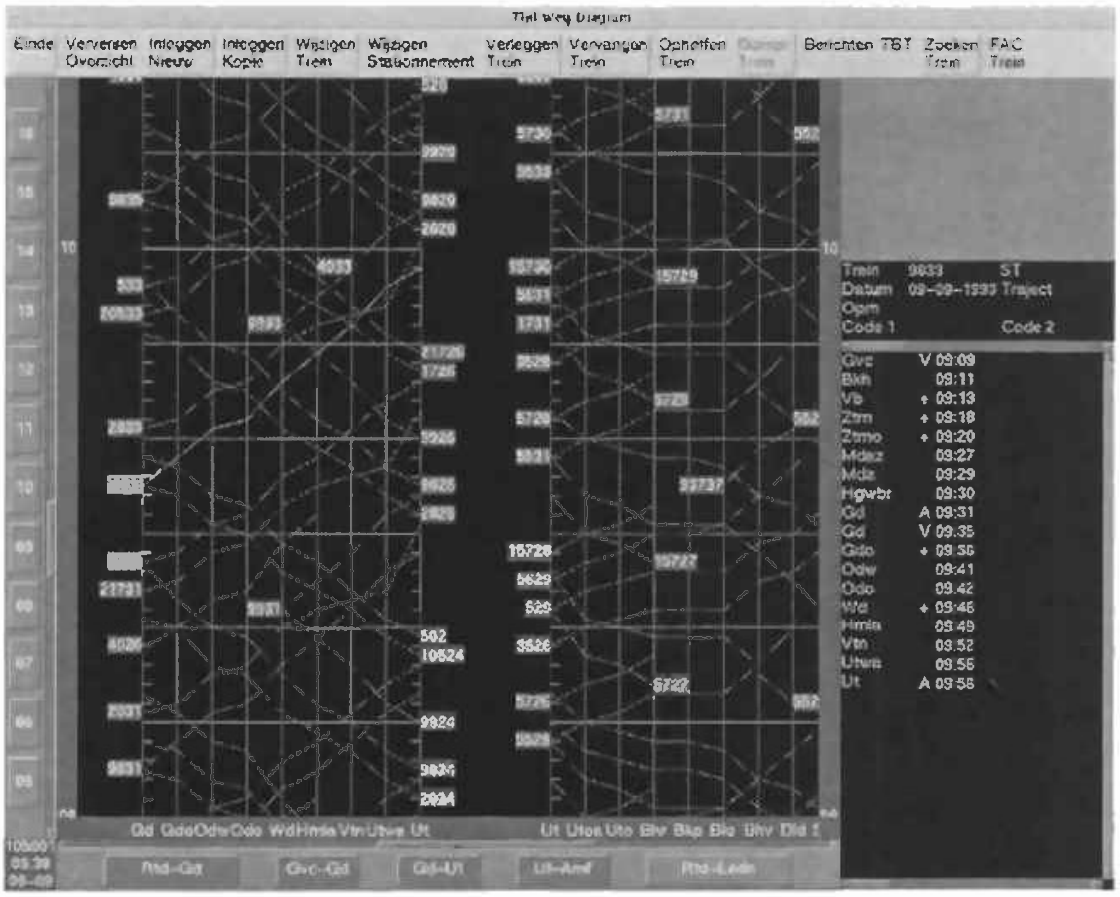
B Berichten

Berichten worden in een 'venster' weergegeven in hetzelfde scherm als 'Volgen Trein'. Als een andere gebruiker een wijziging (bijvoorbeeld een ingelegde trein) of een vertraging heeft aangebracht, zorgt VKL er automatisch voor dat dit als bericht bij de verkeersleider in het 'Berichten'scherm verschijnt.

Per soort bericht kan de verkeersleider drempels instellen. Hij kan bijvoorbeeld opgeven dat vertragingen alleen getoond moeten worden als ze groter zijn dan 5 minuten.
Na 'parafering' verdwijnt een bericht uit het overzicht.

C Tijd/weg-diagram

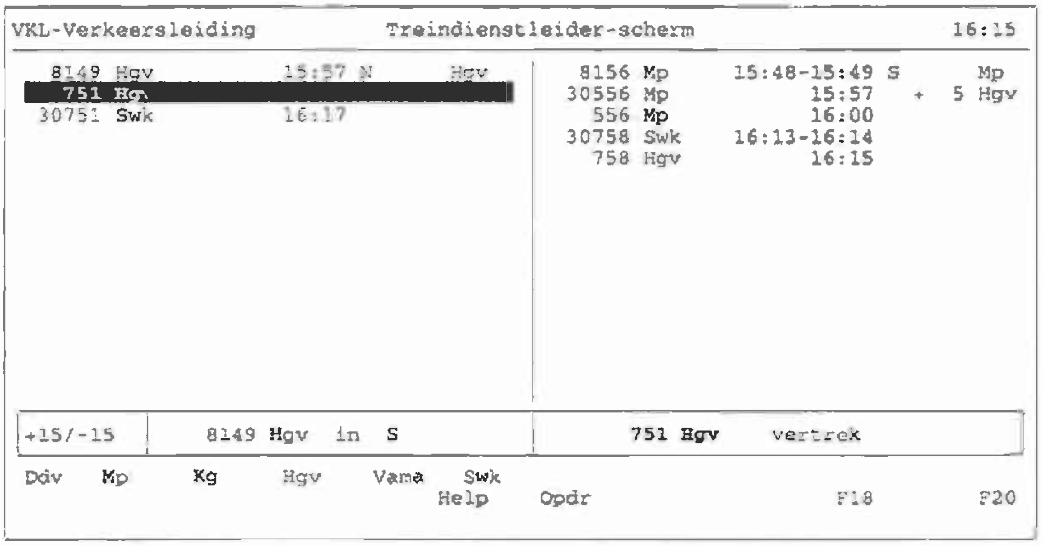

De dienstregeling zoals die op het scherm wordt gepresenteerd *lijkt* op het papieren tijd/weg-diagram. De verkeersleider kan onder andere baanvakken raadplegen, de treinbewegingstabel (tijdtafel) van individuele treinen raadplegen en de dienstregeling wijzigen (inleggen en opheffen van treinen, stationnementen toevoegen, etc.).

Het papieren tijd/weg-diagram blijft nog wel enige tijd noodzakelijk, onder andere als 'kladblok' en om materieel en personeel mee te plannen.

VKL en de treindienstleiding

De treindienstleider werkt voor wat VKL betreft met één, niet-grafisch, beeldscherm:

Het scherm toont alle treinen die zich in het treindienstleidergebied bevinden. Links staan de oneven, rechts de even treinnummers. Ook worden de aankomst-/vertrek-/doorkomsttijden en eventuele vertragingen vermeld.

De treindienstleider kan op eenvoudige wijze vertragingen invoeren. Voor de baanvakken met TNV is dit overigens in de meeste gevallen niet nodig: vertragingen worden in principe automatisch berekend. Alleen 'Nader bericht', 'Voorwaardelijk' en 'Staat stil'-meldingen moet de treindienstleider zelf invoeren.

VKL en de perrondienstleiding

Perrondienstleiders kunnen eenzelfde overzicht raadplegen als dat voor de treindienstleiders. Door dit overzicht zijn zij vroegtijdig geïnformeerd over vertragingen. In tegenstelling tot treindienstleiders kunnen zij echter geen vertragingen invoeren.

De toekomst

VKL is nog niet af: er komen nog diverse belangrijke uitbreidingen op het systeem. Zo zullen in de toekomst ook de inzet van

materieel en personeel via VKL gevolgd en gestuurd kunnen worden. Ook zal VKL gekoppeld worden aan het proces-leidingssysteem.

1.3 Relatie van VKL met andere systemen

VKL zal in de toekomst gekoppeld worden aan verschillende andere systemen, onder andere aan PRL, het systeem voor de procesleiding. Op dit moment is vooral de koppeling met TNV van belang.

TNV

TNV speelt een belangrijke rol bij het leveren van gegevens aan VKL. Voor het goed functioneren van VKL is het absoluut noodzakelijk dat alle vertragingen zo snel mogelijk bij VKL bekend zijn. Weliswaar kunnen vertragingen in VKL 'met de hand' worden ingevoerd, maar voor 'gewone' vertragingen is dit niet de bedoeling: deze worden automatisch berekend aan de hand van de van TNV afkomstige gegevens. Op basis van de door TNV bepaalde actuele positie en de positie die een trein zou moeten hebben volgens de actuele dienstregeling, berekent VKL eventuele vertragingen (en vervroegingen). Voor baanvakken waarop een TNV is geïnstalleerd hoeven dan alleen nog maar de 'Staat stil' en 'Nader bericht'-meldingen met de hand te worden ingevoerd.

1.4 Starten en stoppen; hoofdmenu

Bij het begin en einde van een dienst is het uitdrukkelijk niet de bedoeling VKL te starten, respectievelijk te stoppen. Opnieuw starten van VKL kost vrij veel tijd en is alleen nodig in 'noodgevallen'. Het moet gebeuren in overleg met de lokale beheerder.

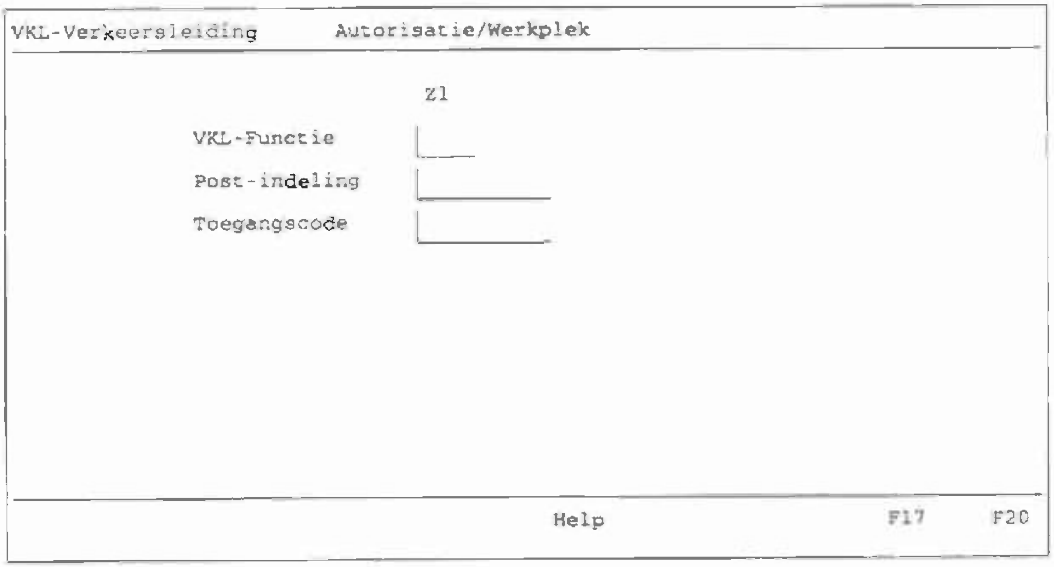
1.4.1 Starten

Als het - in uitzonderingssituaties - nodig is VKL te starten, gaat u als volgt te werk:

Nadat het systeem is opgestart, moet u uw USERNAME intikken:

- *Tik in: **'VKL_SYSTEEM'** <Return>.*

U komt hierna in een scherm waarin u uw werkplek moet aanmelden. Een voorbeeld van zo'n scherm vindt u hieronder:

Bovenin het scherm verschijnt automatisch de naam van uw VL-post (in dit voorbeeld 'ZI')

- *Tik in de **functiecode** van uw werkplek (in hoofdletters) <Return>.*
  Dit kan bijvoorbeeld één van de volgende codes zijn:
  HVL = hoofdverkeersleider
  VKL = verkeersleider
  AVKL = assistent verkeersleider
  TRDL = treindienstleider
  LBH = lokale beheerder
  CBH = centrale beheerder (= landelijk beheerder)
  PDL = perrondienstleider

- *Tik in de **postindeling** van uw werkplek <Return>.*

VKL maakt onderscheid tussen hoofdletters en kleine letters. 'Meppel' is voor het systeem dus iets anders dan 'meppel'.

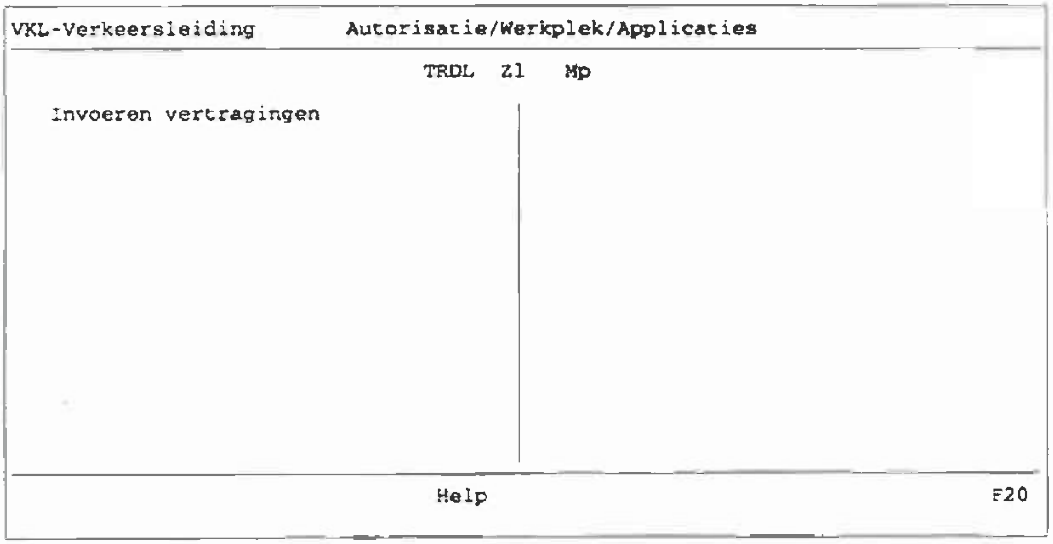
- *Tik in uw **toegangscode** <Return>.*
  Dit is het wachtwoord dat bij deze werkplek hoort. VKL controleert of u de juiste toegangscode opgeeft.

<F20> = aanmelden aan VKL afbreken.
<F17> = cursor gaat terug naar de plaats waar u de functiecode kunt invullen; reeds ingevoerde gegevens worden gewist.

1.4.2 Hoofdmenu (voor de treindienstleider)

Als de aanmeldingsprocedure juist is verlopen, komt u in het hoofdmenu van VKL. Welke functies u hier kunt kiezen, hangt onder andere af van het soort scherm waarmee u werkt. De functie 'Tijd/weg-diagram' kunt u bijvoorbeeld alleen kiezen als u met een grafisch scherm werkt. Zo'n scherm is in staat om afbeeldingen in kleur weer te geven in een hoge resolutie. Een gewoon beeldscherm kan dit niet.

Het menu toont alleen die functies waarvoor uw werkplek geautoriseerd is. Bij een werkplek voor de treindienstleiding ('VKL-functie' = TRDL) is alleen de functie 'Invoeren vertragingen' beschikbaar.

- *Druk op **<Return>** om 'Invoeren vertragingen' te kiezen.*

1.4.3 Stoppen

Als het - in uitzonderingssituaties - nodig is VKL te stoppen, gaat u als volgt te werk:

- *Zorg ervoor dat u in het **hoofdmenu** van VKL bent.* Gebruik eventueel <F20> om daar te komen.
- *Druk op **<F20>**.*
- *Bevestig het beëindigen door **Ja** te kiezen, <Return>.*

1.5 Vragen, problemen?

Zijn er bij het werken met VKL problemen of heeft u vragen, kijk dan eerst of deze gebruikershandleiding u kan helpen. Gebruik de inhoudsopgave of de index achterin om te zien waar een bepaald onderwerp wordt behandeld.

Actuele problemen uit de praktijk met VKL die ook voor anderen van belang zijn, worden beschreven in **'VPT praktisch'**, een vierwekelijks verschijnend nieuwsblad voor gebruikers van VKL. Mocht u overigens zelf iets tegenkomen waarvan u denkt dat het ook voor anderen van belang kan zijn, schroom dan niet contact op te nemen met de redactie van 'VPT praktisch'. Om VPT (waarvan VKL een onderdeel vormt) tot een succes te kunnen maken, is de inbreng van alle betrokkenen van groot belang!

Vindt u noch in de gebruikershandleiding, noch in 'VPT Praktisch' een antwoord op uw vragen, neem dan contact op met uw lokaal beheerder of met het implementatiebureau van VPT (21-6793).

1.6 Storingen

Niet alle storingen in VKL zijn zo ernstig dat u niet verder kunt. Soms kunt u gewoon verder werken, soms zal een herstart van VKL nodig zijn. Toch is het belangrijk ook geringe storingen of storingen die 'vanzelf' weer verdwenen zijn, te melden. Om VPT tot een perfect systeem te maken, moeten alle systeemstoringen en fouten, hoe gering ook, worden doorgegeven.

Bij systeemstoringen is de procedure als volgt:
Per post is er altijd één iemand die fungeert als **probleemmelder**. Hij meldt de storing bij de CSP. De CSP'en (**Centrale Schakelposten**) vormen voor alle storingen met VKL het centrale meldpunt. De telefoonnummers zijn:
Utrecht 21-4777

Amsterdam	20-8419
Eindhoven	241-555
Rotterdam	261-328
Zwolle	281-555

Ter identificatie krijgt uw probleem een (RVO)nummer (RVO = Rapport Van Onregelmatigheid). De CSP schakelt direct na de melding een medewerker van If-regio in, die binnen 15 minuten contact met u op zal nemen. Deze If-medewerker wordt de **probleemeigenaar**: hij krijgt 30 minuten de tijd om het probleem te analyseren en aanbevelingen te doen over een oplossing. Dit betekent dus dat er binnen drie kwartier met een oplossing zal worden begonnen. Mocht dit niet lukken, dan wordt het Control Center VPT ingeschakeld; zij reageren binnen 15 minuten. Maximaal één uur nadat u een probleem heeft gemeld, moet er dus begonnen zijn met de oplossing ervan.

Het Control Center VPT stuurt overzichten met informatie over alle problemen en storingen naar de regiomedewerkers-VPT. Zo kan iedereen van de geconstateerde problemen en oplossingen leren.

DEEL D: TREINDIENSTLEIDING

2 Invoeren vertragingen

Doel

Het registreren van vertragingen wordt met behulp van het TNV-systeem voor een groot deel geautomatiseerd. In sommige gevallen echter zal de treindienstleider vertragingen 'met de hand' moeten invoeren:

- op baanvakken zonder TNV
- bij 'Voorwaardelijke', 'Staat stil' en 'Nader bericht' vertragingen.

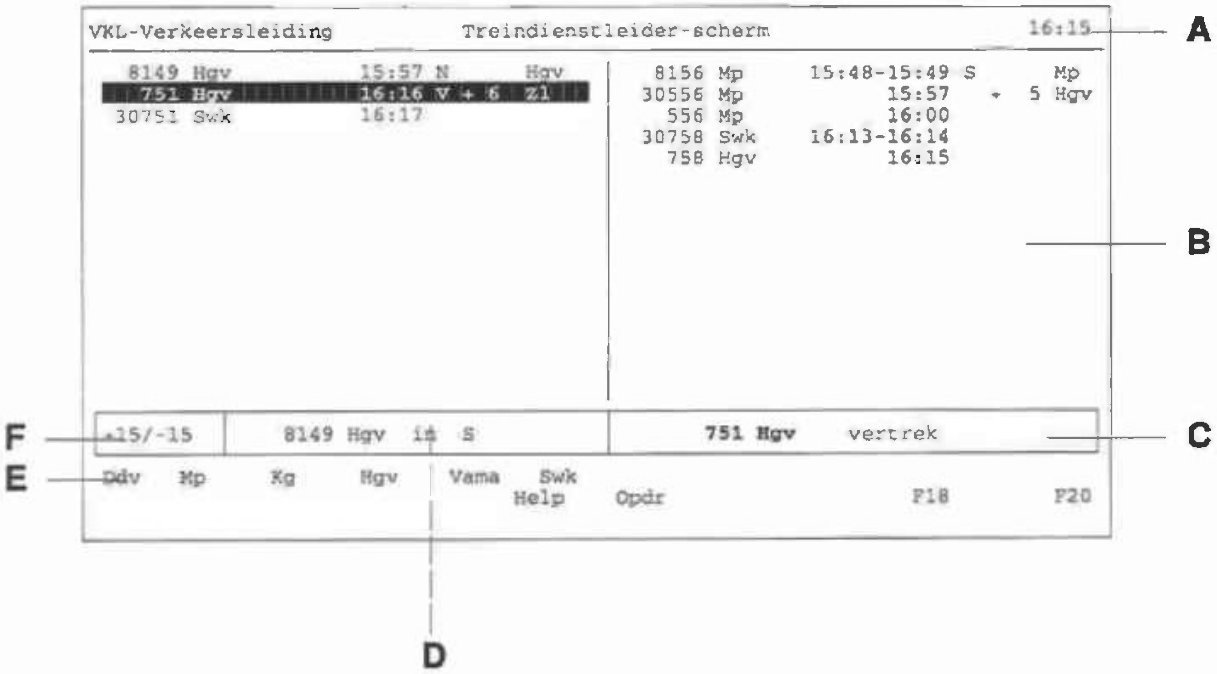
In dit hoofdstuk is beschreven hoe dit gaat.

De in VKL ingevoerde vertragingen zijn van groot belang voor de verkeersleiding.

2.1 Het treindienstleiderscherm in hoofdlijnen

Dit hoofdstuk gaat over vertragingen. U kunt ook vervroegingen invoeren (in feite zijn dit negatieve vertragingen). Omwille van de leesbaarheid is steeds de term 'vertraging' gebruikt als 'vertraging en/of vervroeging' is bedoeld.

- *Kies vanuit het hoofdmenu de optie '**Invoeren vertragingen**'*
  U krijgt hierna een overzicht van alle treinen die zich in een bepaalde periode binnen het treindienstleidergebied bevinden. Bij het bepalen welke treinen dit zijn, gaat VKL uit van de actuele dienstregeling en de bekende vertragingen. Hieronder ziet u een voorbeeld van zo'n overzicht:

Toelichting

A Hier staat de **actuele tijd**.

B Het grootste deel van het scherm bestaat uit een **overzicht** van de treinen die zich in een bepaalde periode binnen het treindienstleidergebied bevinden. In het overzicht worden ook de aan het systeem bekende vertragingen getoond. Het overzicht is in tweeën gesplitst: het linker deel bevat alle **oneven treinnummers**, het rechter deel de **even treinnummers**. Per regel is telkens de volgende informatie gegeven:

- **treinnummer**
- **dienstregelpunt** waaraan de trein wordt 'toegerekend'. Hoe VKL dit doet, is beschreven in paragraaf 2.3.
- **aankomsttijd**
  De aankomsttijd wordt alleen gegeven bij een stationnement of bij een aankomst van een trein.
- **doorkomst- / vertrektijd**
  Bij een stationnement staat hier de vertrektijd. Is er geen stationnement, dan staat hier de doorkomsttijd of het tijdstip van een stop.

  ☞ De op het scherm gegeven tijden zijn de tijden uit de actuele dienstregeling. Deze kunnen dus afwijken van de sporenstaat! Bij omroepen aan reizigers dient hier rekening mee gehouden te worden.

- **soort van de vertraging**
  Er zijn vier soorten vertragingen, waarbij er ook combinaties mogelijk zijn. Zie paragraaf 2.2.
- **omvang van de vertraging (in minuten)**
  (alleen bij een exacte of voorwaardelijke vertraging)
- **dienstregelpunt** waarbij de vertraging is gemeld.

Als er meer treinen zijn dan er op het scherm passen, is dit rechts onderin aangegeven met een **uitroepteken** (!); dit geldt zowel voor de oneven als voor de even treinnummers.

Komt het geregeld voor dat niet alle treinen in het overzicht passen, wijzig dan de tijdmarges (zie p. 2 - 11).

☞ Het kan zijn dat van een treindienstleidergebied enkele dienstregelpunten niet worden getoond. De lokale beheerder kan namelijk het tonen van bepaalde dienstregelpunten hebben uitgeschakeld. Ze zullen dan in het overzicht bij B niet verschijnen. Wel zijn ze altijd onderaan het scherm te zien (bij E).

C **Invoervak**

Als u een vertraging invoert, staat de cursor hier. Om het invoeren te vergemakkelijken neemt het systeem al vast het treinnummer en het dienstregelpunt over van de plaats van de cursor.

D **Geheugenvak**

Van de laatste ingevoerde vertraging worden getoond: treinnummer, dienstregelpunt waarvoor de vertraging is opgegeven, vertragingsmoment, vertragingssoort en omvang van de vertraging.

E **Dienstregelpunten**

Hier staan de afkortingen van alle bij dit treindienstleidergebied horende dienstregelpunten. Dit zijn er maximaal 11.

F **Tijdmarges**

De tijdmarges zijn van invloed op de hoeveelheid treinen die in het overzicht worden getoond. Het overzicht geeft alle treinen die zich in de periode tussen de begintijd en de eindtijd ergens in het treindienstleidergebied bevinden. De begintijd is de actuele tijd min de positieve tijdmarge, de eindtijd de actuele tijd plus de negatieve tijdmarge.
Als de tijdmarges bijvoorbeeld zijn ingesteld op +5/-20 en de actuele tijd is 15:00, dan toont het overzicht alle treinen die zich tussen 14:55 en 15:20 in het gebied bevinden. Dit zijn met andere woorden de treinen die 5 minuten geleden het gebied uitreden tot en met de treinen die over 20 minuten het gebied inrijden.

Op p. 2 - 11 is beschreven hoe u de tijdmarges kunt wijzigen.

2.2 De verschillende soorten vertragingen

Er zijn twee soorten feitelijk geconstateerde vertragingen, de exacte vertraging en de staat stil-vertraging. Daarnaast zijn er twee soorten verwachte vertragingen, de voorwaardelijke en de nader bericht-vertraging. Voor enkele situaties is het toegestaan een combinatie van twee soorten vertragingen te gebruiken. Hieronder volgt eerst een toelichting voor elk van de vier soorten vertragingen, vervolgens is beschreven welke combinaties zijn toegestaan.

E exact
(bijv. +7)

De exacte vertraging is een feitelijk geconstateerde vertraging. Hij kan betrekking hebben op een aankomst- of een vertrektijd. Een vervroeging is aangegeven met een -, een vertraging met een +.

Een exacte vertraging kan afkomstig zijn van TNV of door de treindienstleider zijn ingevoerd.

V voorwaardelijk
(bijv. V +10)

Een voorwaardelijke vertraging is een vertraging waaraan naar verwachting waarschijnlijk nog iets verandert. Er is bijvoorbeeld nog tijd in te halen op een lang recht baanvak, zodat de vertraging nog wat kleiner zal worden dan hij nu is. Een voorwaardelijke vertraging kan betrekking hebben op een aankomst- of een vertrektijd (in de toekomst). Een vervroeging is aangegeven met een -, een vertraging met een +.

S staat stil

'Staat stil' wordt gebruikt als een trein stil staat **op de vrije baan** (door een defect of een ongeluk). Onbekend is wanneer het is opgelost.

De 'Staat stil' kan ook worden gebruikt als een sterk vervroegde goederentrein staat te wachten in een dienstregelpunt op bijvoorbeeld een machinist. De trein zal exact op tijd vertrekken. Een 'Nader bericht' bij deze trein zou aanleiding kunnen geven tot verwarring.

N nader bericht

'Nader bericht' wordt gebruikt als een trein **in een dienstregelpunt** stil staat. Er wordt op korte termijn een wijziging of een oplossing verwacht. De trein kan nog wel rijden, maar er is bijvoorbeeld geen vrij perron. Zodra de trein vertrekt, zal TNV de exacte vertraging berekenen.

Op het scherm wordt de Nader bericht-vertraging pas getoond als de trein in het punt aankomt waarvoor de vertraging is opgegeven! Zodra de trein daar arriveert, blijft hij er stil staan (met de indicatie N).

Combinaties van vertragingen

In sommige gevallen mag u aan een trein twee vertragingsmeldingen meegeven. De volgende combinaties zijn toegestaan:

- **Exact en nader bericht**
  De nader bericht-vertraging moet qua plantijd liggen na de activiteit met de exacte vertraging!
  Totdat de trein de activiteit bereikt met de nader bericht-vertraging wordt op het scherm alleen de exacte vertraging getoond. Zodra de trein deze activiteit bereikt, wordt er een N getoond. De trein blijft er staan.

- **Exact en voorwaardelijk**
  U kunt aan een trein met een exacte vertraging een voorwaardelijke vertraging meegeven voor een *volgend* dienstregelpunt (niet dus voor een voorafgaand dienstregelpunt). In het scherm wordt alleen de exacte vertraging getoond; de voorwaardelijke vertraging wordt wel als bericht verzonden (te zien in het Berichtenscherm).

- **Staat stil en voorwaardelijk**
  Bij een stilstaande trein kunt u tevens een verwachting opgeven wanneer de trein weer gaat rijden. Voorwaarde is dat de activiteit waarvoor u een voorwaardelijke vertraging opgeeft qua plantijd ligt op of na de activiteit met de staat

stil-melding! In het scherm wordt de trein getoond op de activiteit waarvoor de staat stil geldt (bijv. S +10).

2.3 Positiebepaling van een trein

Het treindienstleiderscherm geeft voor de verschillende treinnummers aan met welke activiteit ze momenteel bezig zijn. Hoe dit wordt bepaald, hangt ervan af of er een vertraging is en zo ja wat voor soort:

- **geen vertraging**
  De positie wordt bepaald volgens de plantijd.

- **exact**
  De positie wordt bepaald door de plantijd te corrigeren met de vertragingsomvang.

- **voorwaardelijk**
  De positie wordt bepaald volgens de plantijd (alsof er geen vertraging is).

- **staat stil**
  Als het vertrekmoment 'In' is, staat de trein op het dienstregelpunt waarvoor de vertraging is gemeld. Is het vertrekmoment 'Na', dan staat de trein tussen dat dienstregelpunt en het daarop volgende.

- **nader bericht**
  Tot de activiteit waarop de nader bericht-vertraging is gemeld, wordt de positie bepaald door de plantijd, daarna blijft het treinnummer staan op de treinactiviteit met het nader bericht.

Overgang naar een volgend dienstregelpunt

Als een trein vertrekt vanuit een bepaald dienstregelpunt blijft het scherm de naam tonen van dit dienstregelpunt totdat de trein zich 2 minuten vóór het volgende dienstregelpunt bevindt. Vanaf dat moment wordt de naam getoond van het volgende punt.

2.4 Invoeren van een vertraging

Bij het invoeren van een vertraging hebben de volgende functietoetsen een bijzondere betekenis:

<F20> = afbreken
Als u het invoeren van een vertraging wilt afbreken, bijvoorbeeld omdat u ontdekt dat u de verkeerde trein heeft geselecteerd, druk dan op **<F20>**.

<F17> = één invoerveld terug
Met **<F17>** gaat u terug naar een vorig invoerveld, bijvoorbeeld van vertragingsmoment naar dienstregelpunt.

<F19> = terug naar het eerste invoerveld
Met <F19> gaat u terug naar het eerste invoerveld. De cursor blijft op de geselecteerde trein staan (wilt u een andere trein selecteren, druk dan op <F20>).

Op de volgende manier kunt u een vertraging invoeren:

- *Verplaats de cursor naar de trein waarvan u een vertraging wilt invoeren.*
  Met → of ← kunt u naar de rechter, resp. linker kolom gaan.
  In het invoervak (C) worden treinnummer en dienstregelpunt automatisch overgenomen vanuit het overzicht. Als u de cursor verplaatst, zult u merken dat ook de inhoud van het invoervak verandert.

Voor het invoeren van de vertragingsgegevens heeft u vervolgens drie mogelijkheden:

1 Neem de standaardwaarden van het systeem over. Dit doet u door meteen op <Voer Opdr Uit> ('Nu knop') te drukken.
2 Voer zelf alle gegevens in van de vertraging: treinnummer, dienstregelpunt, vertragingsmoment, etc. Druk hierna op <Voer Opdr Uit>.
3 Voer een deel van de vertragingsgegevens in. Voor de overige gegevens gaat het systeem uit van de standaardwaarden.

Hierna worden de drie mogelijkheden toegelicht:

A 'Nu knop' (<Voer Opdr Uit>)

- *Druk meteen op <**Voer Opdr Uit**> ('Nu knop').*
  VKL neemt voor de gegevens van de vertraging dan automatisch de volgende waarden aan:
  1) het **treinnummer** is het nummer dat op de geselecteerde regel staat.
  2) het **dienstregelpunt** is het punt dat op de geselecteerde regel staat.
  3) het **vertragingsmoment** is 'Vertrek'.
  4) de **vertragingssoort** is 'Exact'.
  5) ten aanzien van de **omvang van de vertraging** neemt VKL aan dat de trein vertrekt op het moment dat u op <Voer Opdr Uit> drukt (vandaar de term 'Nu' knop). Aan de hand van de actuele tijd en het tijdstip dat de trein volgens de actuele dienstregeling had moeten vertrekken, berekent het systeem vervolgens automatisch de vertraging.

B Zelf alle vertragingsgegevens invoeren

U kunt ook alle vertragingsgevens zelf invoeren:

- *Druk op <Return>.*

treinnummer

- *Wilt u het geselecteerde **treinnummer** overnemen, druk dan op <Return>.*
  Wilt u het treinnummer niet overnemen, bijvoorbeeld om een vertraging in te voeren van een (nog) niet in het overzicht voorkomende trein, druk dan op <F19> om het invoerveld te wissen. Tik hierna het treinnummer in en druk op <Return>.

dienstregelpunt

- *Wilt u het geselecteerde **dienstregelpunt** overnemen, druk op <Return>.*
  Wilt u een ander dienstregelpunt kiezen, gebruik dan → en/of ←; druk op <Return> als het gewenste punt oplicht.
  Op deze manier kunt u ook een vertraging invoeren op een dienstregelpunt dat niet wordt getoond in het overzicht bij B.

vertragingsmoment

- *Kies het **vertragingsmoment**.*
  De standaardwaarde is 'Vertrek'. Wilt u deze waarde niet overnemen, geef dan een ander vertragingsmoment op.
  U kunt - met de cursortoetsen - kiezen uit:
  Vertrek
  Aankomst
  In dienstregelpunt
  Na dienstregelpunt
- *Druk op <Return> als het gewenste vertragingsmoment oplicht.*

vertragingssoort

- *Kies de **vertragingssoort**.*

Niet alle combinaties van vertragingssoort en vertragingsmoment zijn toegestaan:

- 'Exact' en 'Voorwaardelijk' zijn alleen toegestaan bij 'Vertrek' en 'Aankomst'.
- 'Staat stil' en 'Nader bericht' zijn alleen toegestaan bij 'In dienstregelpunt' en 'Na dienstregelpunt'.

De standaardwaarde is 'Exact'. Wilt u deze waarde niet overnemen, geef dan een andere vertragingssoort op.
U kunt - met de cursortoetsen - kiezen uit:
Exact
Voorwaardelijk
Staat stil
Nader bericht
Op p. 2 - 4 e.v. is beschreven waarvoor u de verschillende soorten vertragingen gebruikt.

omvang van de vertraging

(alleen bij exacte en voorwaardelijke vertragingen)

- *Voer de **omvang van de vertraging** in (in minuten). Wilt u een vervroeging invoeren, tik dan eerst een min (-) in.*
- *Druk op **<Voer Opdr Uit>**.*

C Deel van de vertragingsgegevens zelf invoeren

U kunt de 'Nu knop' (<Voer Opdr Uit>) ook gebruiken als u al een deel van de vertragingsgegevens heeft ingevuld. Voor de resterende gegevens gaat het systeem dan uit van de hiervoor genoemde standaardwaarden.

Wilt u bijvoorbeeld de 'Nu knop' gebruiken bij de aankomst van een trein, volg dan de hiervoor beschreven instructies tot en met het kiezen van het vertragingsmoment. Druk daarna meteen op <Voer Opdr Uit>.

Opslaan van de gegevens

Nadat u de vertraging heeft ingevoerd, voert VKL een aantal controles uit. Is alles in orde, dan volgt de melding 'Vertraging geaccepteerd' en wordt de vertraging opgeslagen. De vertraging zal niet meteen in het overzicht te zien zijn. De gegevens in het overzicht worden namelijk slechts één keer per minuut ververst.
VKL zal de vertraging tevens als **bericht** doorsturen naar de beeldschermen van de verkeersleiding en ieder ander bij wie de trein in het overzicht staat.

Is er iets niet in orde, dan krijgt u een foutmelding. Het kan ook zijn dat VKL met een waarschuwing komt en u vraagt eens te kijken of de vertraging wel juist is. U kunt de vertraging bevestigen door 'Ja' te kiezen; als u 'Nee' kiest, kunt u de vertraging wijzigen.

Herstellen van een onjuist opgegeven vertraging

Als u zich bij het opgeven van de vertraging heeft vergist (u heeft bijvoorbeeld 55 minuten vertraging opgegeven in plaats van 5), herstelt u dit door voor de betreffende trein een nieuwe vertraging op te geven. Deze vertraging zal dan de oude vervangen.

Opheffen van een vertraging

Het opheffen van een vertraging is in feite hetzelfde als het herstellen van een onjuist opgegeven vertraging. U geeft voor de betreffende trein een nieuwe vertraging op met de waarde 0.

2.5 Wijzigen van de tijdmarges

Links onderin het scherm zijn de tijdmarges aangegeven. Standaard zijn deze marges ingesteld op + 5 en - 30 minuten. Het overzicht toont dan de treinen die 5 minuten geleden het gebied uitreden tot en met de treinen die over 30 minuten het gebied inrijden.
Op de volgende manier kunt u deze tijdmarges wijzigen:

- *Druk op <**F18**>.*

- *Tik de **positieve tijdmarge** in <Return>.*
  Standaard staat deze marge ingesteld op 5 minuten.
  De tijdmarge moet tussen 1 en 30 minuten liggen.

- *Tik de **negatieve tijdmarge** in.*
  Standaard staat deze marge ingesteld op 30 minuten.
  De tijdmarge moet tussen 1 en 30 minuten liggen.

- *Druk op <**Voer Opdr Uit**>.*

VKL zal hierna meteen het overzicht aanpassen aan de gewijzigde tijdmarges. Als u zowel positieve als negatieve tijdmarges kleiner maakt, zullen er doorgaans minder treinen worden getoond. Maakt u beide groter, dan zal het getoonde aantal treinen doorgaans groter zijn.

2.6 Stoppen

Op de volgende manier beëindigt u het werken met het treindienstleiderscherm:

- *Druk op **<F20>**.*

VKL vraagt om bevestiging:

- *Druk op ← om de oplichtende balk op JA te plaatsen.*
- *Druk op **<Return>**.*

U keert terug naar het hoofdmenu van VKL.

DEEL D: TREINDIENSTLEIDING

3 TNV

Doel

In dit hoofdstuk is beschreven wat TNV is en hoe u ermee kunt werken.

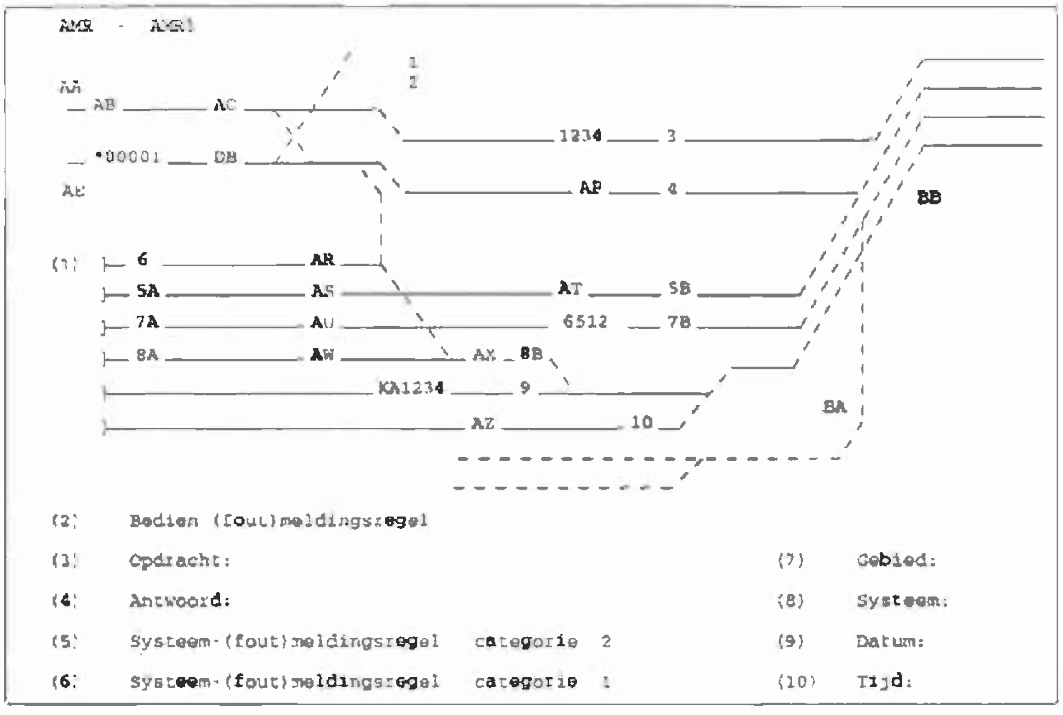
3.2 Benodigde apparatuur

Een TNV-werkplek bestaat in ieder geval uit een beeldscherm en een toetsenbord. Het beeldscherm toont een deel van het volggebied met daarop de posities van de verschillende treinen. Het toetsenbord gebruikt u voor het geven van opdrachten aan TNV.
Vaak is er ook een tableau, waarop de posities van de verschillende treinen zijn aangegeven.

In sommige gevallen is er sprake van een gecombineerde EBP/TNV-werkplek. Door middel van een eenvoudige opdracht (zie p. 3 - 9) kunt u dan van EBP overschakelen naar TNV en weer terug.

TNV-beeldscherm

Een voorbeeld van een TNV-beeldscherm vindt u hieronder. Op de volgende pagina's vindt u een toelichting bij de verschillende onderdelen van dit scherm.

Toelichting

(1) **Presentatie-beeld**
Het bovenste deel van het scherm toont een schematische weergave van een bediengebied met daarin de actuele toestand met betrekking tot de treinen. Op p. 3 - 12 is beschreven hoe u een ander deel van dit bediengebied op het scherm kunt krijgen.

(2) **Meldingen van de 3e categorie**
Hier verschijnen foutmeldingen die worden veroorzaakt doordat u bijvoorbeeld een opdracht verkeerd heeft ingetikt. Een melding van de 3e categorie gaat gepaard met één piepje. Hij verdwijnt als u op <Return> drukt.

(3) **Opdrachtregel**
Als u een opdracht invoert, verschijnt hier de door u ingetikte tekst.

(4) **Antwoordregel**
De eventuele reactie van TNV op door u ingetikte opdrachten staat op deze regel.

(5) **Meldingen van de 2e categorie**
Hier verschijnen meldingen die betrekking hebben op minder ernstige systeem- of procesgebeurtenissen. Een melding van de 2e categorie gaat gepaard met twee piepjes. Hij verdwijnt na verloop van een enige tijd of eerder, zodra u op <Return> drukt.

(6) **Meldingen van de 1e categorie**
Hier verschijnen meldingen die betrekking hebben op ernstige systeemfouten. Een melding van de 1e categorie gaat gepaard met een aanhoudend piepsignaal. De melding en het piepen verdwijnen pas nadat u heeft 'gekwiteerd' (zie p. 3 - 10).

(7) **Gebied**
Actuele TNV-bediengebied. Op p. 3 - 12 is beschreven hoe u een ander bediengebied selecteert.

(8) Systeem
Actuele volggebied. Op p. 3 - 12 is beschreven hoe u een ander volggebied selecteert.

(9) Datum

(10) Tijd

Toetsenbord

Het toetsenbord bevat de volgende bijzondere toetsen:

toets	betekenis
<F9>	Cursor naar begin van de regel
<F10>	Cursor naar einde van de regel
<F12>	Verwijder teken waar cursor op staat
<F13>	Verwijder tot einde van de regel
<F14>	Verwijder hele regel
<Backspace>	Verwijder teken vóór de cursor
<Vorig Beeld>	Ga één scherm terug
<Volg Beeld>	Ga één scherm vooruit
<pijl omhoog>	Ga één opdracht terug in de opdrachtenbuffer
<pijl omlaag>	Ga één opdracht verder in de opdrachtenbuffer

Macrotoetsen
Macrotoetsen zijn toetsen die u kunt 'programmeren'. U kunt zelf een opdracht of een tekst toekennen aan één van deze toetsen.
De volgende toetsen zijn als macrotoets te gebruiken:

- <F6> t/m <F8>
- <F11>
- <F17> t/m <F20>
- <PF1> t/m <PF4>
- de numerieke toetsen rechts op het toetsenbord
- de toetsen met de tekens: ', 1 t/m 0, - en =

Het definiëren van macrotoetsen is beschreven in paragraaf 3.12.

Als de werkplek in de 'EBP'-stand staat, hebben sommige toetsen een andere betekenis! Zie handleiding EBP.

Tableau

Een tableau geeft de emplacementen en delen van de vrije baan weer binnen het volggebied. Sommige TNV's zijn gekoppeld aan het tableau. De posities op het tableau zijn dan voorzien van displays die het nummer van een gedetecteerde trein kunnen weergeven.

3.3 Bedienopdrachten, algemeen

U kunt TNV verschillende opdrachten geven, bijvoorbeeld om een treinnummer toe te kennen of een ander bediengebied te kiezen. In de volgende paragrafen komen alle opdrachten aan de orde.
Een opdracht bestaat altijd uit een code, eventueel gevolgd door een spatie en een nader in te vullen deel. Bij de beschrijving van de opdrachten staat het nader in te vullen deel tussen haakjes. U moet dit dus niet letterlijk intikken! Als er bijvoorbeeld staat *(treinnummer)*, moet u het nummer van de gewenste trein intikken.
U verstuurt een opdracht altijd door op <Return> te drukken.

TNV controleert vervolgens de opdracht en kijkt of hij uit te voeren is. Is dit het geval, dan wordt de opdracht in de antwoordregel getoond. Kan TNV de opdracht niet uitvoeren (bijvoorbeeld als u een tikfout heeft gemaakt), dan volgt er een foutmelding van de 3e categorie (met één piepje). De door u ingetikte opdracht blijft op de opdrachtregel staan. U kunt de opdracht wijzigen en opnieuw versturen (handig om een tikfoutje te verbeteren). Gebruik de cursortoetsen, <F9> (= cursor naar begin van de regel) en/of <F10> (= cursor naar einde van de regel) om de cursor te verplaatsen en wijzig waar nodig de opdracht. Als u direct iets intikt - zonder de cursortoetsen te gebruiken - zal de regel worden gewist en kunt u een nieuwe opdracht intikken.

De codes van de opdrachten zijn afkortingen. 'I BD' bijvoorbeeld staat voor 'Invoer Bedienaar'. Er zijn vier groepen opdrachten:

I = Invoer
W = Wijzig
V = Verwijder
G = Geef (overzicht)

Omdat de volledige omschrijving makkelijker te onthouden zal zijn dan de codes, vindt u onder elke opdracht (tussen haakjes) de volledige omschrijving van de code. In bijlage 1 vindt u een overzicht van alle opdrachten met hun codes.

Opdrachtenbuffer

TNV onthoudt de laatste 20 door u verstuurde opdrachten. Met de cursortoetsen (<pijl omhoog> en <pijl omlaag>) kunt u door deze opdrachtenbuffer 'bladeren'. Druk op <Return> om een opdracht opnieuw te versturen.

3.4 Starten en stoppen

Starten

Nadat het systeem is opgestart, zal TNV de werkplek automatisch instellen op een bepaalde gebruiker (de 'standaard bedienaar'). Is er echter op een gegeven moment geen bedienaar actief (het commando 'Verwijder BeDienaar' is gebruikt), dan moet u uw **bedienaarscode** en uw **wachtwoord** opgeven:

- ***I BD*** *(bedienaarscode) <Return>.*
  (Invoer BeDienaar)

- *Tik vervolgens uw **wachtwoord** in, <Return>.*

Aan de hand van uw bedienaarscode bepaalt TNV voor welke opdrachten u bevoegd bent.

Wisseling van dienst

Als een andere gebruiker met TNV wil gaan werken (bijvoorbeeld bij wisseling van dienst), moet de nieuwe gebruiker zich met de volgende opdracht aan het systeem aanmelden:

- ***W BD*** *(bedienaarscode) <Return>*
  (Wijzig BeDienaar)

- *Tik vervolgens het bij deze bedienaarscode horende **wachtwoord** in, <Return>*

Aan de hand van de bedienaarscode bepaalt TNV voor welke opdrachten de nieuwe gebruiker bevoegd is.

Wilt u weten op welke gebruiker de werkplek nu staat ingesteld, tik dan in:

- ***G BD*** *<Return>*
  (Geef BeDienaar)

Stoppen

Als u het werken met TNV (tijdelijk) wilt beëindigen, tik dan in:

- ***V BD*** *<Return>*
  (Verwijder Bedienaar)

Hiermee wordt voorkomen dat onbevoegden opdrachten kunnen invoeren.

Gebruik deze opdracht niet als iemand anders (met een eigen bedienaarscode) met TNV wil gaan werken. Hiervoor dient de opdracht 'W BD'.

Wisselen tussen EBP en TNV

Als u een gecombineerde EBP/TNV-werkplek heeft, kunt u op de volgende manier van EBP naar TNV overschakelen:

- ***W SYS TNV*** *<Return>*
  (Wijzig Systeem)

Tik het volgende in om weer terug te gaan naar EBP:

- ***W SYS EBP*** *<Return>*
  (Wijzig Systeem)

3.5 Meldingen

TNV kan verschillende (fout)meldingen geven. Ze gaan gepaard met één of twee piepjes of een aanhoudende pieptoon. Er zijn drie soorten meldingen:

- **Meldingen van de 1e categorie**
  Hebben betrekking op ernstige systeemfouten. De melding gaat gepaard met een aanhoudend piepsignaal. In de melding is tevens een 'kwiteernummer' opgenomen. Een melding van de 1e categorie en het begeleidende piepen verdwijnen pas nadat u heeft gekwiteerd.

- **Meldingen van de 2e categorie**
  Hebben betrekking op minder ernstige systeem- of procesgebeurtenissen. De melding gaat gepaard met twee piepjes. Een melding van de 2e categorie verdwijnt na verloop van tijd vanzelf van het scherm (automatisch kwiteren). U kunt echter ook op <Return> drukken: de melding verdwijnt dan meteen van het scherm (handmatig kwiteren).

- **Meldingen van de 3e categorie**
  Geven aan dat er iets aan de hand is met de door u ingetikte opdracht. Bijvoorbeeld omdat u een tikfout heeft gemaakt. De melding gaat gepaard met één piepje.

Als er vlak bij elkaar meerdere werkplekken zijn opgesteld, zal niet iedere gebruiker de meldingen van de 1e en de 2e categorie op zijn scherm krijgen. Als er enkele gebruikers van de systeemmeldingen op de hoogte zijn, is dit immers voldoende.

Kwiteren

Bij een melding van de 1e categorie klinkt er een aanhoudend piepsignaal. De melding en het piepen verdwijnen pas nadat u heeft gekwiteerd. U moet hierbij het nummer opgeven van de melding.

- ***KW*** *(kwiteernummer) <Return>*
  (KWiteer)

Het kan zijn dat er inmiddels een volgende melding is. Deze wordt dan getoond en het piepen blijft: u moet ook deze melding 'kwiteren'.

Niet iedere gebruiker krijgt meldingen van de 1e categorie! Vooral niet als er vlak bij elkaar meerdere werkplekken zijn opgesteld.

Oude meldingen bekijken

Systeemmeldingen blijven nog enige tijd in TNV opgeslagen. Met de volgende opdracht kunt u de meest recente bekijken:

- ***G MLD*** *<Return>*
  (Geef MeLDingen)

U krijgt hierna op het scherm een chronologisch overzicht van alle meldingen uit de categorieën 1 en 2. Automatisch gekwiteerde meldingen van de 2e categorie worden in het overzicht afwijkend weergegeven (donkere tekst op lichte achtergrond).

Als u op <Return> drukt, verdwijnt het overzicht van het scherm.

3.6 Volggebied, bediengebied, presentatiebeeld

Volggebied

Elke werkplek is ingesteld op een bepaald volggebied. Meestal is dit het gebied dat hoort bij het lokale TNV-systeem. U kunt echter de werkplek omschakelen naar een ander volggebied. Alle opdrachten die u daarna geeft, worden dan verwerkt door het TNV-systeem van dat andere volggebied.
Op het scherm, bij 'Systeem' (zie p. 3 - 2), kunt u zien op welk volggebied TNV is ingesteld. Met de volgende opdracht schakelt u om naar een ander volggebied:

- ***W VG*** *(volggebied) <Return>*
  (Wijzig Volggebied)

Als u van volggebied wijzigt, zal TNV automatisch een bediengebied selecteren binnen dat andere volggebied.

Deze opdracht is niet mogelijk op een gecombineerde EBP/TNV-bedienplek.
Bij TNV-systemen die zijn opgesteld louter ten behoeve van VKL (dit betreft voornamelijk TNV's buiten de Randstad) is deze opdracht meestal niet beschikbaar.

TNV-bediengebied

Elk volggebied is opgedeeld in een aantal bediengebieden. Een werkplek kan op een bepaald moment maar voor één bediengebied tegelijk actief zijn. Alle opdrachten die u geeft over posities en treinnummers hebben alleen betrekking op dat gebied. Welk TNV-bediengebied op een gegeven moment geselecteerd is, kunt u zien rechtsonder in het scherm bij 'Gebied' (zie p. 3 - 2).
Op de volgende manier kunt u een ander bediengebied selecteren:

- ***W TG*** *(TNV-bedienGebied) <Return>*
  (Wijzig TNV-bedienGebied)

TNV zal automatisch een presentatiebeeld kiezen dat bij dit bediengebied hoort.

Presentatiebeeld

Het tableau geeft de situatie weer van het hele volggebied, op het beeldscherm is dit niet mogelijk: het is er te klein voor. Meestal zal het zelfs niet mogelijk zijn om een compleet TNV-bediengebied weer te geven. Het bediengebied is dan verdeeld in een aantal presentatiebeelden, waarbij er op het beeldscherm steeds één presentatiebeeld wordt afgebeeld. Op de volgende manier kunt u een ander presentatiebeeld kiezen:

- ***W PB*** *(gebiedscode) <Return>*
  (Wijzig PresentatieBeeld)

Wilt u de naam weten van het actuele presentatiebeeld, tik dan in:

- ***G PB*** *<Return>*
  (Geef PresentatieBeeld)

Het is mogelijk een presentatiebeeld te kiezen buiten het actuele bediengebied. Dit zal dan worden afgebeeld. TNV zal echter niet automatisch van bediengebied veranderen!

3.7 Treinnummers

TNV werkt in feite met twee soorten gegevens: treinnummers en de posities waarop of waartussen deze treinnummers zich kunnen bevinden. In deze paragraaf komen de diverse opdrachten aan de orde die te maken hebben met treinnummers: invoeren en verwijderen van een treinnummer, wijzigen van een gewoon nummer en van een alarmnummer en het opvragen van de positie van een treinnummer.

In paragraaf 3.8 komen de opdrachten aan de orde die betrekking hebben op posities.

Invoeren treinnummer

Met deze opdracht voert u een treinnummer in op een bepaalde positie.

- ***I TN*** *(treinnummer) (positie) <Return>*
  (Invoer TreinNummer)

Als u geen treinnummer heeft ingevoerd en TNV detecteert een treinbeweging, zal TNV een alarmnummer toekennen (zie p. 3 - 15).

Wijzigen treinnummer

Hiermee kunt u een bestaand treinnummer door een ander treinnummer vervangen.

- ***W TN*** *(bestaand treinnummer) (nieuw treinnummer) <Return>*
  (Wijzig TreinNummer)

Wijzigen alarmnummer (sternummer)

Als TNV een treinbeweging detecteert die niet aan een bestaand treinnummer is te koppelen, wordt er een fictief nummer (het alarmnummer of sternummer) toegekend. Dit nummer begint altijd met een sterretje (*). Met de volgende opdracht kunt u dit nummer vervangen door het echte treinnummer:

- ***W TN AN*** *(treinnummer) <Return>*
  (Wijzig TreinNummer AlarmNummer)

Als u deze opdracht heeft gegeven, komt TNV met de volgende melding:

W TN (alarmnummer) (treinnummer)

Bij (alarmnummer) staat het laatst gegenereerde en nog aanwezige alarmnummer, bij (treinnummer) het door u ingetikte treinnummer.

- *Druk op **<Return>** om de opdracht te bevestigen.*

Verwijderen treinnummer

- ***V TN*** *(treinnummer) <Return>*
  (Verwijder TreinNummer)

Positie opvragen van een trein

- ***G TN*** *(treinnummer) <Return>*
  (Geef TreinNummer)

Op de antwoordregel verschijnt de positie waar het treinnummer zich bevindt. In het bovenste deel van het TNV-scherm wordt het deel van het emplacement afgebeeld waarin zich deze positie bevindt. Het door u opgevraagde treinnummer knippert.

3.8 Posities

TNV werkt in feite met twee soorten gegevens: **treinnummers** en de **posities** waarop deze treinnummers zich kunnen bevinden. In deze paragraaf komen de diverse opdrachten aan de orde die te maken hebben met posities: invoeren, wijzigen, verwijderen en opvragen van het treinnummer op een bepaalde positie. In paragraaf 3.7 zijn de opdrachten behandeld die betrekking hebben op treinnummers.

TNV volgt treinnummers van positie naar positie; hierbij is de **richting** waarin een trein zich verplaatst van belang. Elke lokatie heeft dus twee posities: één voor de ene richting en één voor de andere rijrichting. De rijrichting is overigens alleen van belang bij de opdrachten 'ATG', 'AP' en 'OP'.

Op het tableau worden de treinnummers afgebeeld in **vensters**. Elke positie heeft minimaal één venster, maar dit kunnen er ook meer zijn. Op sommige posities kunnen er zich namelijk op een bepaald moment meerdere treinnummers bevinden. Als dit het geval is, hoeft u zich niet te bekommeren om de juiste volgorde van de treinnummers: TNV houdt dit automatisch bij.

Er zijn drie bijzondere vormen van posities: de ATG (afgeleide treinnummer-generatiepositie), de omnummerpositie en de positie met een attentiesignaal. Wat dit zijn en wat u ermee kunt doen, is in de paragrafen 3.9, 3.10 en 3.11 uitgelegd.

Invoeren van treinnummer op een positie

- ***I PVI*** *(positie) (treinnummer) <Return>*
  (Invoer Positie/Venster Inhoud)

Op het beeldscherm en/of tableau wordt op de aangegeven positie het treinnummer weergegeven.

Wijzigen van treinnummer op een positie

- ***W PVI*** *(positie) (nieuwe treinnummer) <Return>*
  (Wijzig Positie/Venster Inhoud)

Het oude treinnummer op deze positie wordt vervangen door het nieuwe.

Verwijderen van treinnummer op een positie

- ***V PVI*** *(positie) <Return>*
  (Verwijder Positie/Venster Inhoud)

Het treinnummer op deze positie wordt verwijderd.

Opvragen treinnummer op een positie

- ***G PVI*** *(positie) <Return>*
  (Geef Positie/Venster Inhoud)

Op de antwoordregel verschijnt het treinnummer dat zich op de opgegeven positie bevindt. In het bovenste deel van het TNV-scherm wordt het deel van het emplacement afgebeeld waarin zich deze positie bevindt. Het door u opgevraagde treinnummer knippert.

3.9 ATG-posities

ATG-posities (ATG = Afgeleide TreinnummerGeneratie) worden gebruikt bij het splitsen van een trein.
Als er een trein aankomt bij een ATG-positie leidt TNV een nieuw nummer af uit het bestaande treinnummer. Het nieuwe nummer wordt vervolgens met het afgesplitste deel mee verplaatst. Het oorspronkelijke nummer blijft staan op de vorige positie.
Een ATG-markering is altijd tijdelijk: hij verdwijnt automatisch nadat één treinnummer is afgeleid. Moet er opnieuw een afgeleid treinnummer op deze positie worden gegenereerd, dan zult u een nieuwe ATG-opdracht moeten geven.

De ATG-markering geldt voor verplaatsingen in één richting. Bij een treinbeweging in de andere richting wordt er geen nieuw treinnummer afgeleid!

Hoe het afgeleide treinnummer eruit ziet, hangt ervan af of het oude nummer een alarmnummer is of niet:

- **Oude nummer is alarmnummer**
  Het nieuwe nummer is een nieuw alarmnummer. (*DDDDD, waarbij DDDDD een getal is tussen 0 en 99999).

- **Oude nummer is geen alarmnummer**
  Het nieuwe nummer is gelijk aan het oorspronkelijke treinnummer, voorafgegaan door een sterretje (*). Als het oorspronkelijke nummer 6 tekens lang was, wordt het meest rechtse teken weggelaten.

Invoeren ATG-positie

- ***I ATG*** *(positienummer) <Return>*
  (Invoer Afgeleide TreinnummerGeneratie-positie)

Uit het door u opgegeven *(positienummer)* blijkt tevens voor welke richting de ATG-markering geldt.

Verwijderen ATG-positie

- ***V ATG*** *(positie) <Return>*
  (Verwijder Afgeleide TreinnummerGeneratie-positie)

Overzicht van alle ATG-posities

- ***G ATG*** *<Return>*
  (Geef Afgeleide TreinnummerGeneratie-positie)

Vervolgens krijgt u een overzicht van alle posities die op dit moment zijn gemarkeerd als ATG.
Als u op <Return> drukt, verdwijnt het overzicht weer van het scherm.

3.10 Omnummerposities

Een omnummerpositie is een positie waar een treinnummer wordt omgenummerd door een bepaalde waarde bij het oorspronkelijke treinnummer op te tellen. Dit kan een positieve of een negatieve waarde zijn.

Het omnummeren vindt plaats zodra TNV een treinbeweging detecteert (vanuit een bepaalde richting) naar de betreffende omnummerpositie. Het omnummeren vindt alleen plaats voor die treinseries, waarvoor is opgegeven dat ze op deze positie omgenummerd moeten worden.

Welke posities binnen een bepaald gebied als omnummerpositie fungeren en voor welke richting, wordt door de lokale beheerder vastgelegd. Het enige dat u kunt wijzigen is de waarde die bij het omnummeren wordt gebruikt en de treinseries die omgenummerd moeten worden.

Wijzigen omnummerpositie

- ***W OP*** *(positie) (treinserie) (waarde) <Return>*
  (Wijzig OmnummerPositie)

Als u bij waarde ~~niets invult of~~ een 0, zal de opgegeven treinserie niet langer worden omgenummerd: de opdracht tot omnummeren wordt voor deze serie ingetrokken.

Overzicht van alle omnummerposities

- ***G OP*** *<Return>*
  (Geef OmnummerPositie)

Hierna krijgt u een overzicht van alle posities die als omnummerpositie zijn gemarkeerd. Per omnummerpositie geeft het overzicht de treinserie(s) waarop het omnummeren betrekking heeft en de waarden die hierbij worden gebruikt.

Als u op <Return> drukt, verdwijnt het overzicht weer van het scherm.

3.11 Attentiesignaal

Het is mogelijk om bij treinbewegingen naar een bepaalde positie een waarschuwingssignaal te krijgen. U moet dan een 'Attentiesignaal' op deze positie instellen. Als TNV naar deze positie een treinbeweging detecteert, volgt er een melding van de 2e categorie (2 piepjes).

Er zijn drie opdrachten met betrekking tot een attentiesignaal: u kunt een attentiesignaal invoeren of verwijderen en u kunt een overzicht opvragen van alle posities waaraan een attentiesignaal is gekoppeld.

Invoeren attentiesignaal

- ***I AP*** *(positie) <Return>*
  (Invoer AttentiesignaalPositie)

De markering geldt slechts voor verplaatsingen in één richting. Welke dit is, hangt af van de opgegeven positie.

Verwijderen attentiesignaal

- ***V AP*** *(positie) <Return>*
  (Verwijder AttentiesignaalPositie)

Overzicht van alle posities met een attentiesignaal

- ***G AP*** *<Return>*
  (Geef AttentiesignaalPositie)

Als u op <Return> drukt, verdwijnt het overzicht weer van het scherm.

3.12 Macro's

Met een macro kunt u een opdracht die u veel gebruikt of een tekst die u vaak intikt onder een bepaalde toets programmeren. U kunt dan letterlijk met één druk op de knop een opdracht uitvoeren of een tekst op het scherm zetten.
De volgende toetsen zijn als macrotoets te programmeren:

- <F6> t/m <F8>
- <F11>
- <F17> t/m <F20>
- <PF1> t/m <PF4>
- de numerieke toetsen rechts op het toetsenbord
- de toetsen met de tekens: ', 1 t/m 0, - en =

Macro definiëren

- ***I MATS*** *(macrotoets) (tekst van de opdracht) <Return>*
  (Invoer Macrotoets)

VOORBEELD 1

I MATS <F6> W TN AN <Return>
Deze macro vereenvoudigt het omnummeren van een alarmnummer. Als u na deze macrodefinitie op <F6> drukt, zet TNV automatisch de volgende tekst op de opdrachtregel:
W TN AN
U hoeft hierna alleen nog het nieuwe treinnummer in te tikken, gevolgd door <Return>, om de omnummeropdracht af te maken en te versturen.

VOORBEELD 2

I MATS <F7> W TG Treinstad@ <Return>
Als u hierna op <F7> drukt, zal TNV automatisch als bedien-gebied 'Treinstad' kiezen. De @ aan het einde van de opdrachttekst zorgt ervoor dat de macro meteen wordt uitgevoerd (@ is voor TNV gelijk aan een druk op <Return>).

Vooral bij veel gebruikte commando's is het handig om een macro te definiëren.

Macro wijzigen

- ***W MATS*** *(macrotoets)*
  (Wijzig Macrotoets)

Nadat u op de te wijzigen macrotoets heeft gedrukt, verschijnt de huidige opdrachttekst in de opdrachtregel.

- *Wijzig de tekst in de opdrachtregel, <Return>*

Macro verwijderen

- ***V MATS*** *(macrotoets) <Return>*
  (Verwijder MacroToetS)

Overzicht van alle macro's

- ***G MATS*** *<Return>*
  (Geef MacroToetS)

Hierna krijgt u een overzicht van alle gedefinieerde macrotoetsen met de daaraan gekoppelde opdrachtteksten.
Als u op <Return> drukt, verdwijnt het overzicht weer van het scherm.

3.13 Logboek

TNV kan alle gebeurtenissen met betrekking tot een of meer treinnummers, treinseries en/of posities bijhouden in een 'logboek'. Dit gebeurt niet vanzelf. U moet het systeem hiertoe opdracht geven.
De in het logboek bijgehouden gebeurtenissen kunnen op een later tijdstip afgedrukt en geanalyseerd worden.

'Loggen' aanzetten

Er zijn drie verschillende opdrachten om gebeurtenissen in het logboek te laten bijhouden. Voor respectievelijk een treinnummer, een treinserie en een positie zijn dit:

- ***I LOG TN*** *(treinnummer) <Return>*
- ***I LOG TNS*** *(treinserie) <Return>*
- ***I LOG POS*** *(positie) <Return>*
  (Invoer LOGgen)

'Loggen' uitzetten

Er zijn drie verschillende opdrachten om gebeurtenissen NIET meer in het logboek te laten bijhouden. Voor respectievelijk een treinnummer, een treinserie en een positie zijn dit:

- ***V LOG TN*** *(treinnummer) <Return>*
- ***V LOG TNS*** *(treinserie) <Return>*
- ***V LOG POS*** *(positie) <Return>*
  (Verwijder LOGgen)

Afdruk maken

Er zijn drie verschillende opdrachten om een afdruk te maken van de in het logboek bijgehouden gebeurtenissen. Voor respectievelijk een treinnummer, een treinserie en een positie zijn dit:

- ***G LOGP TN*** *(treinnummer) <Return>*
- ***G LOGP TNS*** *(treinserie) <Return>*
- ***G LOGP POS*** *(positie) <Return>*
  (Geef LOGPrint)

Overzicht van alle treinnummers, etc. waarvoor 'loggen' aanstaat

Met de volgende opdracht krijgt u een overzicht op het scherm van de treinnummers, treinseries en posities waarvoor het 'loggen' aanstaat:

- ***G LOG*** *<Return>*
  (Geef LOGgen)

Als u op <Return> drukt, verdwijnt het overzicht weer van het scherm.

3.14 Wijzigen van de systeemtijd

Bijvoorbeeld bij de overgang van zomer- naar wintertijd en andersom, kan het nodig zijn de systeemtijd in te stellen. U kunt alleen de uren en minuten wijzigen. Datumwijzigingen moeten door de systeembeheerder worden ingevoerd.

- ***W TIJD*** *(uu.mm) <Return>*
  (Wijzig TIJD)

Bij 'uu' vult u de tijd in uren in, bij 'mm' de tijd in minuten.

Bijlage 1: overzicht TNV-opdrachten

Opdrachtcode ▸		Geef	Invoer	Wijzig	Verwijder
Opdrachtobject					
TreinNummer	**TN**	**G**	**I**	**W**	**V**
Positie/Venster-Inhoud	**PVI**	**G**	**I**	**W**	**V**
Afgeleide TreinnummerGeneratie	**ATG**	**G**	**I**		**V**
OmnummerPositie	**OP**	**G**		**W**	
AttentiesignaalPositie	**AP**	**G**	**I**		**V**
BeDienaarcode	**BD**	**G**	**I**	**W**	**V**
TNV-bedienGebied	**TG**	**G**		**W**	
VolgGebied	**VG**	**G**		**W**	
PresentatieBeeld	**PB**	**G**		**W**	
SYSteem *(op EBP/TNV-bedienplek)*	**SYS**			**W**	
LOGgen	**LOG**	**G**	**I**		**V**
foutMeLDingen	**MLD**	**G**			
MacroToeTS	**MATS**	**G**	**I**	**W**	**V**
LOGPrint	**LOGP**	**G**			
TIJD	**TIJD**			**W**	

Ten slotte zijn er nog twee opdrachten die niet in bovenstaand schema passen:

- Wijzig AlarmNummer **W TN AN (TN-id)**
- KWiteer **KW (kwiteernummer)**

DEEL D: TREINDIENSTLEIDING

4 Werkwijze

Doel

Dit hoofdstuk beschrijft de regels die gelden voor de hoofd-verkeersleiding, de verkeersleiders en de treindienstleiders bij het werken met VKL. In grote lijnen is beschreven wie wat doet. Ook wordt in het kort ingegaan op de verschillen met de situatie voor de invoering van VKL en TNV.

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de manier waarop er met VKL (en TNV) gewerkt moet worden. VKL is er vooral ten behoeve van de verkeersleiding. De treindienstleiders krijgen later een eigen geautomatiseerde werkplek die hun werkzaamheden zal ondersteunen (PRL).

Voor het goede functioneren van VKL in het algemeen en 'Volgen Trein' en het treindienstleiderscherm in het bijzonder, is het uiterst belangrijk dat TNV voortdurend wordt 'bijgehouden'. Dit is een taak van de **treindienstleiders**; het is onderdeel van hun informatieplicht. TNV speelt een belangrijke rol bij het leveren van vertragingsgegevens aan VKL. Als VKL niet tijdig van deze gegevens wordt voorzien, kan het systeem niet betrouwbaar werken!

Controleer de treinnummers in TNV!
Het is zeer belangrijk dat de treindienstleiders steeds controleren of de juiste treinnummers aan de juiste treinen zijn gekoppeld.

VKL is volop in ontwikkeling: op geregelde tijden vinden er aanpassingen en uitbreidingen plaats. Ook zal over enige tijd de introductie plaatsvinden van PRL, het systeem voor de ondersteuning van de procesleiding. Duidelijk zal zijn dat er hierdoor wijzigingen optreden in de werkwijze van verkeersleiders en treindienstleiders en dat sommige van deze wijzigingen bovendien een voorlopig karakter dragen. Bij een belangrijke uitbreiding van VKL kan het nodig zijn een bepaalde werkwijze opnieuw aan te passen. De in dit hoofdstuk beschreven werkwijze heeft betrekking op versie 4.0 van VKL. In deze fase zijn er wel TNV-systemen, maar nog geen PRL.

Wat verandert er?

Minder telefoontjes
Dankzij het 'Berichten'-scherm zal het minder vaak nodig zijn contact op te nemen met andere verkeersleiders en treindienstleiders. Het gaat hierbij met name om:

- **Vertragingsmeldingen**
  Vertragingsmeldingen hoeft u niet meer door te bellen naar de verkeersleiders, collega-treindienstleiders en busmaatschappijen. Dit geldt uiteraard alleen als zij de beschikking hebben over een VKL-werkplek.

- **Bevestiging van planwijzigingen**
  (Telefonisch) overleg over planwijzigingen blijft nodig, maar de bevestiging ervan hoeft niet meer te worden doorgebeld: dit gebeurt automatisch, via het Berichtenscherm.

De 'plank'

In de toekomst zal de plank geheel worden vervangen door VKL. Nu is dat echter nog niet het geval, onder andere omdat VKL nog niet de mogelijkheid heeft gegevens van materieel en personeel bij te houden. Dit betekent dat in de huidige situatie zowel de plank als VKL/TNV bijgehouden moeten worden.

'VPT praktisch'

Omdat veel dingen nieuw zijn, is het mogelijk dat bepaalde onderdelen van de werkwijzebeschrijving moeten worden veranderd of aangepast. Als blijkt dat een bepaald onderdeel van de in dit hoofdstuk beschreven werkwijze toch niet optimaal werkt, zal hij - na overleg in de gebruikersgroepen - worden gewijzigd. Het allerlaatste nieuws hieromtrent vindt u in 'VPT praktisch' of bij uw procesmanager.

4.2 Werkwijze voor verkeersleiders

Het **Tijd/weg-diagram** geeft de geplande loop van de treinen weer. De actuele uitvoering ervan en eventuele afwijkingen (vertragingen) worden weergegeven in het '**Volgen Trein**' scherm (de treindienstleider kan ze volgen in zijn treindienstleiderscherm).

4.2.1 Communicatie

Planaanpassingen

Eén van de grote voordelen van VKL is dat de communicatie met andere (op VKL aangesloten) VI-posten aanzienlijk wordt gestroomlijnd. Afwijkingen ten opzichte van het plan zijn te zien op het Volgen trein-scherm (uiteraard onder de voorwaarde dat VKL voortdurend wordt gevoed met de juiste vertragingsgegevens; dit is een taak van de treindienstleiders).

Bij het inleggen en opheffen van treinen blijft het nodig hierover overleg te voeren; het inleggen en opheffen zelf hoeft echter niet meer doorgebeld te worden. Dit gaat immers automatisch via het Berichtenscherm.

Overigens blijft het de plicht van de verkeersleiders van twee naast elkaar gelegen VI-posten om elkaar te informeren over alle bijzonderheden die een verstorende invloed kunnen hebben op de treindienst (zie VA-EP art. 62).

Materieel en personeel

De verkeersleider moet belangrijke wijzigingen in de inzet van materieel en personeel doorgeven aan andere verkeersleiders. Dit kan op de 'oude' wijze, via de telefoon, het kan echter ook via het vrije tekstveld in de treinbewegingstabel (zie p. ?). Dit tekstveld is hier eigenlijk niet voor bedoeld, maar in de praktijk blijkt het een handig hulpmiddel te zijn, temeer daar het opvragen van de inhoud van het vrije tekstveld nu direct vanuit het berichtenscherm kan (het verversen van het tijd/weg-diagram is niet nodig).
Te zijner tijd komen er aparte onderdelen van VKL voor materieel en personeel. De communicatie hieromtrent zal dan wijzigen.

4.2.2 Tijd/weg-diagram

Opheffen en inleggen van treinen

Bij het inleggen of opheffen van een trein handelt u als volgt:

- *Voer hierover - net als in de oude situatie - **overleg** met de betrokken verkeersleiders.*

- *Voer de gegevens van de opgeheven en/of ingelegde treinen in in het tijd/weg-diagram.*

- *Bij het opheffen van een deel van een trein, moet u voor het restant van de trein een **nieuw, zescijferig nummer** opgeven.*
  VKL vraagt hier overigens vanzelf om; zie ook p. ?. Bij opheffingen wegens geplande werkzaamheden moet u het door VKL gesuggereerde nummer niet gebruiken; tik in plaats hiervan een nummer in dat ontstaat door 700.000 op te tellen bij het oude nummer. Bijvoorbeeld:

oude nummer	nieuwe nummer
342	700342
1865	701865
38712	738712

- *Geef de **dienstregeling van de ingelegde treinen** aan de treindienstleider.*
  Hij moet de treinnummers in TNV invoeren en de overige gegevens gebruiken voor het instellen van rijwegen.
  N.B. gebruik de mogelijkheid om een afdruk te maken van de treinbewegingstabel (zie p. ?).

Pas nadat de nummers op de juiste wijze in TNV zijn ingevoerd, kan er een vertragingssignalering plaatsvinden op een ingelegde trein!

- *Geef de **nummers van opgeheven treinen** door aan de treindienstleider.*
  Als deze nummers al waren ingevoerd, moet hij ze uit TNV verwijderen.

Keren van treinen

Keren van een trein **met behoud van het treinnummer** is in twee situaties toegestaan:

- Bij werktreinen
  Dit kan worden gebruikt als een werktrein vanuit een bepaald dienstregelpunt de vrije baan oprijdt en later (nadat de werkzaamheden zijn verricht) weer terugrijdt naar dit dienstregelpunt.
- Bij een baanvakgedeelte tussen een station en een nabij gelegen aansluitpunt.

Voor alle andere situaties geldt dat bij keren **een nieuw treinnummer** moet worden gebruikt. Dit betekent dus dat er een trein moet worden ingelegd. Geef het nieuwe treinnummer door aan de treindienstleider! Hij is verantwoordelijk voor de invoer van het nummer in TNV.

Wat moet u niet invoeren in het tijd/weg-diagram?

Vertragingen
Het is uitdrukkelijk NIET de bedoeling dat geconstateerde vertragingen in het Tijd/weg-diagram worden ingevoerd door de betreffende treinlijn te verleggen of te wijzigen! Vooral bij reizigerstreinen is dit belangrijk. Bij een vertraging moeten de reizigers immers geïnformeerd worden over de afwijking ten opzichte van de *oorspronkelijke dienstregeling* (zoals die in het spoorboekje staat). Afwijkingen ten opzichte van een eventueel gewijzigde plantijd zijn voor hen niet relevant.

In de vorige versie van de werkwijzebeschrijving was nog een uitzondering gemaakt voor goederentreinen. Dit bleek echter tot verwarring te leiden: het was niet altijd meteen duidelijk of een opgelopen vertraging nu gold ten opzichte van de oorspronkelijke of de nieuwe plantijd. Als een goederentrein (of een ledig mat of losse loc) sterk is vervroegd of verlaat, moet u daarom de betreffende treinlijn niet verleggen. In plaats daarvan heft u hem op en legt u een trein in op de nieuwe plantijden. De trein krijgt dan een ander nummer, wat voor de verkeersleider een signaal is dat hij op het scherm moet kijken voor de nieuwe planning van de trein. Eventuele vertragingen moeten bij de nieuwe plantijd worden opgeteld.

Volgordewisseling
Ook het wisselen van de volgorde van twee treinen (als twee treinen elkaar bij een station passeren), moet NIET in het Tijd/weg-diagram worden ingevoerd.
Als een trein aan de kant wordt genomen (om een andere te laten passeren), moet de treindienstleider aan deze trein een nader bericht of vertraging toekennen. Hierdoor zullen de treinen in het 'Volgen Trein'-scherm automatisch van volgorde wisselen. Alle betrokkenen (ook stroomafwaarts) zijn hierdoor vanzelf op de hoogte.

4.2.3 Dienstoverdracht

- Log bij dienstoverdracht niet uit! Het opstarten van het systeem kost vrij veel tijd en is voor dienstoverdracht niet nodig.

- Heeft u de instellingen veranderd (drempels!), zet ze dan terug op hun oorspronkelijke waarde of geef aan uw opvolger door wat u gewijzigd heeft.

4.3 Hoofdverkeersleiding

De hoofdverkeersleiding speelt een coördinerende en adviserende rol. Bijsturing van het plan gebeurt in de regel door de verkeersleiders. Er zijn hierop enkele uitzonderingen die hieronder aan de orde komen. Verder voert de hoofdverkeersleiding ook centraal gemaakte tijdelijke regelingen en buiten dienststellingen in.

Bijsturing van het plan

Planwijzigingen in verband met de bijsturing (dus niet de tijdelijk regelingen) worden in de meeste situaties door de verkeersleiders aangebracht. In de volgende gevallen gebeurt dit echter door de hoofdverkeersleiding.

- Bij treinen die over meer dan twee VI-posten in een vervoersstroom rijden (zie VA-EP art. 52).

- Bij wijzigingen met:
  - chloortreinen
  - buiten profiel-treinen
  - supporterstreinen
  - PTT-treinen
  - internationale treinen
  - hulptreinen bij ongevallen
  - defect materieel-treinen
  - bijzondere vervoeren

  Het doorgeven van de benodigde informatie over deze treinen aan de treindienstleiders blijft een taak van de verkeersleider.

Tijdelijke regelingen

Bij de tijdelijke regelingen moet onderscheid gemaakt worden tussen de centraal en de decentraal gemaakte:

Centraal gemaakte tijdelijke regelingen
Deze zijn afkomstig van Ep 5.11, Ep 5.61 en Ep 5.43. De tekenkamer van de hoofdverkeersleiding verwerkt ze voor alle baanvakken in het werkplan dienstregeling. **Dit geldt zowel voor de hoofd- als de nevenbaanvakken!** Zijn de werkplan-

nen al naar de posten gedistribueerd, dan worden de tijdelijke regelingen verstuurd als een elektronisch bericht. Dit betekent dat ook de laatste goederentelegrammen centraal worden ingebracht en automatisch verwerkt in de werkplannen op de posten.

Decentraal gemaakte tijdelijke regelingen
Lokaal voor de secundaire baanvakken gemaakte tijdelijke regelingen worden door de VI-post zelf verwerkt.
Bekendmaking aan de andere VI-posten hieromtrent verloopt via het Berichtenscherm.

De administratie op de plank blijft gelijk aan de huidige situatie: de tijdelijke regelingen worden ingetekend waar ze plaats zullen vinden.

Buiten dienststellingen

Buiten dienststellingen worden door de tekenkamer van de hoofdverkeersleiding aangebracht in de vorm van (werk)treinlijnen. Deze treinlijnen hebben de volgende kenmerken:

- **treinletters** = WH, WR of WZ.
- **treinnummer** = nummer van de Aanschrijving (Asv) of het Telegram (Tgm) waarin de buiten dienststelling was aangekondigd, gevolgd door twee nullen.
- **datum** = die van de dag waarop de werkzaamheden zullen aanvangen.
- **rijkarakteristiek** = WE (werktrein). De treinlijn is hierdoor geel geblokt.
- bij **opmerking** wordt informatie gegeven over de werkzaamheden (in ieder geval staat hier opnieuw het Asv- of Tgm-nummer).

4.4 Werkwijze voor treindienstleiders

N.B. De huidige regelingen omtrent veiligheidsberichten blijven van kracht. Zie ook Handboek voor de treindienstleider, hoofdstuk III, paragraaf 3.

De treindienstleiders zijn ervoor verantwoordelijk dat de gegevens over eventuele vertragingen in VKL worden ingevoerd. Deze gegevens zijn primair afkomstig van TNV. Vertragingen die niet automatisch via TNV binnenkomen (met name 'Voorwaardelijk', 'Staat stil' en 'Nader bericht'-vertragingen) moeten via het treindienstleiderscherm worden ingevoerd.

4.4.1 Communicatie

Tussen treindienstleiders onderling

Het telegram langs de lijn (SST; bij het inleggen van een trein) blijft voorlopig bestaan. Het gaat hier om een veiligheidstaak.

Met verkeersleider

Net als voor de invoering van VKL, moeten de verkeersleiders volgordewijzigingen en het opheffen en inleggen van treinen mondeling doorgeven aan de betrokken treindienstleiders. Van de gewijzigde treinen krijgen zij een nieuwe dienstregeling. De treindienstleiders voeren de treinnummers in TNV in. De overige gegevens uit de dienstregeling hebben zij nodig voor het instellen van rijwegen.

4.4.2 TNV

Voor het goed functioneren van VKL in het algemeen en 'Volgen Trein' en het treindienstleiderscherm in het bijzonder, is het uiterst belangrijk dat TNV voortdurend wordt 'bijgehouden'. Dit is een taak van de **treindienstleiders**; het is onderdeel van hun informatieplicht. Dit geldt ook voor het wijzigen van de spontaan gegenereerde treinnummers!

Extra aandacht is nodig voor het volgende:

- **Controle van de treinnummers**
  Het is zeer belangrijk dat u voortdurend controleert of de treinen van de juiste nummers zijn voorzien. Onder andere bij rangeerbewegingen kan de nummering verstoord raken.

- **Bijhouden van TNV bij grote drukte**
  Ook bij grote drukte is het noodzakelijk TNV goed bij te houden en te controleren. Als door de drukte de verkeersleider een ingelegde trein nog niet in het tijd/weg-diagram heeft kunnen invoeren, moet u hem toch van een treinnummer voorzien in TNV!

- **Startende treinen**
  Als een trein vertrekt vanaf het beginstation, moet het nummer van die trein worden ingevoerd in TNV. Dit doet de treindienstleider in wiens gebied de trein start. Die moet ook controleren of de trein dit nummer daadwerkelijk meeneemt.

- **Verandering in een treinnummer**
  Als er een verandering is in een treinnummer (bijvoorbeeld bij het keren van een trein), moet de trein worden omgenummerd. Dit doet de treindienstleider in wiens gebied de mutatie plaatsvindt. Hij moet goed controleren of de omnummering juist is verlopen.

- **Opheffen van treinen**
  Het is belangrijk dat u het treinnummer van een opgeheven trein uit TNV verwijdert, met name als er voor een bepaalde positie meerdere treinnummers zijn ingevoerd in de plaatsbuffer (met het TNV-commando I TN). Als u het opgeheven treinnummer niet verwijdert, zal dit nummer namelijk worden toegekend aan de eerstvolgende trein.

4.4.3 Treindienstleiderscherm

Het treindienstleiderscherm dient vooral voor het invoeren van vertragingen die niet automatisch door TNV worden gemeld. Het gaat hierbij met name om stilstaande treinen. Dit kan zowel gepland zijn (een trein staat stil om een andere te laten passeren), als niet-gepland (de trein heeft een defect).

Het treindienstleiderscherm is tijdelijk: te zijner tijd krijgen ook de treindienstleiders een geautomatiseerde werkplek. Het treindienstleiderscherm zal dan vervallen.

Er zijn vier soorten vertragingen: exact, voorwaardelijk, staat stil en nader bericht. Het is belangrijk dat iedereen deze soorten vertragingen op dezelfde wijze gebruikt, en wel zoals beschreven in paragraaf 2.2.

4.4.4 Dienstoverdracht

- Log bij dienstoverdracht niet uit! Het opstarten van het systeem kost vrij veel tijd en is voor dienstoverdracht niet nodig.

- Denk eraan dat u niet alleen uw 'papieren administratie' overdraagt (zoals nu ook het geval is), maar ook doorgeeft welke acties er door uw opvolger eventueel nog in TNV en/of het treindienstleiderscherm verricht moeten worden.

4.5 Verstoringen

Op sommige momenten (bijvoorbeeld bij een baanvakstremming) kan het op een post zo druk zijn, dat het niet meer lukt alle gegevens op tijd in te voeren in VKL en/of TNV. De verkeersleider en de treindienstleider kunnen dan als volgt handelen:

- Als een trein is opgeheven, terwijl dit door de verkeersleider nog niet in VKL is ingevoerd, kan de treindienstleider hieraan een 'Nader bericht' meegeven. Dit verschijnt dan als bericht op het 'Berichten' scherm; bovendien is het op het 'Volgen Trein' scherm en het treindienstleiderscherm te zien: de trein blijft daar stil staan.
  Op deze manier zijn alle betrokkenen op de hoogte.

- Het opheffen of inleggen van een trein die door meerdere verkeersleidersgebieden gaat, is een taak van de hoofdverkeersleiding. Die brengt in zijn Tijd/weg-diagram de nodige wijzigingen aan. De wijzigingen worden vervolgens automatisch doorgevoerd in de schermen van de betrokken verkeersleidingen.

- De treindienstleider kan de registratie in TNV van ingelegde treinen, etc. (voor een deel) over laten aan de treindienstleiders van de 'stroomafwaarts' gelegen gebieden. Die krijgen dan op een gegeven moment treinen binnen met een sternummer (of met een verkeerd nummer). Ze moeten die treinen van het juiste nummer voorzien.
  Als hij hiertoe besluit, moet de treindienstleider dit wel doorgeven aan de betrokken andere treindienstleiders.